

Faculteit Rechtsgeleerdheid
Universiteit Gent

Academiejaar 2013-2014

Het principe van *strict liability* in de strijd tegen doping
Een moeilijke balans tussen de rechten van de sporter en een
antidopingbeleid

Masterproef van de opleiding
'Master in de rechten'

Ingediend door

Matthias De Kimpe

(studentennr. 00901293)

Promotor: An Vermeersch
Commissaris: Tom Balthazar

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Inleiding	7
2. Doping !?	10
Voorgeschiedenis	10
3. World Anti-Doping Agency	13
4. World Anti-Doping Code	18
Nieuwe Code	19
5. Wat is doping?	28
Doping abstract of praktisch definiëren?	29
Redenen voor het verbod op doping	30
6. Strict Liability	36
Principe	36
John Rylands and Jehu Horrocks v Thomas Fletcher	36
In het continental recht?	39
In het sportrecht	40
7. Modified strict liability	42
8. In verband met de mensenrechten	45
Advies Jean-Paul Costa	45
Wat met art. 6, §2 EVRM?	50
9. Verdedigingsmogelijkheden	53
10. Rechtspraak TAS in verband met Strict Liability	56
1. Quigley	56
2. Jessica K. Foschi	58
Feiten	58
Voorafgaande procedures	58
Beslissing TAS	59
3. Andreea Raducan	61
Feiten	61
Beslissing TAS	61
4. Alejandro Valverde Belmonte	62
Feiten	62
Beslissing TAS	63
Beroep WADA en UCI	64
Feiten	64
Procedure voor het TAS	65
Beslissing TAS	66
5. Floyd Landis	69

Positieve test	69
Procedure voor het USADA	69
Procedure voor het TAS	69
6. Alberto Contador Velasco	70
Geschiedenis	70
Clenbuterol.....	74
Tour 2010 en positieve test.....	74
Procedure in Spanje voor het CNCDD	75
Procedure voor het Tribunal Arbitral du Sport	76
Beslissing TAS	80
Vergelijking met Breyne – Rogers	87
7. Iljo Kisse.....	89
Geschiedenis	89
Positieve dopingtest.....	90
Procedure voor het TAS	93
8. Veronica Campbell-Brown.....	105
Feiten.....	105
Voorafgaande procedures.....	106
Beslissing TAS	106
11. Zaak Leukemans	108
12. Alternatieven.....	110
a. Threshold.....	110
b. Vrijheid van dopinggebruik	110
c. ‘Normale’ bewijsregeling	111
13. Conclusie	112
Bibliografie	114
Wetgeving	114
Regelgeving	114
Rechtspraak.....	114
Rechtsleer.....	115
Boeken.....	115
Artikels.....	116
Onlinebronnen	117
Doctoraten en masterproeven.....	122
Varia	122

Voorwoord

Het idee achter deze masterproef is ontstaan uit een verregaande interesse in de sportwereld en alle elementen die daarbij komen kijken, vooral wielrennen is mijn grote passie. Deze masterproef zal voor de aandachtige lezer waarschijnlijk een zeer grote, wielgerichte invalshoek hebben, dit blijkt alleen al uit de case studies die in dit werk zijn opgenomen want een groot aantal daarvan behandelen een relatief recente dopingzaak uit de wielersport.

Wanneer ik door kennissen word gevraagd waarom ik net dit onderwerp heb gekozen, kan ik hen daar meerdere redenen voor geven.

Ten eerste heb ik als voormalig wielrenner in de jeugdcategoryen natuurlijk een uitgesproken voorkeur voor deze sport en ben ik persoonlijk geconfronteerd met alle vooroordelen rond wielrenners en de wielersport op zich, zoals “Ze nemen toch allemaal doping!”, “Waarom zou je een sport beoefenen die per definitie oneerlijk verloopt?” De grote media-aandacht voor elke zaak in de sport die met doping te maken heeft, vooral in het wielrennen, maakt het niet makkelijk om deze vooroordelen te bestrijden. Zelfs bij de jeugd waren er reeds vermoedens dat sommige jonge renners bepaalde middelen innamen om beter te presteren en zo hun weg naar een profcontract af te dwingen.

Bovendien lijkt het mij ook een feit dat het wielrennen harder dan welke sport dan ook wordt geïncrimineerd indien het om doping gaat. Misschien ligt dat aan de wielercultuur in dit land, maar het valt op dat veel minder wordt gesproken over dopinggebruik in het voetbal, tennis of atletiek, dan over het zogenaamde dopingprobleem in het wielrennen. De verschillende bekentenissen van wielrenners uit de jaren '90 van de vorige eeuw doen, hoewel misschien goed bedoeld als manier om dat hoofdstuk af te sluiten, geen goed aan deze opvatting.

Ten derde was ik door mijn wielrachtergrond en interesse in de sport al bekend met de *strict liability*-regeling en had ik daar ook een zeer uitgesproken mening over.

Door het schrijven van deze masterproef en het beter onderzoeken van de regel van *strict liability* in de strijd tegen doping wou ik ook toetsen of mijn idee dat deze regeling des duivels was en totaal niet paste in de sportwereld wel zo correct was als ik mezelf al die jaren had voorgehouden.

Eigen ideeën aftoetsen aan de mening van anderen, voornamelijk als deze een andere mening toegedaan zijn, is enkel een verrijking. Je kan namelijk weinig of niets leren van mensen met dezelfde mening, want je kent meestal het resultaat en de meeste argumenten zelf al. Mensen met een andere mening kunnen je echter een andere invalshoek aanreiken en argumenten aanbrengen die je dwingen je eigen mening duidelijk te onderzoeken en eventueel bij te stellen. Indien je mening goed gegrond is, zal ze enkel worden versterkt, indien ze niet zo sterk is onderbouwd als je zelf wou geloven, zal je sneller geneigd zijn ze te nuanceren of volledig te herzien.

Laat het dus duidelijk zijn dat deze masterproef een manier is om mijn eigen denkbeelden te toetsen en te verrijken. Ik start er ook aan met een hele negatieve opinie over de *strict liability*-regeling en in mijn conclusie zal blijken of deze mening negatief is gebleven of toch op de één of andere manier is bijgesteld.

Alvorens het eigenlijke onderzoek te starten, wil ik graag nog enkele mensen bedanken. Allereerst mijn ouders en familie voor hun steun, vertrouwen en geduld tijdens mijn universitaire loopbaan, het zal niet altijd makkelijk geweest zijn, maar het is hen de voorbije vijf jaar gelukt om me mijn eigen weg te laten zoeken en daar ben ik hen zeer dankbaar voor.

Mijn vrienden, met speciale vermelding voor Sander Rens en Mathis van Engelgem, voor alle, nu al legendarische, dagen en avonden, hopelijk mogen we er na onze opleiding nog veel meemaken.

Mijn vriendin Melissa voor haar steun en de dagen dat we samen aan onze respectievelijke masterproeven aan het schrijven waren.

Last but not least natuurlijk dank aan mijn promotor, professor An Vermeersch, die mij met de juiste raad heeft bijgestaan en de nodige bijsturing heeft gegeven waar nodig.

“Good people do not need laws to tell them to act responsibly, while bad people will find a way around the laws” – Plato

“It never gets easier, you just go faster” – Greg LeMond

1. Inleiding

Alberto Contador, Iljo Keisse, Björn Leukemans, Marion Jones, Ben Johnson, Frank De Boer, Deco, Veronica Campbell Brown, Asafa Powell en natuurlijk Lance Armstrong.

Het zijn slechts enkele van de vele sporters waarbij ooit sporen van doping zijn aangetroffen. Hun geloofwaardigheid is voor altijd aangetast door schorsingen en verdachtmakingen. De sportwereld heeft een moeilijke relatie met doping, zo bleek de laatste jaren. Ondanks alle inspanningen om het gebruik van doping tegen te houden, blijft het bekennen en positieve tests regenen.

Vooralsport krijgt het tegenwoordig hard te verduren, vele 'helden' zijn ondertussen van hun voetstuk gevallen na positieve controles of bekennen na jaren van staalharde ontkenning. Om het met een titel van Hans Vandeweghe te zeggen, "*Wie gelooft die coureurs nog?*". Bij elke overwinning of demarrage wordt wel een vraagteken geplaatst omdat niemand nog opnieuw in de situatie wil komen die werd blootgelegd tijdens het verloop van de zaak-Armstrong. De zo vaak bejubelde Lance Armstrong, zevenvoudig winnaar van de Tour de France, werd met doping in verband gebracht nadat het stinkende potje van zijn toenmalige ploeg US-Postal, het latere Discovery Channel, was geopend. Na een lange procedurestrijd werd hij schuldig bevonden en ontdaan van zijn zeven titels.

De strijd tegen doping is één van de, zo niet het belangrijkste werkgebied van de sportwereld. Het World Anti-Doping Agency (WADA) werd opgericht met als doel bedriegers op te sporen en te bestraffen. De regel van de *strict liability* werd ingevoerd om het de overtreders zo moeilijk mogelijk te maken. Een nobel doel zo lijkt, maar men mag niet uit het oog verliezen dat er niet enkel sporters die te kwader trouw handelden ooit op doping zijn betrapt, er zijn er ook die door onoplettendheid of slecht advies van een vertrouwenspersoon positief testten.

Het is die laatste *strict liability*-regeling die vele vragen oproept.

Zo moeten we ons de vraag stellen of die regel wel geschikt is om het vooropgestelde doel te bereiken en of er geen betere middelen daartoe beschikbaar zijn. Een kritische vraagstelling is altijd aangewezen wanneer het bewijs in dergelijke zaken bij de ‘zwakste’ partij wordt gelegd.

Daarenboven stelt zich nog de vraag of de regel van *strict liability* niet in strijd is met de mensenrechten, zoals daar zijn de principes van onschuld tot bewijs van het tegendeel, het recht op een eerlijk proces en “*nulla poena sine culpa*”.

In dit werk zal ik proberen op zoek te gaan naar de zin en de onzin die schuilt achter de *strict liability*-regeling en proberen een enigszins duidelijk en eenduidig antwoord te formuleren op de vraag of de handhaving van dit principe wel te verantwoorden en te ondersteunen valt. Waar mogelijk zal ik ook proberen na te gaan of er minder ingrijpende regelingen kunnen worden geïmplementeerd.

In het eerste deel van mijn werk zal ik een algemeen kader proberen te schetsen.

Zo zal ik eerst ingaan op de voorgeschiedenis van doping en de huidige perceptie van de dopingproblematiek. In het volgende hoofdstuk zal ik kort de geschiedenis, de samenstelling en de bevoegdheden van het World Anti-Doping Agency schetsen. Vervolgens zal ik de WADA Code bekijken, met grote aandacht voor de regeling die in 2015 zal worden ingevoerd door de nieuwe Code. Daarna zal ik proberen nagaan hoe doping te definiëren is en of er eigenlijk wel goede redenen zijn om een verbod op doping, zoals dat nu bestaat, op te leggen. In de hoofdstukken daarna komt de *strict liability* zelf aan bod. Ik zal nagaan waar deze regel vandaan komt en welke invloed hij heeft in het sportrecht. Welke veranderingen er via dat sportrecht zijn aangebracht aan de basisregel zal ook worden nagegaan.

In het tweede deel van deze uiteenzetting zal ik nagaan op welke manier de regel van *strict liability* zich verhoudt tot de mensenrechten. Is hij daarmee verenigbaar of is er toch sprake van enige wrijving? Dit zal ik doen aan de hand van het advies geschreven door dhr. Costa, rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en mijn eigen opvattingen. Ook zal ik nagaan welke mogelijkheden tot verdediging er aan de atleet worden gelaten in het huidige systeem.

Het derde deel van mijn masterproef zal zich toespitsen op rechtspraak, vooral dan van het TAS, in verband met de *strict liability*. Hoe moet deze regel volgens het TAS worden ingevuld en zijn er door de jaren heen veranderingen gekomen in hun opvattingen? De zaken rond wielrenners Alberto Contador en Iljo Keisse krijgen speciale aandacht aangezien zij gaan over respectievelijk één van de meest gemediatiseerde dopingzaken van de afgelopen jaren en om een zaak in verband met een Belgische sporter. Ook een recente Belgische zaak rond wielrenner Bjorn Leukemans, met een opmerkelijke uitspraak van de Raad van State, komt hierbij aan bod.

In het vierde en laatste deel van dit onderzoek zal ik drie mogelijke verbeteringen aan of alternatieven voor de huidige regeling proberen aanbrengen. Is de sporter en de sportwereld in het algemeen beter af met deze regelingen dan met de huidige is hierbij de grote vraag.

Om het geheel af te sluiten zal ik ook proberen om een aantal conclusies in verband met de *strict liability* te trekken.

2. Doping !?

Voorgeschiedenis

Om het heden beter te begrijpen is het volgens mij noodzakelijk om steeds de geschiedenis onder de loep te nemen en te kijken op welke manier een bepaald fenomeen een nieuwheid uitmaakt, dan wel een herhaling of voortzetting is van een historisch fenomeen. Door alle heisa en media-aandacht die er tegenwoordig aan wordt gegeven, lijkt het nemen van doping iets heel recent, niets is echter minder waar. Vele bronnen maken er melding van dat reeds op de originele Olympische Spelen in het Oude Griekenland atleten gebruik maakten van magische drankjes of voedingsmiddelen die hun prestaties zouden verbeteren en de Romeinen zouden wedstrijdpaarden en gladiatoren van middelen hebben voorzien die hen sterker maakten en het spektakel van de wedstrijden verhoogden¹. Vooral de drang naar spektakel van het publiek en de roem en rijkdom die gepaard gingen met het winnen van wedstrijden lijkt de drijfveer te zijn geweest achter het gebruik van middelen die een voordeel op de concurrentie zouden geven door de eigen prestatie te verbeteren.

Na het verdwijnen van het 'professioneel' sporten, ontwikkeld door de Grieken en overgenomen door de Romeinen, lijkt ook de drang naar doping te zijn afgezwakt, enkel om opnieuw de kop op te steken in de negentiende eeuw bij het herontdekken van sport omwille van de sport. Vooral in de twintigste eeuw lijkt de professionele sport opnieuw opgang te maken, dit blijkt ook uit de oprichting van talrijke voetbal- en tennisverenigingen. De Olympische Spelen werden rond deze periode opnieuw van onder het stof gehaald, er kwamen weer toeschouwers kijken naar sportwedstrijden en ook doping kwam opnieuw op het voorplan, zo werd destijds onder meer gebruik gemaakt van strychnine, cafeïne, alcohol en cocaïne. Het verhaal gaat dat de winnaar van de marathon op de Olympische Spelen van 1904 in St. Louis, Thomas Hicks, hier mede in slaagde door het eten van rauwe eieren en het toegediend krijgen van injecties strychnine en meerdere dosissen alcohol, dit zelfs tijdens de wedstrijd.²

¹ A. BUTI & S. FRIDMAN, *Drugs, Sport and the Law*, Scribblers, 2001, 27-28.

² <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/History/A-Brief-History-of-Anti-Doping/>, *Early years of doping*, geconsulteerd 18 april 2014.

Het werd begin twintigste eeuw duidelijk dat een regulering van, of een verbod op het gebruik van doping allesbehalve overbodig was en de International Amateur Athletic Federation (IAAF) was de eerste federatie die het gebruik van doping verbood. Aangezien er evenwel geen testen werden uitgevoerd bleef een dergelijk verbod dode letter. Een keerpunt kwam er met de dood van een Deense wielrenner, Knud Enemark Jensen, tijdens de Olympische Wegrut te Rome in 1960. In zijn lichaam werden onder meer sporen van amfetamines gevonden. De eerste tests kwamen er in 1966 op de wereldkampioenschappen wielrennen, onder de Union Cycliste Internationale (UCI), en voetbal, onder de Fédération Internationale de Football Association (FIFA). Een jaar later richtte het International Olympic Committee (IOC) zijn eerste Medische Commissie op en werd een eerste lijst van verboden producten opgesteld. De eerste dopingtesten tijdens Olympische Spelen kwamen er in 1968.³

Het testen op dopingproducten raakte steeds meer verspreid onder de Internationale Sportfederaties, bovendien werd in 1974 een test ontwikkeld om anabole steroïden op te sporen, deze werden in 1976 op de Verboden Lijst opgenomen door het IOC. Gevolg hiervan was een groeiend aantal uitsluitingen wegens dopinggebruik, vooral in krachtsporten. Een bijkomende moeilijkheid tijdens deze periode was het zogenaamde staatsgefinancierde dopinggebruik, vooral in de Sovjet-Unie en de Duitse Democratische Republiek, een systeem dat zelf nu nog de wenkbrauwen doet fronsen en vele vraagtekens zet achter de toenmalige wereldrecords.⁴

In de jaren '80 van de vorige eeuw diende de focus van de dopingbestrijding echter te worden verschoven van de strijd tegen steroïden, die resultaten opleverde, naar de strijd tegen nieuwe vormen van prestatieverbetering, zoals bloeddoping, het extraheren en opnieuw injecteren van het bloed van de atleet om zo het hemoglobineniveau te verhogen. EPO werd gebruikt met hetzelfde doel en hoewel EPO reeds in 1990 op de lijst van verboden substanties was opgenomen door het IOC, kon slechts op de Olympische Spelen van 2000 te Sydney voor het eerst een EPO-test worden uitgevoerd.⁵

³<http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/History/A-Brief-History-of-Anti-Doping/>, *First attempts*, geconsulteerd 18 april 2014.

⁴<http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/History/A-Brief-History-of-Anti-Doping/>, *Tests begin to work*, geconsulteerd 18 april 2014.

⁵<http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/History/A-Brief-History-of-Anti-Doping/>, *New challenges*, geconsulteerd 18 april 2014.

Het dopingschandaal tijdens de Tour de France van 1998 zorgde ervoor dat de strijd tegen doping opnieuw in een stroomversnelling terechtkwam. Het werd duidelijk dat een verregaande samenwerking tussen de verschillende instanties nodig was om een doortastend beleid mogelijk te maken. Deze doelstelling werd kracht bijgezet door de oprichting van een onafhankelijk agentschap in 1999, het World Anti-Doping Agency (WADA), waarover hieronder meer.⁶

Uit deze bondige uiteenzetting blijkt duidelijk dat, in tegenstelling tot de soms geldende publieke opinie, het gebruik van doping geen uitsluitend hedendaags fenomeen is. Sporters hebben altijd al gezocht naar manieren om een voordeel op hun tegenstanders te bekomen en wanneer dit niet lukt via training en andere toegestane methodes zullen sommigen onder hen naar verboden middelen grijpen.

De grote veranderingen die de sportwereld de laatste twintig à dertig jaar heeft doorgemaakt, zoals een steeds groeiende media-aandacht, gepaard gaande met een toegenomen drang naar spektakel bij het publiek, groeiende sponsoring en financiering, hogere prijzengelden ..., zorgen er echter voor dat het dopinggebruik tastbaarder is dan ooit, terwijl het probleem op het eerste zicht niet groter lijkt dan dertig of veertig jaar geleden.

⁶ <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/History/A-Brief-History-of-Anti-Doping/>, *United Efforts*, geconsulteerd 18 april 2014.

3. World Anti-Doping Agency

Het World Anti-Doping Agency (WADA) werd opgericht op 10 november 1999, in de nasleep van de Festina-affaire in de Tour de France 1998⁷. De beslissing tot oprichting van een onafhankelijk antidopingagentschap werd genomen op de Eerste Wereld Doping Conferentie in Lausanne, deze werd samengeroepen door het International Olympic Committee. Richard William Duncan “Dick” Pound werd gekozen als eerste voorzitter van het WADA en hield die positie tot eind 2007.

Oorspronkelijk was het hoofdkantoor van het WADA gevestigd in Lausanne, nabij de kantoren van het IOC, waarvan het WADA ook al zijn middelen verkreeg, maar in 2001 werd beslist te verhuizen naar Montreal, Canada.

De statuten van het WADA vermelden het volgende: *“WADA is a Swiss private law Foundation. Its seat is in Lausanne, Switzerland, and its headquarters are in Montreal, Canada.”*⁸

Naast de verblijfplaats heeft ook de financiering van het WADA een verandering ondergaan gedurende de laatste jaren. Zo wordt tegenwoordig nog de helft van de financiële middelen voorzien door het International Olympic Committee, de andere helft wordt bijgepast door de verschillende overheden⁹.

Het WADA staat momenteel onder leiding van voorzitter Sir Craig Reedie, een Brit en een man met veel ervaring, zo was hij onderdeel van de British Olympic Association en is hij nog steeds actief als Vicepresident binnen het IOC. Reedie volgde in januari 2014 John Fahey op¹⁰. Het voorzitterschap wordt afwisselend waargenomen door een lid van het IOC en een vertegenwoordiger van een overheid.

⁷ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 116.

⁸ <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/Statutes/>, geconsulteerd 18 april 2014.

⁹ <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/Funding/>, geconsulteerd 18 april 2014.

¹⁰ http://playtrue.wada-ama.org/news/wada-appoints-sir-craig-reedie-as-its-new-president/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=wada-appoints-sir-craig-reedie-as-its-new-president, geconsulteerd 18 april 2014.

Naast een voorzitter kent het WADA ook een Foundation Board, bestaande uit 38 leden, gelijk verdeeld onder vertegenwoordigers van het IOC en van de overheden. Dit Board draagt de eigenlijke uitvoering van werkzaamheden en het beheer van de financiën over aan het Executive Committee, bestaande uit 12 leden, met een gelijkaardige verdeling tussen IOC en overheden als binnen het Board. Naast deze belangrijke beleidsbepalende organen zijn er nog verschillende comités binnen het WADA, zo zijn er het Athlete Committee, het Education Committee, het Finance & Administration Committee, het Health, Medical & Research Committee en de Ethical Issues Expert Group.¹¹

Het WADA verzorgt ook de World Anti-Doping Code (Code/WADC) deze bevat een stel geharmoniseerde antidopingregels die door sportfederaties en overheden kunnen worden geïmplementeerd en gevolgd. De Code is er, samen met de vijf International Standards, op gericht een harmonisatie te bereiken tussen de verschillende antidopingorganisaties.

Met deze Code wil het WADA ingaan tegen problemen die zich vroeger voordeden wegens een gebrek aan en versplintering van middelen bruikbaar voor testen en research, een gebrek aan kennis over de substanties en de te volgen procedures en een onevenwicht in de sancties voor op dopinggebruik betrapte sporters.¹²

De International Standards, die samen met de Code harmonisatie in het antidopingbeleid moeten brengen, zijn (1) de List of Prohibited Substances and Methods, (2) Testing, (3) Laboratories, (4) Therapeutic Use Exemptions en (5) Protection of Privacy and Personal Information.

(1) List of Prohibited Substances and Methods (Prohibited List): Dit document, dat jaarlijks door het WADA wordt uitgegeven, bevat een olijsting van alle stoffen en methodes die niet mogen worden gebruikt door atleten.¹³

¹¹ <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/Governance/>, geconsulteerd 18 april 2014.

¹² <http://www.wada-ama.org/en/world-anti-doping-program/sports-and-anti-doping-organizations/the-code/>, geconsulteerd 18 april 2014.

¹³ <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Prohibited-List/>, geconsulteerd 18 april 2014.

(2) International Standard for Testing (IST): De bedoeling van deze Standard is om doortastend testen mogelijk te maken, zowel binnen als buiten competitie en om de integriteit en identiteit van de teststalen te verzekeren, dit vanaf het moment dat de atleet ervan op de hoogte wordt gebracht dat hij zal getest worden, tot op het ogenblik dat de stalen naar het laboratorium worden vervoerd voor analyse.¹⁴

(3) International Standard for Laboratories (ISL): Het doel hiervan is te verzekeren dat behaalde testresultaten en bijhorende bewijzen betrouwbaar en geldig zijn. Alsook om gelijke en geharmoniseerde resultaten en rapporten te verkrijgen van alle geaccrediteerde laboratoria. Bovendien verduidelijken de ISL en de bijhorende Technical Documents de voorwaarden waaraan laboratoria moeten voldoen om WADA erkenning te krijgen en te behouden.¹⁵

(4) International Standard for Therapeutic Use Exemptions (ISTUE): De doelstelling van het document is ervoor te zorgen dat het toekenningsproces van TUEs binnen alle sporttakken en landen gelijk is.¹⁶

Een Therapeutic Use Exemption is een toelating, aan een atleet gegeven door de Therapeutic Use Exemption Committee (TUEC) van zijn National Anti-Doping Agency (NADO) of International Federation (IF), om bepaalde medicatie, die opgenomen is in de Prohibited List, in te nemen indien zijn gezondheidstoestand dat vereist. Hiervoor dient aan drie voorwaarden te zijn voldaan, (1) de atleet zou ernstige gezondheidsproblemen ervaren indien hij die bepaalde medicatie niet zou krijgen, (2) het therapeutisch gebruik van het middel mag geen significante verbetering van de prestaties met zich meebrengen en (3) er mag geen redelijk therapeutisch alternatief voor het toedienen van de verboden stof voor handen zijn.¹⁷

¹⁴ http://www.wada-ama.org/Documents/World_Anti-Doping_Program/WADP-IS-Testing/2012/WADA_IST_2012_EN.pdf, geconsulteerd 18 april 2014.

¹⁵ <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Laboratories/>, geconsulteerd 18 april 2014.

¹⁶ <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Therapeutic-Use-Exemptions/>, geconsulteerd 18 april 2014.

¹⁷ <http://wada-ama.org/en/Science-Medicine/TUE/QA-on-Therapeutic-Use-Exemptions/>, geconsulteerd 18 april 2014.

(5) International Standard for the Protection of Privacy and Personal Information (ISPPPI): Met deze laatste Standard heeft het WADA als doel te verzekeren dat alle partijen betrokken bij dopingbestrijding, een set minimumregels in verband met privacybescherming in acht nemen wanneer zij persoonlijke informatie van atleten verzamelen en gebruiken, bijvoorbeeld in geval van dopingcontroles, in verband met de whereaboutsregeling en bij TUEs.¹⁸

De zeven prioriteiten van het WADA zijn vooral gericht op verantwoordelijkheden die haar worden aangereikt door de World Anti-Doping Code, namelijk (1) Code Compliance Monitoring: hiervoor gaat het WADA na of de Code door sportfederaties en overheden geïmplementeerd en correct toegepast wordt; (2) Cooperation with Law Enforcement: WADA gaat protocollen opstellen die het verzamelen van bewijzen en uitwisselen van informatie tussen sportfederaties en overheden vergemakkelijken, WADA werkt samen met Interpol en gaat overheden ervan proberen te overtuigen regels op te stellen die het mogelijk maken productie, distributie en bezit van doping binnen hun landsgrenzen strafbaar te stellen; (3) Science & Medicine: WADA stelt jaarlijks de List of Prohibited Substances and Methods op, accrediteert dopinglaboratoria wereldwijd, onderzoekt de Therapeutic Use Exemptions (TUE) die door sportfederaties worden toegekend en draagt bij in de research naar betere opsporingsmethodes; (4) Anti-Doping Coordination (ADAMS): WADA ontwikkelt, onderhoudt en vernieuwt zijn online database die aangesloten federaties en overheden moet helpen de Code te volgen en antidopingacties te coördineren; (5) Anti-Doping Development: WADA vergemakkelijkt de coördinatie tussen Regional Anti-Doping Organizations (RADO's), dit om landen met beperkte middelen te helpen samen antidopingactiviteiten te ondernemen; (6) Education: WADA staat aan het hoofd van informatieverdeling, coördineert voorlichtingsplannen en staat overheden en sportfederaties bij in het opstarten van hun eigen strategieën en initiatieven hierrond;

¹⁸ <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Protection-of-Privacy-and-Personal-Information-/>, geconsulteerd 18 april 2014.

(7) Athlete Outreach: WADA brengt atleten rechtstreeks kennis bij via gesprekken met en lezingen door antidopingexperten op grote internationale sportevenementen en geeft overheden en sportfederaties de kans hetzelfde te doen.¹⁹

Om het met de woorden van oud-voorzitter John Fahey te zeggen is dit het doel van het WADA *“WADA is committed to protecting the rights of clean athletes, where hard work and talent are justly recognized and doping cheats are exposed for what they are. Clean sport is fundamental to a healthy society and sets the best example for future generations of athletes.”*

¹⁹<http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/History-Mission-Priorities-and-Strategic-Plan/Priorities/>, geconsulteerd 18 april 2014.

4. World Anti-Doping Code

In de jaren na de oprichting van het WADA werd er verder gewerkt en zo kwam er een Second World Doping Conference in 2003, te Kopenhagen. Uit deze conferentie kwam de World Anti-Doping Code voort. De eerste versie van de Code werd op 1 januari 2004 van kracht. Een vernieuwde Code werd op 17 november 2007 aangekondigd in Madrid, tijdens de Third World Doping Conference en werd op 1 januari 2009 van kracht. Momenteel is de draft van een nieuwere versie afgewerkt, deze zal van kracht moeten worden op 1 januari 2015, hierover later meer.²⁰

Het 'succes' van de Code is volgens WADA te vinden in de acceptatie ervan door overheden en sportverenigingen en in de groeiende jurisprudentie van het Tribunal Arbitral du Sport (TAS).

Het aanvaarden en invoeren van de Code heeft tot verscheidene voordelen geleid in de strijd tegen doping in de sport, onder meer het scherpstellen van verscheidene regels. Dit leidde tot een geharmoniseerd geheel van regels in een omgeving waarin dit niet altijd evident was. Daarenboven voerde de code een nieuw idee in, dat van de *non-analytical rule violation*. Hieronder dient te worden verstaan dat men als sporter ook kan worden gestraft voor een inbreuk op de antidopingreglementering, wanneer er bewijs is van een dergelijke inbreuk, doch geen positieve controle.²¹

Om in overeenstemming te zijn met de Code dienen ondertekenende organisaties ervoor te zorgen dat hun eigen beleid en regels niet in tegenspraak zijn met de dwingende bepalingen en principes van de WADA Code. Het WADA kan hen hierin bijstaan door hun regelingen te remediëren en in overeenstemming te brengen met de Code.

In tegenstelling tot sportclubs zijn overheden niet juridisch gebonden om de Code te volgen aangezien het geen gouvernementeel document uitmaakt. In 2005 werd daarom op de 33ste algemene conferentie van de UNESCO de, door het WADA opgestelde, International Convention Against Doping in Sport unaniem aanvaard door de UNESCO lidstaten.

²⁰ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 120.

²¹ <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/The-Code/>, geconsulteerd 18 april 2014.

Deze Convention is ondertussen door 176 landen geratificeerd²² en van kracht sinds 1 februari 2007. Het doel ervan is door WADA geleide initiatieven te steunen via het gebruik van internationaal recht, zo gaan de verschillende aangesloten staten hun eigen antidopingreglementering zo veel als mogelijk in overeenstemming brengen met de World Anti-Doping Code van het WADA.²³

WADA houdt toezicht op de verschillende lopende antidopingzaken en heeft het recht om een dergelijke zaak voor het TAS te brengen, wanneer die onder de jurisdictie valt van een organisatie die de Code heeft aanvaard.

Bovendien beschikt het WADA ook over de mogelijkheid om in te grijpen in verband met de Therapeutic Use Exemption (TUE). Zij heeft hier twee mogelijkheden, ten eerste houdt het WADA de mogelijkheid elke TUE, verleend door een internationale federatie of antidopingagentschap, te controleren en in de tweede plaats kan een atleet met een geweigerde TUE-aanvraag, in beroep gaan bij het WADA dat kan beslissen om de bestreden beslissing te wijzigen.

In geval van het niet naleven van de Code door overheidsorganen of sportfederaties zal het WADA deze zaken melden aan haar stakeholders, dewelke het recht hebben sancties op te leggen aan de inbreukmakende partij. Zo kan het IOC, op basis van het Olympisch Charter, landen het verbod opleggen om nog langer Olympische Spelen te organiseren.

Bovendien staat in dit Olympisch Charter geschreven dat enkel sporten die de Code aanvaard hebben en ze ook actief toepassen op het programma van de Spelen thuishoren.

Nieuwe Code

De hierboven reeds vermelde nieuwe Code zou in 2015 van kracht worden en is momenteel nog een *final draft*. Er lijken op het eerste gezicht heel wat veranderingen op til, vooral wanneer het gaat om de strafmaat en overeenstemming tussen de regels en mensenrechten.

²² <http://www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=31037&language=E&order=alpha>, geconsulteerd 18 april 2014.

²³ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 117.

In de huidige Code heeft artikel 2 slechts 8 onderverdelingen, binnenkort worden dat er 10, er worden dus twee nieuwe inbreuken tegen de antidopingreglementen ingevoerd.

1) Medeplichtigheid aan het dopinggebruik door anderen, in de Code omschreven als *“Complicity. Assisting, encouraging, aiding, abetting, conspiring, covering up or any other type of intentional complicity involving an anti-doping rule violation, Attempted anti-doping rule violation or violation of Article 10.12.1 by another Person”*²⁴

2) Verboden samenwerking, in de Code omschreven als *“Prohibited Association. Association by an Athlete or other Person subject to the authority of an Anti-Doping Organization in a professional or sport-related capacity with any Athlete Support Personnel who:*

2.10.1 if subject to the authority of an Anti-Doping Organization, is serving a period of Ineligibility; or

2.10.2 if not subject to the authority of an Anti-Doping Organization and where Ineligibility has not been addressed in a results management process pursuant to the Code, has been convicted or found in a criminal, disciplinary or professional proceeding to have engaged in conduct which would have constituted a violation of antidoping rules if Code-compliant rules had been applicable to such Person. The disqualifying status of such Person shall be in force for the longer of six years from the criminal, professional or disciplinary decision or the duration of the criminal, disciplinary or professional sanction imposed; or

*2.10.3 is serving as a front or intermediary for an individual described in Article 2.10.1 or 2.10.2.”*²⁵

In artikel 3.1 WADC (*“Burden and Standards of Proof”*) valt in de nieuwe Code de volgende zinsnede weg *“except as provided in articles 10.4 and 10.6 where the athlete must satisfy a higher burden of proof”*.

²⁴ Art. 2.9, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

²⁵ Art. 2.10, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

Het lijkt er dus op dat atleten hun onschuld nu enkel nog moeten bewijzen via een bewijsstandaard, gebaseerd op *balance of probability*, maar aangezien de Code op verschillende vlakken is gewijzigd en de nummering aldus niet meer overeenkomt, kan dit niet de bedoeling zijn geweest van het WADA, maar kan de passage gewoon zijn geschrapt omdat art. 10.4 en 10.6 WADC niet meer dezelfde zijn als in de huidige Code en dat in die artikelen geen sprake meer is van een verzwaring van de bewijsstandaard.²⁶

Artikel 4.4 rond *Therapeutic Use Exemptions* is in de nieuwe Code ook helemaal gewijzigd, zo moet het WADA vanaf volgend jaar elke beslissing van een internationale federatie om een TUE, toegekend door een *National Anti-Doping Organisation (NADO)*, niet te erkennen, nakijken. Dit is in de huidige regelgeving niet het geval, nu mag het WADA dergelijke beslissing nakijken op verzoek van de getroffen atleet, maar is zij daar niet toe gehouden.²⁷

Artikel 5 dat handelt over *Testing and Investigations* is bijna geheel vernieuwd en veel uitgebreider dan in de huidige Code. Ook aan artikel 6 (*Analysis of Samples*) en artikel 7 (*Results Management*) zijn verscheidene onderdelen toegevoegd.

In artikel 8 over het *Right to a fair hearing and notice of the hearing decision* zijn de voorwaarden waaraan een hoorzitting moet voldoen volgens de huidige Code geschrapt. In de nieuwe Code zal enkel nog het volgende te lezen zijn “*For any Person who is asserted to have committed an anti-doping rule violation, each Anti-Doping Organization with responsibility for results management shall provide, at a minimum, a fair hearing within a reasonable time by a fair and impartial hearing panel.*”²⁸

Artikel 9 is grotendeels ongewijzigd gebleven.

²⁶ Art. 3.1, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

²⁷ Art. 4.4.6, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

²⁸ Art. 8.1, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

Aan artikel 10, dat handelt over *Sanctions on Individuals*, zijn verregaande wijzigingen aangebracht.

De basissanctie zal er in de nieuwe Code enigszins anders gaan uitzien, artikel 10.2 zal namelijk stellen dat, voor een eerste inbreuk tegen artikelen 2.1, 2.2 of 2.6, onder voorbehoud van kwijtschelding of vermindering van straf op basis van artikelen 10.4, 10.5 of 10.6 de schorsing vier jaar zal bedragen in volgende gevallen²⁹:

- 1) *The anti-doping rule violation does not involve a Specified Substance, unless the Athlete or other Person can establish that the anti-doping rule violation was not intentional.*³⁰
- 2) *The anti-doping rule violation involves a Specified Substance and the Anti-Doping Organization can establish that the anti-doping rule violation was intentional.*³¹

In de huidige Code is het zo dat de basissanctie twee jaar schorsing bedraagt en kan worden verzwaaard indien de antidopinginstantie verzwarende omstandigheden kan aantonen. Nu zal de sanctie enkel twee jaar schorsing bedragen indien artikel 10.2.1 niet van toepassing is.³²

Onder het vermelde intentioneel gebruik moet volgens het WADA het volgende worden verstaan: dat de atleet of een betrokken persoon, ofwel wist dat het om een inbreuk tegen de antidopingreglementen ging, ofwel wist dat met die actie een zeker gevaar van overtreding gepaard ging en dit gevaar duidelijk heeft genegeerd. Een onderscheid wordt evenwel nog gemaakt in de behandeling van specifieke en niet-specifieke stoffen. Voor een inbreuk door gebruik van een specifieke stof, die enkel verboden is binnen competitieverband, wordt weerlegbaar vermoed dat het gebruik ervan niet intentioneel was indien de atleet kan bewijzen dat hij de stof buiten competitie heeft gebruikt. Een inbreuk door gebruik van een niet-specifieke stof, die enkel verboden is binnen competitieverband, zal als niet-intentioneel worden beschouwd wanneer de atleet kan bewijzen dat de stof buiten competitie werd gebruikt, voor doeleinden die met zijn sportprestaties geen verband houden³³. Men kan veronderstellen dat het vermoeden, bij gebrek aan andere indicatoren, in dit laatste geval onweerlegbaar is.

²⁹ Art. 10.2, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³⁰ Art. 10.2.1.1, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³¹ Art. 10.2.1.2, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³² Art. 10.2.2, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³³ Art. 10.2.3, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

Artikel 10.3 handelt over andere inbreuken tegen de antidopingreglementering dan *Presence, Use or Attempted Use or Possession of a Prohibited Substance or Prohibited Method* en de daarin uiteengezette sancties zijn van toepassing, tenzij artikelen 10.5 of 10.6 kunnen worden ingeroepen³⁴. Inbreuken tegen artikelen 2.3 en 2.5 van de Code zullen worden gestraft met een schorsing van vier jaar, tenzij de atleet kan bewijzen dat de inbreuk niet opzettelijk was, dan bedraagt de schorsing twee jaar³⁵. Ook dit is een verzwaring, in de huidige regeling wordt voor inbreuken tegen die regels een basisschorsing van twee jaar voorgeschreven. Inbreuken tegen artikel 2.4 worden bestraft met een schorsing van twee jaar, die mogelijk kan worden verminderd tot een minimum van één jaar, afhankelijk van de fout van de atleet³⁶. Inbreuken tegen artikelen 2.7 en 2.8 worden bestraft met een schorsing van minimum vier jaar en maximum levenslang, afhankelijk van de ernst van de inbreuk³⁷. In tegenstelling tot nu, zal er geen uitweg meer zijn via de toepassing van artikel 10.5 WADC. Het WADA geeft bovendien meteen een verklaring voor de hoge strafmaten die kunnen worden opgelegd aan begeleiders van atleten en die zijn uitgewerkt in artikel 10.3.3 van de nieuwe Code *“Those who are involved in doping Athletes or covering up doping should be subject to sanctions which are more severe than the Athletes who test positive. Since the authority of sport organizations is generally limited to Ineligibility for accreditation, membership and other sport benefits, reporting Athlete Support Personnel to competent authorities is an important step in the deterrence of doping.”*³⁸

Voor inbreuken tegen de nieuw opgestelde regel uit artikel 2.9 zal een schorsing van minimum twee en maximum vier jaar worden opgelegd, afhankelijk van de ernst van de inbreuk³⁹.

Bovendien zal een bekentenis niet meteen de strafmaat verminderen, in de nieuwe draft staat dat zowel het WADA en de betrokken antidopinginstantie akkoord moeten gaan om in dat geval de sanctie van vier naar twee jaar schorsing te verlagen.

³⁴ Art. 10.3, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³⁵ Art. 10.3.1, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³⁶ Art. 10.3.2, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³⁷ Art. 10.3.3, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³⁸ Comment to article 10.3.3, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

³⁹ Art. 10.3.4, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

Inbreuken tegen de nieuw ingevoerde regeling uit artikel 2.10 zullen worden bestraft met een schorsing van twee jaar, die kan worden verminderd tot een minimum van één jaar, afhankelijk van de fout die de atleet of andere persoon ten laste kan worden gelegd en de omstandigheden van de zaak in acht genomen⁴⁰.

Artikel 10.4 handelt over de mogelijkheid tot kwijtschelding van de normaal toepasselijke straf indien de atleet of andere persoon kan bewijzen dat hem in de voorliggende zaak geen fout of nalatigheid kan worden verweten. Wat het WADA wel meteen verduidelijkt is dat dit geen invloed heeft op de vaststelling van de dopinginbreuk zelf, enkel op de strafmaat en dat dit enkel van toepassing zal zijn in uitzonderlijke gevallen, zoals bijvoorbeeld sabotage door een tegenstander. Gevallen die niet voor deze kwijtscheldingsregeling in aanmerking komen, zijn onder meer (1) het innemen van een vervuild voedingssupplement. Atleten zijn volgens het WADA namelijk zelf verantwoordelijk voor wat ze innemen en zijn gewaarschuwd voor de mogelijke vervuiling van dergelijke supplementen; (2) toediening van een verboden product door een persoonlijke arts of coach zonder medeweten van de atleet. Volgens het WADA zijn deze laatste namelijk zelf verantwoordelijk voor de keuze en inlichting van hun (medische) begeleiders; (3) vervuiling van eten of drinken van de atleet door een verwant, coach of enige andere vertrouwenspersoon. Atleten zijn namelijk zelf verantwoordelijk voor hun eten en drinken en voor de handelswijze van de personen aan wie zij dit toevertrouwen.

Voorgaande gevallen kunnen enkel strafvermindering op basis van artikel 10.5 WADC tot gevolg hebben⁴¹.

Deze regeling lijkt mij erg streng, er wordt namelijk een erg grote verantwoordelijkheid bij de atleet gelegd. Zo moet hij de inhoud van elk voedingssupplement nagaan of er helemaal geen nemen – hetgeen in het licht van de inspanningen die worden geleverd door topsporters bijna ondenkbaar is -, hij moet bijna volledige controle hebben over alles wat hem door zijn arts wordt toegediend – hetgeen bijna onmogelijk is aangezien een atleet geen medisch professional is – en hij moet er zeker van zijn dat zijn vertrouwenspersonen geen verboden producten in zijn voeding verwerken – hetgeen bijna onmogelijk is aangezien men niet alle voeding en drank kan laten analyseren voor consumptie.

⁴⁰ Art. 10.3.5, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

⁴¹ Comment to article 10.4, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

Het WADA gaat hier naar mijn aanvoelen dan ook een stap te ver. Wanneer bovenstaande gevallen een fout van de atleet in kwestie gaan uitmaken, heeft deze bijna geen mogelijkheden meer om zich vrij te pleiten. Er kan toch moeilijk worden gesteld dat het te goeder trouw toegediend krijgen van een verboden medicijn door een arts of een vervuiling van drank door een coach of vertrouwenspersoon een fout omhelst en de vervuiling van drank door een tegenstander niet. Het WADA lijkt mij hier een zeer arbitraire scheidingslijn te trekken die enkel tot doel heeft de atleet die een positieve dopingtest heeft afgelegd zo zwaar mogelijk te straffen.

De bovenstaande strenge regeling wordt evenwel bijna meteen verzacht door het vernieuwde artikel 10.5 WADC (*Reduction of the Period of Ineligibility based on No Significant Fault or Negligence*). Wanneer het gaat om een inbreuk tegen artikelen 2.1, 2.2 of 2.6 WADC op basis van een specifieke stof en de atleet of andere persoon kan aantonen dat hem geen significante fout of nalatigheid kan worden verweten, zal de straf minstens een vermaning zijn en maximaal een schorsing van twee jaar⁴². Hetzelfde is van toepassing wanneer kan worden aangetoond dat de verboden substantie afkomstig is van een vervuild product, bijvoorbeeld een voedingssupplement⁴³. Deze regeling lijkt minder stringent dan in de huidige Code, waar nog duidelijk wordt gesteld dat deze regelingen niet van toepassing zullen zijn op de overgrote meerderheid van de zaken, maar enkel in uitzonderlijke gevallen. Indien de zaak van de atleet niet binnen de toepassing van artikel 10.5.1 WADC valt, kan hem, wanneer er geen significante fout of nalatigheid te verwijten valt, nog steeds een strafvermindering worden opgelegd, er mag evenwel niet meer dan de helft van de normaal toepasselijke sanctie worden kwijtgescholden en wanneer het om een levenslange schorsing zou gaan, mag deze tot maximum acht jaar worden verminderd⁴⁴. Deze mogelijkheid tot vermindering zal echter niet gelden voor inbreuken waarbij het voornemen zich te doperen een onderdeel van de inbreuk of de sanctiegraad uitmaakt of wanneer de sanctie reeds kan worden aangepast aan de grootte van de fout van de atleet⁴⁵.

⁴² Art. 10.5.1.1, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

⁴³ Art. 10.5.1.2, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

⁴⁴ Art. 10.5.2, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

⁴⁵ Comment to article 10.5.2, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

Artikel 10.6 WADC zal gaan over andere redenen tot kwijtschelding, vermindering of schorsing van sanctie, hieronder zullen onder meer vallen: a) substantiële hulp bij het ontdekken of bewijzen van andere dopinginbreuken⁴⁶; b) bekentenis van een dopinginbreuk bij gebrek aan ander bewijs⁴⁷; c) spontane bekentenis van een dopinginbreuk in geval van een inbreuk strafbaar op basis van artikel 10.2.1 of 10.3.1 WADC⁴⁸; d) mogelijkheid tot strafvermindering op basis van meerdere gronden⁴⁹

Artikel 10.7 WADC zal de strafmaat behandelen in geval van een tweede of derde inbreuk tegen de antidopingreglementen.

Artikel 10.8 zal, net zoals nu het geval is, gaan over de schrapping van resultaten na een positieve dopingcontrole of inbreuk tegen de reglementen.

Artikelen 10.9 (*Allocation of CAS Cost Awards and Forfeited Prize Money*) en 10.10 (*Financial Consequences*) zijn licht gewijzigd en verplaatst tegenover de huidige Code.

Ook aan artikelen 10.11 (*Commencement of Ineligibility Period*) en 10.12 WADC (*Status During Ineligibility*) worden slechts kleine wijzigingen doorgevoerd.

Artikel 10.13 WADC (*Automatic Publication of Sanction*) is dan weer helemaal nieuw. Vanaf nu zal elke sanctie ook automatisch dienen te worden gepubliceerd. Het WADA heeft deze regeling waarschijnlijk ingevoerd om de openbaarheid van de sanctionering in het licht te stellen, maar mij lijkt het erop alsof ze de gestrafte atleet nog meer dan vroeger aan de spreekwoordelijke schandpaal willen nagelen.

Nu ik de, voor mijn uiteenzetting, belangrijkste artikelen en veranderingen heb opgesomd, lijkt het me weinig noodzakelijk en nuttig de verdere bepalingen van de nieuwe WADA Code stap voor stap te analyseren.

Een volgend besluit kan, op basis van het voorgaande, worden genomen. Hoewel de basissanctie voor inbreuken tegen de antidopingreglementen zijn verzwaaard, zijn ook de mogelijkheden tot strafvermindering uitgebreid.

⁴⁶ Art. 10.6.1, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

⁴⁷ Art. 10.6.2, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

⁴⁸ Art. 10.6.3, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

⁴⁹ Art. 10.6.4, 2015 World Anti-Doping Code – Final Draft – v 4.1.

Het WADA houdt vast aan zijn denkbeeld dat elke dopinginbreuk streng dient te worden bestraft om het gebruik van doping zo onaantrekkelijk mogelijk te maken, maar lijkt ook tot het besef te zijn gekomen dat de atleten in kwestie niet altijd een zware schuld treft.

In theorie zullen dus zwaardere sancties kunnen worden opgelegd aan inbreukmakende atleten, de vraag is echter of dit in de praktijk ook zal gebeuren. Hoewel ik nog steeds, zoals hierboven uiteengezet, mijn twijfels heb bij de huidige regeling, lijkt het de goede richting uit te gaan voor de atleten en hun verdedigingsmogelijkheden. Af te wachten valt echter hoe de nieuwe Code in de praktijk zal worden geïmplementeerd.

5. Wat is doping?

Een precieze definiëring van het zo zwaar beladen woord ‘doping’ geven is moeilijk, zo niet onmogelijk, aangezien er geen consensus lijkt over wat doping nu precies is. Meestal wordt naar doping verwezen via de specifieke regels van een sportfederatie. Dit wordt bevestigd door vroegere regelingen, zo was er de definitie, gegeven door de *Deutsche Sportarztebund* in 1952 die doping omschreef als het innemen van een geneesmiddel tijdens een wedstrijd met als doel het verbeteren van de prestatie, ongeacht of het middel werkzaam was of niet⁵⁰. Ook de Europese Commissie heeft in 1967 geprobeerd een definitie van doping te geven⁵¹. Deze eerste definities leverden echter het probleem op dat niet enkel de inbreuk moest worden bewezen, maar ook de schuld van de atleet aan deze inbreuk. Er moest dus een, voor de organisatie, makkelijkere manier komen om bewijs van een inbreuk te leveren. Een aantal internationale federaties gingen het zwaartepunt verleggen van het nemen van doping zelf naar het aantreffen van dopingproducten in het lichaam van een atleet. De aanwezigheid van een dopingproduct bij een atleet stelde vast dat een atleet een inbreuk tegen de antidopingreglementen had begaan, waaraan hij *prima facie* schuldig was⁵². Hier duikt het principe van de *strict liability* reeds op. Toen werd echter nog maar door enkele internationale federaties een regime toegepast waarbij een atleet aansprakelijk was van zodra hij positief testte, dit was onder meer het geval in Denemarken, het Verenigd Koninkrijk en Nederland⁵³.

Het WADA speelt een belangrijke rol, zo gaat het proberen om een algemene betekenis aan het woord doping te geven en andere nationale en internationale sportfederaties ertoe aan te zetten om die ‘definiëring’ over te nemen. Voor de WADC, zo zegt Soek, was de beschrijving van een dopinginbreuk bijna gelijk te stellen met de definiëring van misdrijven onder de strafrechtelijke wetten, iets werd als ongewenst aanzien en aan die daad werd een straf verbonden.

⁵⁰ J. SOEK, *The strict liability principle and the human rights of athletes in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 30.

⁵¹ J. SOEK, *The strict liability principle and the human rights of athletes in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 30.

⁵² J. SOEK, *The strict liability principle and the human rights of athletes in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 40.

⁵³ J. SOEK, *The strict liability principle and the human rights of athletes in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 42-43.

Dit veranderde doordat een dopinginbreuk via de WADC werd beschouwd als een simpele schending van de regels die doping beheldden, het gebruik van doping werd gelijk gesteld met het schenden van de antidopingreglementen⁵⁴.

Doping abstract of praktisch definiëren?

De volgende vraag die dient te worden gesteld, is of er nu een abstracte definitie van doping moet worden gegeven of eerder een uit de praktijk gegroeide pragmatische?

De World Anti-Doping Code (WADC) gebruikt een combinatie van beiden, zoals blijkt uit artikel 1 van de Code, waarin een abstracte definitie wordt gegeven en artikel 2 waarin een meer pragmatische aanpak is gevolgd, waarmee artikel 1 wordt aangevuld.

Artikel 1 WADC omschrijft doping als *“the occurrence of one or more of the anti-doping rule violations set forth in Article 2.1 through 2.8 of the Code”*.

Artikel 2 WADC gaat verder de *‘anti-doping rule violations’* uiteenzetten.

Deze inbreuken zijn 1) de aanwezigheid van een verboden product in het staal van de atleet, 2) het gebruik, of de poging tot gebruik, van een verboden product of methode, 3) weigeren om een staal af te leveren of hier niet toe in staat zijn zonder een afdoende reden, 4) inbreuken tegen regeling voor controles buiten competitie, 5) knoeien met, of de poging hiertoe, met gelijk welk deel van het controleproces, 6) bezit van verboden middelen of methodes, 7) handelen, of de poging hiertoe, in verboden middelen of methodes en 8) het toedienen van een verboden middel aan een atleet of de poging hiertoe.

Volgens Vieweg moet een abstracte definitie van doping niet als juridisch bindend worden beschouwd omdat ze te weinig precies zou zijn⁵⁵. Volgens hem is een pragmatische aanpak beter, ook al zou deze dan nog moeten worden veranderd omdat de rechtsonzekerheid momenteel nog steeds te groot zou zijn.

⁵⁴ J. SOEK, *The strict liability principle and the human rights of athletes in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 53.

⁵⁵ K. VIEWEG, “The Definition of Doping and the Proof of a Doping Offence (An Anti-Doping Rule Violation) Under Special Consideration of the German Legal Position”, *Marquette Sports Law Review*, volume 15, issue 1, 40.

Hij pleit dan ook voor een zeer uitgebreide lijst van verboden producten om zo zekerheden te geven aan de sporters.

Ik ben het hier niet mee eens, een abstracte definitie kan naar mijn mening bindende kracht hebben, op voorwaarde dat ze kan worden toegepast op dopingzaken en niet zomaar alles wat enigszins naar medicatie ruikt strafbaar stelt. Zolang een abstracte definitie enkel het effectief nemen van doping of het omzeilen van controles in hun meest ruime vorm strafbaar stelt, is er geen sprake van een te weinig precieze uitwerking. Een pragmatische aanpak is moeilijker uit te werken, maar kan een aanvulling vormen op de abstracte definitie, waarop kan worden teruggevallen indien zich lacunes in de pragmatische definitie voordoen.

Een uitgebreide lijst van verboden producten en methodes dient de sporters ter beschikking te worden gesteld, maar dergelijke lijst kan nooit helemaal allesomvattend zijn en net daarom is een abstracte definitie als basis, naar mijn mening, onmisbaar om atleten er zoveel als mogelijk van te weerhouden zich met doping in te laten.

Het WADA baseert zich, naast de abstracte definitie uit artikelen 1 en 2 WADAC, ook gedeeltelijk op haar zogenaamde 'Verboden Lijst'. Om hierin te worden opgenomen moet een product of methode aan bepaalde voorwaarden voldoen. Zo moet het ten eerste het potentieel hebben om sportprestaties te verbeteren of dit effectief doen, ten tweede een potentieel of vastgesteld risico voor de gezondheid uitmaken of ten derde in tegenspraak zijn met de geest van de sportbeoefening.

Wanneer een product aan twee van deze voorwaarden beantwoordt, zal het kunnen worden opgenomen op de lijst van het WADA.

Redenen voor het verbod op doping⁵⁶

Wat zouden nu eigenlijk de redenen voor een verbod op doping kunnen zijn? Waarom laat men niet gewoon alles toe? Enkele redenen kunnen worden afgeleid uit de bovenstaande voorwaarden om producten op de 'Verboden Lijst' op te nemen.

⁵⁶ Zie in dit verband ook J. SAVULESCU, B. FODDY en M. CLAYTON, "Why we should allow performance enhancing drugs in sport", *British Journal of Sports Medicine* 2004, 666-670.

De eerste voorwaarde, het potentieel hebben om sportprestaties te verbeteren of dit effectief doen, leidt ons naar de reden dat het gebruik van doping door bepaalde sporters hen een voordeel oplevert ten opzichte van hun tegenstanders.

Het beoogde 'level playing field', waarin de sporter met het meeste talent en de beste trainingsresultaten de wedstrijd wint, zou worden verstoord. Dit argument wordt ook door Buti en Fridman vermeld⁵⁷.

Volgens Soek is één van de argumenten om doping te verbieden op deze grond het feit dat, wanneer het gebruik van doping toegelaten zou zijn, atleten tegen hun wil lichaamsvreemde stoffen zouden worden toegediend, enkel en alleen opdat ze nog enigszins een rol zouden spelen in hun sporttak⁵⁸. Dit argument wordt ook gebruikt door het IOC in haar Medical Code, waarin ze stelt "*The IOC and international sports organizations initiated drug testing to protect athletes from the potential unfair advantage that might be gained by those athletes who take drugs in an attempt to increase performance.*"⁵⁹.

Bij een eerste reflectie lijkt dit argument erg sterk en is het alsof hier weinig tegen in te brengen valt. Kritisch nadenken blijft echter essentieel, zo lijkt het alsof sportcompetities per definitie een *level playing field* hebben, niets is echter minder waar. Elke sporter heeft andere genen en geen twee mensen zijn exact hetzelfde. In het wielrennen hebben renners die op grote hoogte leven, bijvoorbeeld Colombianen, een voordeel bij het klimmen omdat hun hematocrietwaardes van nature hoger zijn en zij aangepast zijn aan het fietsen op grote hoogte. Daarenboven hebben lichtere renners een voordeel op zwaardere indien het gaat om eindklasseringen in grote rondes, wie minder gewicht een berg op moet krijgen, kan zijn krachten namelijk nuttiger gebruiken. Middelen die nu als doping worden omschreven kunnen eigenlijk helpen deze natuurlijke ongelijkheid min of meer weg te werken maar of dit wenselijk is, is dan weer een andere vraag.

De tweede voorwaarde, een potentieel of vastgesteld risico voor de gezondheid uitmaken, zorgt voor een volgende mogelijke reden voor het verbod op doping, namelijk het feit dat het gebruik van doping de gezondheid van de atleet in gevaar kan brengen.

⁵⁷ A. BUTI & S. FRIDMAN, *Drugs, Sport and the Law*, Scribblers, 2001, 47.

⁵⁸ J. SOEK, *The Strict liability principle and the human rights of the athlete in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 17.

⁵⁹ IOC Medical Code, Chapter IV.

Een voorbeeld uit de sportwereld dat dit argument kracht bijzet is onder meer Tom Simpson, de Britse wielrenner die tijdens de Tour de France van 1967 op de Mont Ventoux van zijn fiets viel en later stierf aan de gevolgen van een dodelijke cocktail van uitputting, hitte, alcohol en amfetamines. Ook Soek en Buti en Fridman maken melding van dit argument⁶⁰⁶¹.

Volgens mij is dit het minst overtuigende argument van allemaal, het komt heel gefabriceerd en misschien zelfs licht paternalistisch over. Mensen nemen voortdurend (voedings)middelen zoals alcohol, grote hoeveelheden zout, suiker en vetten tot zich die niet goed zijn voor hun gezondheid, maar moet men deze dan allemaal verbieden? Zo is er de hele discussie rond het rookverbod dat nu is ingevoerd op openbare plaatsen en in cafés, dit dient er vooral toe de gezondheid van niet-rokers te beschermen tegen de kwalijke gevolgen van passief roken, iets waar men niet bewust kan voor kiezen. Men kan rokers zelf echter enkel proberen te ontraden sigaretten te roken, men kan hen dit niet verbieden, want dat zou een inbreuk uitmaken op hun persoonlijke vrijheid. Dat zij hierdoor hun eigen gezondheid in gevaar brengen, is hun eigen probleem, niet dat van de wetgever. Waarom zou het dan anders zijn voor sporters? Zolang zij de gezondheid en veiligheid van tegenstanders en toeschouwers niet in gevaar brengen, kan naar mijn mening niet worden geargumenteed dat doping moet verboden zijn omdat het de gezondheid van de atleet die de doping neemt in gevaar brengt, men moet namelijk volwassen genoeg zijn om zelf de beslissing te nemen en de gevolgen in te schatten.

Een andere interpretatie dient zich wel aan indien sporters door hun ploegleiding of arts zouden worden gedwongen om bepaalde middelen tot zich te nemen, in dat geval kan men enkel een verbod opleggen aan artsen om sporters onder hun hoede dopingproducten toe te dienen zonder hun uitdrukkelijke toestemming.

⁶⁰ J. SOEK, *The Strict liability principle and the human rights of the athlete in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 13.

⁶¹ A. BUTI & S. FRIDMAN, *Drugs, Sport and the Law*, Scribblers, 2001, 47.

De derde voorwaarde, strijdigheid met de ethiek van de sport, is volgens de antidopinginstanties een argument op zichzelf. Een zekere ethische standaard moet, ook binnen de sportwereld, worden gevolgd. Zonder deze ethische code zou sportbeoefening namelijk een soort *survival of the fittest* worden.

Oplettendheid is natuurlijk vereist, zodat men op basis van het ethische argument geen te verregaande conclusies zou trekken over de al dan niet toelaatbaarheid van bepaalde trainingsmethodes of voedingspatronen. Het argument van de sportethiek is ook bij Soek besproken⁶² en terug te vinden in het werk van Buti en Fridman⁶³.

Ethiek en sport zijn voor mij ook onafscheidelijk en er dient, zoals vaak wordt aangehaald, wel degelijk een link tussen beide te worden gelegd. Zonder enige ethische code kan men inderdaad wegzakken in een sportwereld waarin de grote en machtige teams en entourages de kleinere uit de sport verdrijven. Er moet echter volgens mij rekening mee worden gehouden dat een ethische code niet zomaar kan worden opgelegd van buitenaf. Voor een echte ethische code is een verandering in denkpatronen en ideeën van de geviseerde personen zelf nodig. Dit kan worden bereikt via voorlichtingen en informatiesessies over doping of door het wijzen op de risico's van het gebruik, maar niet door het opleggen van regels die als ethische code worden omschreven, maar eigenlijk niets anders zijn dan verborgen verboden. Ethiek kan niet worden opgelegd van buitenaf, maar dient vanuit het hart van de sport en de mentaliteit van de sporter te groeien.

Soek maakt nog melding van andere argumenten zoals de strijdigheid van doping met het beginsel van fair play en billijkheid⁶⁴ en strijdigheid met de regels van de sport an sich⁶⁵.

Buti en Fridman vermelden nog het beschermen van het imago van de sport als argument, net als het zeker stellen dat wedstrijden, wedstrijden tussen atleten blijven en niet tussen wetenschappers en chemici⁶⁶.

⁶² J. SOEK, *The Strict liability principle and the human rights of the athlete in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 20.

⁶³ A. BUTI & S. FRIDMAN, *Drugs, Sport and the Law*, Scribblers, 2001, 47.

⁶⁴ J. SOEK, *The Strict liability principle and the human rights of the athlete in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 18.

⁶⁵ J. SOEK, *The Strict liability principle and the human rights of the athlete in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 22.

⁶⁶ A. BUTI & S. FRIDMAN, *Drugs, Sport and the Law*, Scribblers, 2001, 47.

Strijdigheid met de fair play en billijkheid heb ik hierboven reeds grofweg besproken onder het idee van het *level playing field*, namelijk dat doping fair play en billijkheid ten goede zou kunnen komen indien het wordt gebruikt om alle sporters met dezelfde lichamelijke middelen aan een training of competitie te kunnen laten beginnen.

Strijdigheid met de regels van de sport an sich lijkt me moeilijk te bespreken, aangezien de regels van de sport van sporttak tot sporttak verschillen en dus kan er geen uitspraak worden gedaan over het feit of doping in strijd is met deze sport. Wat wel zou kunnen worden geargumenteed is dat de bedoeling van sport is om een 'eerlijke' competitie te verzekeren en dat doping deze competitie oneerlijk zou maken, maar zoals hierboven reeds besproken is het nog maar de vraag of sport ooit een eerlijke competitie kan uitmaken.

Het argument in verband met het imago van de sport lijkt me ook weinig overtuigend aangezien je niet juridisch kan argumenteren dat iets verboden moet worden, enkel en alleen omdat het imagoschade zou toebrengen. Imago is zo persoonlijk en divers dat hierop geen lijn kan worden getrokken om enig verbod in te voeren.

Een argument dat wel nog enigszins steek houdt is het argument dat wedstrijden moeten worden uitgevochten door sporters en niet door chemici. Het is nu eenmaal eigen aan sport dat de atleten die de sport beoefenen voor het spektakel en de aantrekkelijkheid van de wedstrijd moeten zorgen. Wanneer hen die kans echter wordt ontnomen doordat het enkel de vraag is wie de beste doping heeft genomen, dient te worden ingegrepen. Dit zal echter niet vaak het geval zijn, zoals in het wielrennen in de jaren '90 en begin jaren 2000 is aangetoond, zal het gebruik van doping andere wedstrijden creëren, soms met meer spektakelwaarde en spanning dan wedstrijden zonder en zullen de meest begaafde sporters met de beste trainingmethoden vaak toch nog steeds komen bovendrijven. Dit is echter enkel het geval wanneer iedereen dezelfde, of zeer gelijkaardige producten zou gebruiken.

De redenen voor een verbod op doping worden ook vermeld in de preambule van de nieuwe World Anti-Doping Code die begin 2015 van kracht zal worden. Er wordt gesteld dat de doelen van de Code en de antidopingprogramma's zijn *"To protect the Athletes' fundamental right to participate in doping-free sport and thus promote health, fairness and equality for Athletes worldwide"*. Het WADA zet dus ook in op de gezondheid van de atleten, de eerlijkheid van de competities en de gelijkheid onder de atleten.

Zoals ik hierboven heb uiteengezet, is het zeer moeilijk om nuttige argumenten te vinden om het verbod op doping te handhaven en te verdedigen. Deze conclusie wordt onder meer door Soek gedeeld⁶⁷. Ik wil evenwel duidelijk stellen dat ik hiermee geen pleidooi wil houden voor het gebruik van doping, het is volgens mij echter wel belangrijk om over een dergelijk verbod kritisch na te denken en eventuele critici voor te zijn.

⁶⁷ J. SOEK, *The Strict liability principle and the human rights of the athlete in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 341, alinea 1.

6. Strict Liability

Een andere, te beantwoorden, vraag om de analyse van dit onderwerp mogelijk te maken, is wat de regel van *strict liability* nu precies inhoudt.

Principe

Strict liability valt, kleine verschillen buiten beschouwing gelaten, te vertalen als risicoaansprakelijkheid. Het is vooral gekend in de Common Law, waar het een onderdeel is van de tort law, en kent zijn ontstaan in de zaak *Rylands v. Fletcher*⁶⁸.

John Rylands and Jehu Horrocks v Thomas Fletcher

In 1860 schakelde John Rylands een aantal aannemers in om op zijn grond een waterreservoir te bouwen, hijzelf speelde aldus geen rol in de effectieve oprichting ervan, ook al omdat hij een ingenieur inschakelde. Tijdens het bouwen van het reservoir stootten de aannemers op verscheidene, slecht opgeulde, oude schachten en tunnels van een oude koolmijn, die aansloten op de naburige mijn van Thomas Fletcher.

De aannemers besloten om deze schachten en tunnels niet op te vullen, maar lieten ze daarentegen gewoon ongemoeid.

Op 11 december 1860 barstte het reservoir, kort nadat het voor een eerste maal was gevuld, en overstroomde het aanwezige water de mijn van Fletcher, de schade werd geschat op £ 937. Nadat de oude, slecht opgeulde, schachten en gangen waren ontdekt, besloot Fletcher een rechtszaak te starten tegen Rylands, als eigenaar van het reservoir en tegen Jehu Horrocks, de 'manager' van het reservoir.

De zaak kwam eerst voor het *Court of Assizes*⁶⁹ in Liverpool in 1862, deze stelde een *arbitrator* uit het *Court of Exchequer* aan, deze *arbitrator* besliste dat de aannemers aansprakelijk waren op basis van nalatigheid, omdat zij weet hadden van de oude mijnschachten, maar dat er voor Rylands geen manier bestond om daarvan kennis te hebben gehad en dat hij aldus niet aansprakelijk kon worden geacht.

⁶⁸ House of Lords 17 juli 1868, *John Rylands and Jehu Horrocks v. Thomas Fletcher*.

⁶⁹ <http://www.parliament.uk/about/living-heritage/transformingsociety/laworder/court/overview/assizes/>, geconsulteerd 10 maart 2014.

In mei 1865 werd de zaak vervolgens gehoord door het *Court of Exchequer*. Deze stelde dat de beklaagden, Rylands en Horrocks, niet aansprakelijk waren voor de handelswijze van de aannemers. Het was echter verdeeld over de vraag of zij, ondanks een gebrek aan nalatigheid, toch aansprakelijk waren voor de schade. De meeste rechters waren van mening dat dit niet het geval was en dat aangezien er geen aanklacht kon zijn op basis van *negligence*, er ook geen zaak kon zijn. Een van de rechters argumenteerde echter in een *dissenting opinion* dat de beklaagden zich hadden schuldig gemaakt aan *trespass and the commissioning of a nuisance*.

Fletcher ging na deze afwijzing in beroep bij het *Court of Exchequer Chamber*, waar wel in zijn voordeel werd geoordeeld.

Hierop ging Rylands in beroep bij het *House of Lords*, daar werd zijn beroep afgewezen. Zo werd de beslissing van het *Court of Exchequer Chamber* in stand gehouden.

In het vonnis zei Lord Cairns namelijk het volgende: *“My Lords, the principles on which this case must be determined appear to me to be extremely simple.*

The Defendants, treating them as the owners or occupiers of the close on which the reservoir was constructed, might lawfully have used that close for any purpose for which it might in the ordinary course of the enjoyment of land be used; and if, in what I may term the natural user of that land, there had been any accumulation of water, either on the surface or underground, and if, by the operation of the laws of nature, that accumulation of water had passed off into the close occupied by the Plaintiff, the Plaintiff could not have complained that that result had taken place. If he had desired to guard himself against it, it would have lain upon him to have done so, by leaving, or by interposing, some barrier between his close and the close of the Defendants in order to have prevented that operation of the laws of nature.

On the other hand if the Defendants, not stopping at the natural use of their close, had desired to use it for any purpose which I may term a non-natural use, for the purpose of introducing into the close that which in its natural condition was not in or upon it, for the purpose of introducing water either above or below ground in quantities and in a manner not the result of any work or operation on or under the land, - and if in consequence of their doing so, or in consequence of any imperfection in the mode of their doing so, the water came to escape and to pass off into the close of the Plaintiff, then it appears to me that that which the Defendants were doing they were doing at their own peril; and, if in the course of their doing it, the evil arose to which I have referred, the evil, namely, of the escape of the water and its passing away to the close of the Plaintiff and injuring the Plaintiff, then for the consequence of that, in my opinion, the Defendants would be liable.

My Lords, these simple principles, if they are well founded, as it appears to me they are, really dispose of this case.

...

My Lords, in that opinion, I must say I entirely concur. Therefore, I have to move your Lordships that the judgment of the Court of Exchequer Chamber be affirmed, and that the present appeal be dismissed with costs."

Het principe van *strict liability* wordt hier uitdrukkelijk bevestigd door Lord Cairns wanneer hij zegt dat bij een 'onnatuurlijk' gebruik van een onroerend goed de eigenaars en gebruikers van dat goed aansprakelijk zijn voor schade aan derden aangericht door dat 'onnatuurlijk' gebruik ervan. De Lord maakt geen enkele melding dat een fout of nalatigheid dient te worden bewezen in hoofde van de mogelijk aansprakelijken. Het bestaan van de schade, een 'onnatuurlijk' gebruik en het verband daartussen volstaat.

Lord Cransworth stelt: *"My Lords, I concur with my noble and learned friend in thinking that the rule of law was correctly stated by Mr. Justice Blackburn in delivering the opinion of the Exchequer Chamber. If a person brings, or accumulates, on his land anything which, if it should escape, may cause damage to his neighbour, he does so at his peril.*

If it does escape, and cause damage, he is responsible, however careful he may have been, and whatever precautions he may have taken to prevent the damage.

...

I concur, therefore, with my noble and learned friend in thinking that the judgment below must be affirmed, and that there must be judgment for the Defendant in Error.”

De stelling van Lord Cairns wordt bevestigd door Lord Cransworth, die nogmaals duidelijk stelt dat wanneer een persoon iets op zijn erf houdt dat schade aan derden kan toebrengen, hij dit doet op eigen risico. Wanneer er zich schade voordoet, is de eigenaar van het erf aansprakelijk, welke voorzorgen hij ook had genomen. Het is alsof Lord Cransworth de aansprakelijkheid nog uitbreidt, niet alleen dient geen fout of nalatigheid te worden bewezen, zelfs indien de nodige voorzorgen zijn genomen is de eigenaar of gebruiker van het erf nog steeds aansprakelijk.

In het continental recht?

Ook in België lijken we dergelijke regelingen te kennen, zo is, op basis van artikel 1385 van het burgerlijk wetboek, de eigenaar of bewaarder van een dier aansprakelijk voor de schade die door dat dier wordt veroorzaakt. Die persoon zal enkel aan de aansprakelijkheid kunnen ontsnappen indien hij aantoont dat hij niet de eigenaar of bewaarder van het dier in kwestie was.

Voor de continentale jurist lijkt er echter geen plaats voor *strict liability* in het strafrecht, dit in tegenstelling tot voor zijn collega's uit de common law. In realiteit is het echter veel minder rechtlijnig dan dit dogmatische idee zou doen vermoeden.

Uit rechtsvergelijkend onderzoek met het Franse (en Duitse) recht kan volgens Spencer en Pedain worden besloten dat de enige misdrijven uit het Franse recht waarop enigszins een vorm van *strict liability* van toepassing zou kunnen zijn, de zogenaamde *contraventions* zijn, in België zouden wij deze omschrijven als 'overtredingen'⁷⁰. Het Franse recht zelf stelt namelijk niet dat *contraventions* onder *strict liability* vallen, maar in de wetsbepalingen kan worden gelezen dat wanneer er geen sprake is van overmacht, dergelijke 'overtredingen' worden reeds begaan door het doen van hetgeen door de wet is verboden of het nalaten van wat de wet voorschrijft.

⁷⁰ J. R. SPENCER en A. PEDAIN, "Approaches to strict and constructive liability in continental criminal law" in A.P. SIMESTER, *Appraising Strict Liability*, Oxford University Press, 2005, 256.

Bovendien zorgen de vereenvoudigde regels van de strafrechtelijke procedure in Frankrijk er ook voor dat voor de tribunaux de police een omkering van de bewijslast kan plaatsvinden⁷¹. Het lijkt er echter op alsof ook in de praktijk de theorie van de *strict liability* uit de Common Law nog niet is doorgebroken in het continentale rechtssysteem. Dit zien we ook aan de beperkte, tot bijna onbestaande, aandacht die het thema krijgt in de rechtsopleiding. Voor ons blijft het dan ook moeilijk een juiste interpretatie te geven aan het beginsel van *strict liability* omdat het concept weinig of niet bestaat in ons rechtssysteem en er weinig gelijkende regelingen aanwezig zijn. Dit is één van de grote problemen die ik heb ondervonden tijdens mijn onderzoek en legt een moeilijk te omzeilen obstakel op de weg naar een duidelijke conclusie.

In het sportrecht

In het sportrecht is de regeling van *strict liability* overgenomen om als wapen te dienen in de strijd tegen doping. Het WADA zegt dat het principe van toepassing is *“in situations where blood and/or urine samples collected from an athlete have produced adverse analytical results”* en dat dit inhoudt *“that each athlete is responsible for the substances found in his or her bodily specimen and that an anti-doping rule violation occurs whenever a prohibited substance (or its metabolites or markers) is found in bodily specimen, whether or not the athlete intentionally or unintentionally used a prohibited substance or was negligent or otherwise at fault.”*⁷².

Volgens Anderson houdt het in dat *“an athlete is strictly liable for the prohibited substance found in and revealed by the testing of their bodily specimen and that an anti-doping violation occurs whether or not the athlete intentionally or unintentionally used a prohibited substance or was negligent or otherwise at fault.”*

Een atleet is dus verantwoordelijk voor wat in zijn lichaam wordt aangetroffen, ongeacht zijn acties of intenties, hoe het verboden middel in zijn lichaam terecht kwam, bewust of onbewust, is van geen tel.

⁷¹ J. R. SPENCER en A. PEDAIN, “Approaches to strict and constructive liability in continental criminal law” in A.P. SIMESTER, *Appraising Strict Liability*, Oxford University Press, 2005, 262.

⁷² World Anti-Doping Agency, Q&A: Strict liability in anti-doping, Updated: September 26, 2008.

Om tot een schuld te komen dient voor het *hearing panel* worden aangetoond dat de atleet een inbreuk heeft begaan op basis van een *comfortable satisfaction* standaard. Deze bewijsstandaard is minder zwaar dan *beyond reasonable doubt*, zoals meestal wordt toegepast in het strafrecht, maar zwaarder dan de *balance of probabilities*, van toepassing in het burgerlijk recht⁷³.

Om tot een *comfortable satisfaction* te komen volstaat een laboratoriumtest, de door WADA geaccrediteerde laboratoria worden namelijk verondersteld steeds correct te zijn. Een atleet moet om dit te ontcrachten kunnen bewijzen dat het laboratorium niet volgens de standaarden van het WADA heeft gewerkt en dat deze niet correcte werking tot het bewuste resultaat heeft geleid⁷⁴.

Art 21.1.3 WADA Code stelt dat atleten in verband met doping verantwoordelijkheid moeten opnemen voor wat ze eten en gebruiken.

Dit houdt in dat telkens wanneer een verboden product in het lichaam van een sporter wordt aangetroffen (positieve test) hij of zij automatisch beschuldigd zal worden van het gebruik van doping en het aan hem of haar is om het tegenbewijs hiervan te leveren. Dit lijkt rechtlijnig tegenover de gewoonlijk toegepaste regel binnen het recht te staan die zegt dat diegene die een bewering onderschrijft daarvan het bewijs moet leveren, ook gekend als "*actori incumbit probatio*". Een atleet begint dus aan de procedure met een vermoeden van schuld op zijn schouders.

Er worden twee redenen gegeven ter verdediging van de *strict liability*. Ten eerste dat het werkt ten voordele van alle zuivere atleten. Ten tweede dat het wordt gecompenseerd door het feit dat een atleet de mogelijkheid heeft om de toepasselijke sanctie te ontwijken of te zien verminderen indien hij kan aantonen dat het middel in kwestie niet is gebruikt met de intentie om de prestatie te verbeteren of was ingenomen wegens onoplettendheid⁷⁵.

⁷³ B. HADLEY, *Doping and sport: Guilty and never proven innocent?*, Seattle, 2007, 24.

⁷⁴ D. Dedecker, "Het laboratoriumonderzoek als godsoordeel", *De Juristenkrant*, 22 februari 2012, 13.

⁷⁵ J. Anderson, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 123.

7. Modified strict liability

Na enkele jaren kwam er in het sportrecht een nieuwe aanpak: de zogenaamde '*modified strict liability*'. Deze hield nog steeds vast aan een veronderstelde schuld van de sporter, maar gaf deze laatste wel het recht dit vermoeden te weerleggen door bewijs aan te voeren dat de aanwezigheid van de verboden stof in zijn lichaam noch aan zijn intentie, noch aan zijn nalaten te wijten was en dat hem dus geen of slechts een verminderde sanctie kon worden opgelegd.⁷⁶

Volgens Anderson zijn er sinds de zaak Quigley en de invoering van de eerste WADA Code in 2003 vier veranderingen op te merken aan de *strict liability*: een verschuiving in de bewijslast, een zware bewijsstandaard, een dubbele standaard voor vermoede schuld en een flexibele strafmaat en een zeker respect voor het proportionaliteitsprincipe.

- Bewijslast

Hoewel het principe van *strict liability*, zoals vroeger reeds gezegd, een absoluut bewijs van schuld bij de inbreukmakende partij legt, bevrijdt het de vervolgende partij niet van zijn plicht de dopinginbreuk te bewijzen, zij zal dus nog steeds het feit moeten vaststellen en het causaal verband met de inbreuk op de antidopingreglementen moeten bewijzen. Artikel 3.2 WADC somt de mogelijkheden hiertoe op, de meest gebruikte daarvan is het aanvoeren van een positief teststaal.⁷⁷

- Bewijsstandaard

De bewijsstandaard wordt voor de vervolgende instantie erg hoog gelegd en is volgens artikel 3.1 WADC "*whether the sports body or anti-doping agency has established an anti-doping rule violation to the comfortable satisfaction of the hearing panel bearing in mind the seriousness of the allegation which is made. This standard of proof is in all cases greater than a mere balance of probabilities but less than proof beyond a reasonable doubt*".⁷⁸

⁷⁶ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 125-126.

⁷⁷ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 127-128.

⁷⁸ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 128.

- Vermoede schuld en flexibiliteit van de strafmaat

Voorstanders van *strict liability* zeggen dat de maatregel inderdaad draconisch lijkt wanneer men enkel de toepasselijke regels gaat optellen, maar dat dit beeld veel genuanceerder wordt wanneer men de regels goed analyseert. Duidelijk zou volgens hen worden dat het achterliggende idee veel minder op *strict liability* is gericht en meer op een vermoede schuld en de daarbij horende flexibele strafmaat. Sancties kunnen namelijk worden verminderd of zelfs worden kwijtgescholden indien de atleet tot voldoening van het tribunaal kan bewijzen dat hem geen fout of nalatigheid te verwijten valt of dat het gevonden product niet de bedoeling had de prestatie te bevorderen of een dergelijke bevordering te maskeren.⁷⁹

- Proportionaliteit

Artikel 10 van de WADC kan niet enkel worden gebruikt om de scherpste randen van de *strict liability*-regeling af te ronden in het voordeel van de atleet, het kan volgens voorstanders ook in overeenstemming worden gebracht met het algemene principe van proportionaliteit. De WADA Code en aanpak van de dopingproblematiek door het WADA zelf kan ook nu nog worden gezien als gericht op het goede voor de grotere gemeenschap, maar met een duidelijke afweging tussen het efficiënter en sterker maken van de strijd tegen doping enerzijds en de legitieme verwachtingen van de atleet op het gebied van die strijd en de proportionaliteit van het eindpunt ervan anderzijds.⁸⁰

Het onderscheid dat hier wordt voorgesteld tussen de 'oorspronkelijke' *strict liability* en de zogenaamde *modified strict liability* lijkt mij nogal arbitrair op vele vlakken. Voorstanders van de regeling gaan er, zoals te verwachten valt, alles aan doen om hun ideeën in een goed licht te plaatsen, men moet hier echter toch even kritisch bij reflecteren. Het is waar dat er sinds Quigley veranderingen hebben plaatsgevonden en dit vooral onder invloed van de WADA Code en haar 'codificatie' van de hele regeling. Deze Code maakte, zeker in het begin, het hele apparaat en de beoordelingsgrond veel overzichtelijker en misschien ook menselijker, maar dat aspect lijkt lang vervlogen.

⁷⁹ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 129.

⁸⁰ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 130.

De Code is ondertussen een zeer ingewikkeld document geworden dat zelfs voor een jurist bijna onleesbaar is geworden, laat staan voor een atleet zelf.

De in de Code vervatte regel van *strict liability* mag dan wel veranderingen hebben ondergaan in vergelijking met de begindagen van de dopingbestrijding, ze blijft de atleten in zekere zin benadelen.

8. In verband met de mensenrechten⁸¹

In de 'oude' WADA Code werden de mensenrechten op zich niet afzonderlijk vermeld, maar art. 8 bevatte wel de regels waaraan een hoorzitting in verband met een inbreuk op de antidopingreglementering aan moest voldoen. Hierover meer in het onderdeel 'Verdedigingsmogelijkheden'.

Vanaf 2015 zullen de mensenrechten waarschijnlijk explicieter worden vermeld in de nieuwe Code. Ook zullen de bevindingen nu pas na het definitieve vonnis moeten worden openbaar gemaakt en niet meer, zoals nu het geval is, na de hoorzitting en deze openbaarmaking zal niet moeten gebeuren voor minderjarige sporters of sporters die niet op internationaal of nationaal niveau actief zijn.

Advies Jean-Paul Costa

Over de relatie tussen de Code en de mensenrechten is het WADA te rade gegaan bij Jean-Paul Costa, voormalig voorzitter van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Deze heeft een uitvoerig advies voorzien, ik kan echter niet zeggen dat dit advies al mijn twijfels in verband met de werkwijze van het WADA wegwerkt, het is namelijk nogal eenduidig positief. Hierna zal ik proberen het advies stap voor stap te analyseren en daarna een eigen evaluatie te geven.

Een van de belangrijkste vragen die in verband met de relatie tussen de WADC en de mensenrechten moet worden beantwoord, is de vraag of de sancties opgelegd door de WADA Code van civiele of criminele aard zijn, dan wel of zij een sui generis karakter hebben. J-P Costa heeft ook hierover zijn mening gegeven in het *legal advise* dat hij schreef in verband met de nieuwe WADA Code en haar comptabiliteit met de mensenrechten.

Volgens hem kan zonder veel moeite worden gesteld dat de sancties, voortvloeiende uit de antidopingreglementering, van civiele aard zijn. Deze vaststelling zou hen onderwerpen aan de regels ex art. 6, §1 Europees Handvest voor de Rechten van de Mens, maar niet aan die uit art.6, §2 EVRM⁸². Costa geeft hier een doorgedreven, drieledige redenering voor.

⁸¹ Voor een volledig en gedetailleerd onderzoek zie J.W. SOEK, *The Strict Liability Principle and the Human Rights of Athletes in Doping Cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006.

⁸² J.P. COSTA, *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 2.

Allereerst stelt hij dat de sancties die worden voorgeschreven door de huidige (en de nieuwe) WADA Code genoeg professionele en financiële gevolgen voor de atleet, en andere betrokken personen, hebben om als civiel te kunnen worden beschouwd in het licht van art. 6, §1 EHRM en het daarin vervatte recht op een eerlijk proces⁸³.

Verder stelt hij dat er kan worden besloten dat deze sancties geen sui generis karakter hebben, hier brengt Costa het argument aan dat, volgens de rechtspraak van het EHRM, slechts enkele categorieën van sancties nog als sui generis kunnen worden beschouwd⁸⁴. Zo verwijst hij onder andere naar fiscale sancties die niet strafrechtelijk van aard zijn⁸⁵, de uitwijzing van allochtonen⁸⁶ en sancties van politieke aard⁸⁷.

Volgens Costa is het dan ook moeilijk om te blijven volhouden dat sancties uit het sportrecht toch nog binnen deze nog steeds kleiner wordende categorie zouden vallen, zeker en vast omdat ze niet tot de hierboven vermelde categorieën behoren⁸⁸.

Tenslotte gaat Costa in op de mogelijkheid van het strafrechtelijk karakter van de sancties. Volgens hem is deze vraag moeilijker te beantwoorden dan die over het vermeende sui generis karakter, maar hij stelt dat antidopings sancties geen strafrechtelijke aard hebben. Uit rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens blijkt dat het Hof een eigen invulling heeft gegeven aan de notie strafrechtelijke sanctie.

Het blijkt uit deze rechtspraak ook dat de categorie civiele sancties, in tegenstelling tot de sui generis categorie, niet met de dag kleiner wordt.

Volgens Costa kunnen bovendien extra argumenten worden gegeven, die samen tot het besluit kunnen leiden dat de sancties uit de antidopingreglementering niet van strafrechtelijke, maar wel van civiele aard zijn⁸⁹.

⁸³ J.P. COSTA, *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 3.

⁸⁴ J.P. COSTA, *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 3.

⁸⁵ EHRM, *Ferrazzini v. Italy*, 12 juli 2001.

⁸⁶ EHRM, *Maaouia v. France*, 5 oktober 2000.

⁸⁷ EHRM, *Pierre-Bloch v. France*, 21 oktober 1997.

⁸⁸ J.P. COSTA, *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 3.

⁸⁹ J.P. COSTA, *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 4-5.

- Allereerst geeft een inbreuk op de antidopingreglementen geen rechtstreekse aanleiding tot een strafrechtelijke vervolging, noch worden dergelijke sancties opgelegd via een strafrechtelijke procedure. Wel kan het opleggen van sancties in sommige rechtsstelsels aanleiding geven tot latere en duidelijk - van het sportrecht - onafhankelijke strafrechtelijke vervolgingen en sancties.

Dit argument kan inderdaad worden aangehouden in het Belgische recht, maar niet in andere rechtsstelsels, zoals het Italiaanse, waar dopinginbreuken wel strafrechtelijke misdrijven uitmaken. Zo kan de Italiaanse ex-wielrenner Riccardo Ricco strafrechtelijk worden vervolgd voor de poging tot het aankopen van EPO⁹⁰.

- Ten tweede kan de ernst van de sancties, ingeschreven in de WADA Code, niet worden ontkend, maar is in principe niet voldoende om hen binnen de categorie van strafrechtelijke sancties te laten vallen, dewelke volgens Costa vaker dan niet gepaard gaan met het beperken van de vrijheid van de getroffen persoon, hetgeen bij deze sancties niet het geval is.

Naar mijn mening kan dit argument niet worden gevolgd, aangezien de sancties uit de WADA Code zeer ernstig zijn voor een sporter. Een basissanctie bestaande uit een schorsing van vier jaar betekent voor vele sporters het einde van hun carrière, een topwielrenner bijvoorbeeld kan gemiddeld ongeveer 10 à 12 jaar meedoen op het hoogste niveau, wanneer tijdens die periode een schorsing van vier jaar wordt opgelegd is meteen bijna de helft of een derde van die actieve beroepsperiode verloren.

Bovendien wordt de sporter ook in zijn vrijheid getroffen, hij kan zijn beroep namelijk niet meer uitoefenen en valt zonder inkomen. Hoewel dit niet volledig gelijk te stellen is met een gevangenisstraf kan toch worden besloten dat er weinig civiele sancties zijn die dergelijke verregaande uitwerking hebben.

⁹⁰ <http://www.cyclingnews.com/news/report-ricco-caught-buying-doping-products>, geconsulteerd 2 mei 2014.

- Een derde argument dat Costa aanhaalt is het feit dat de sancties uit de WADA Code niet van toepassing zijn op het grote publiek, maar enkel op een duidelijk gedefinieerde, doch relatief grote groep van sportbeoefenaars en hun begeleiders en dit pas indien ze effectief onderworpen zijn aan een disciplinair orgaan of een sportorganisatie en dit door een contract of door toestemming vanwege de sporter.

Hoewel de sancties uit de WADA Code inderdaad van toepassing zijn op een specifieke groep mensen en niet op het algemene publiek, hoeft dit volgens mij niet te betekenen dat er geen sprake is van een strafrechtelijke sanctie. Eigenlijk zijn alle mensen mogelijke sportbeoefenaars, net zoals alle mensen mogelijke drugsdealers of misdadigers zijn, het is niet omdat een sanctie uit het Strafwetboek enkel van toepassing is op een specifieke groep misdadigers, dat zij daarom minder strafrechtelijk van aard zou zijn. Bijna iedere mens is op een of andere manier sportbeoefenaar en onderworpen aan een disciplinair orgaan of organisatie.

- Een ander, naar mijn mening weinig overtuigend, argument dat Costa aanhaalt, bestaat erin dat het Tribunal Arbitral du Sport zegt dat alle zaken die onder haar jurisdictie vallen civiele en geen strafrechtelijke zaken zijn.

Daarop voortbouwend heeft het Zwitserse *Bundesgericht* volgens hem nog nooit een andere beslissing genomen. Bovendien is dat het enige nationale gerechtshof dat, wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan, de bevoegdheid heeft om te oordelen over beslissingen genomen door het TAS.

Het lijkt erg logisch dat het TAS gaat volhouden dat zij enkel beslist over civiele zaken en dat er geen sprake is van strafrechtelijke procedures, het heeft hier zelf namelijk alle belang bij. Een minder stringente procesvoering komt haar ten goede, doordat minder voorwaarden zullen worden opgelegd waaraan de procedure en uitspraak zullen moeten voldoen.

- Het laatste argument dat Costa aanhaalt om zijn mening te staven is dat het EHRM in zaken over antidopingsancties tot nu toe twee beslissingen heeft genomen. In één daarvan heeft het EHRM een geding, aangebracht door twee voor doping veroordeelde sporters, onontvankelijk verklaard en daardoor volgens hem impliciet de toepasselijkheid van artikel 6, §1 EVRM erkend⁹¹. In een andere aanklacht werd een soortgelijke redenering gevolgd⁹².

Costa haalt hier twee zaken aan die zijn mening en die van het TAS en het WADA ondersteunen of dat ten minste lijken te doen. Wanneer echter, zoals ik straks zal doen, andere zaken van het EHRM onder de loep worden genomen, blijkt dat het EHRM een ruime invulling heeft gegeven aan de begrippen strafrechtelijke procedure en strafrechtelijke sanctie. Hieruit volgt natuurlijk ook een uitgebreid toepassingsgebied voor de bepalingen ex art. 6, §2 EVRM.

Costa ziet twee mogelijke tegenargumenten, dewelke hij echter meteen ontkracht.

- Het eerste argument bestaat erin dat sportfederaties zware financiële sancties kunnen opleggen. Costa is echter van mening dat deze sancties, aangezien ze voortvloeien uit nationale wetgeving en niet zozeer uit de WADA Code, ook zouden kunnen worden opgelegd wanneer de Code niet zou bestaan. De mogelijkheid tot sanctioneren komt dus voort uit het recht op sanctioneren, hetgeen een publiekrechtelijk prerogatief is. Het is niet eigen aan de dopinginbreuk, maar wel aan het orgaan dat deze inbreuken bestraft. Bovenstaande redenering is volgens Costa overtuigend genoeg om te besluiten dat de zwaarte van mogelijke financiële sancties er niet toe leidt dat deze als strafrechtelijke in plaats van als civiele sancties dienen te worden beschouwd⁹³.
- Een tweede tegenargument zou kunnen voortvloeien uit het conflict tussen de sancties en fundamentele rechten en vrijheden. Het EHRM heeft namelijk reeds gesteld dat sancties in het sportrecht de competitie kunnen verstoren en de vrijheid van competitie, handel of andere economische vrijheden kunnen beperken.

⁹¹ EHRM, *Lazutina and Danilova v. Switzerland*, 3 juli 2008.

⁹² EHRM, *Antikainen v. Finland*, 18 oktober 2001.

⁹³ J.P. COSTA, *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 5.

Costa vindt dit echter geen doorslaggevend argument, volgens hem zijn er veel sancties die in conflict kunnen komen met fundamentele rechten en vrijheden en heeft dit bij geen van hen invloed op hun civiele, strafrechtelijke of sui generis aard⁹⁴.

Costa sluit zijn algemeen deel dan ook af met volgende woorden: *“Overall, the nature of the sanctions under the World Anti-doping Code is not criminal, in my opinion.”*⁹⁵.

Zoals reeds is gebleken uit de argumenten die ik hierboven heb gegeven, heb ik mijn twijfels bij de werkwijze en argumentatie van dhr. Costa. Hieronder zal ik dan ook een extra argumentatie geven waarom de sancties uit de WADA Code volgens mij wel van strafrechtelijke aard zijn. Daaruit zou dan ook voortvloeien dat art. 6, §2 EVRM van toepassing is op de antidopingprocedures, hetgeen problemen zou kunnen opleveren voor de toepassing van de *strict liability*-regeling zoals deze nu bestaat.

Wat met art. 6, §2 EVRM?⁹⁶

Het vermoeden van onschuld uit artikel 6, §2 EVRM kan als weinig anders worden beschouwd dan een fundamenteel recht van de mens en dus ook van de sporter. Enig voorbehoud lijkt wel te moeten worden gemaakt in verband met de toepasbaarheid ervan, zo is art. 6, §2 EVRM enkel van toepassing in strafrechtelijke zaken en niet in burgerrechtelijke procedures. Hier duikt alweer de vraag op of de dopingprocedure een strafrechtelijke, dan wel een burgerrechtelijke procedure is?

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft zijn eigen invulling gegeven aan het gegeven strafrechtelijke procedure, dit gebeurde in de zaak *Engel v Nederland*⁹⁷. Hier geeft het EHRM drie criteria die moeten worden in acht genomen:

1) Internrechtelijke kwalificatie: Wanneer een feit internrechtelijk onder het strafrecht valt, zal art. 6, §2 EVRM zeker van toepassing zijn. Indien dit internrechtelijk niet het geval is kan het Hof nog steeds herkwalficeren.

⁹⁴ J.P. COSTA, *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 6.

⁹⁵ J.P. COSTA, *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 6.

⁹⁶ Eigen bedenking, maar zie ook J. VAN DEN NOORTGATE, *Studie m.b.t. doping in de sport. Doping in de sport: wat met de rechten van de sporter?*, Gent, 2013, 73.

⁹⁷ EHRM, *Engel v. The Netherlands*, 8 juni 1976.

2) Algemeen of beperkt karakter strafbaarstelling en preventieve of repressieve straf: Dit criterium steunt op volgende elementen, indien een sanctie beperkt is, i.e. gericht tegen een specifieke categorie van personen of één enkele persoon, zal zij waarschijnlijk niet strafrechtelijk van aard zijn, dit zal wel het geval zijn indien de straf een algemeen karakter heeft en aldus een handeling voor iedereen strafbaar stelt.

Hierbij kan ook het preventieve of repressieve karakter van de straf in acht worden genomen, met name of de straf eerder wil vermijden dat overtredingen in de toekomst nog voorkomen dan wel de voorgaande overtreding wil bestraffen.

3) Aard en zwaarte van de sanctie: Dit criterium lijkt vrij duidelijk, wanneer een straf erg zwaar is of als erg zwaar wordt ervaren, zal het een strafrechtelijke sanctie uitmaken⁹⁸.

Ook administratieve sancties kunnen volgens het EHRM als strafsancities worden beschouwd, wanneer deze bijvoorbeeld een uitsluiting omvat⁹⁹. Ook de disciplinaire commissie van de Vlaamse Gemeenschap heeft deze toepassing reeds aanvaard¹⁰⁰.

Uit al het voorgaande kan volgens mij worden besloten dat sancties in dopingzaken wel degelijk strafrechtelijke sancties uitmaken, dit in tegenstelling tot de beweringen van dhr. Costa zoals hierboven uiteengezet. Zoals reeds voorspeld zou dit natuurlijk een probleem opleveren voor de toepassing van de *strict liability* zoals nu gebruikelijk is, dit wordt ook bevestigd door Van Den Noortgate¹⁰¹ en door de Raad van State in de zaak rond wielrenner Bjorn Leukemans, waarover later meer¹⁰². Op basis van het arrest van die Raad van State kan een tuchtorgaan een sanctie opleggen in een procedure rond een dopinginbreuk, zij is hiertoe niet verplicht, maar *“Als een sanctie wordt opgelegd, is het aan de tuchtorganen om te bewijzen dat de sporter in de fout is gegaan. Er kan geen sprake zijn van een aansprakelijkheid van de sporter waardoor de bewijslast wordt omgekeerd.”*. Dit lijkt rechtlijnig te staan tegenover de *strict liability* en aan te sluiten bij de algemene strafrechtelijke ideologie van onschuldig tot bewijs van het tegendeel.

⁹⁸ J.W. SOEK, *The Strict Liability Principle and the Human Rights of Athletes in Doping Cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 277.

⁹⁹ EHRM, *Lutz v. Germany*, 25 augustus 1987.

¹⁰⁰ D.DEDECKER, *The war on doping. Over korfbalethiek en mesnsenrechten*, Gent, Larcier, 2010, 45.

¹⁰¹ J. VAN DEN NOORTGATE, *Studie m.b.t. doping in de sport. Doping in de sport: wat met de rechten van de sporter?*, Gent, 2013, 83.

¹⁰² http://www.nieuwsblad.be/sportwereld/cnt/dmf20120719_00229033, geconsulteerd 2 mei 2014.

In de rechtsleer, zowel als in de rechtspraak van het TAS zelf is al meermaals kritiek geuit op de *strict liability*-regeling. Het TAS uitte haar kritiek vooral in de zaak Aanes. Opgemerkt dient hierbij te worden dat het panel in deze zaak enkel bestond uit continentaal-Europese juristen. In zijn beslissing omtrent Aanes stelde het TAS dat *“an athlete cannot be banned from competition for having committed a doping offence unless he is guilty, i.e. he has acted with intent or negligence. Even if the rules and regulations of a sports federation do not expressly provide that the guilt of the athlete has to be taken into account the foregoing principle will have to be read into these rules to make them legally acceptable.”*¹⁰³.

Dit panel was er, net als mezelf, Soek¹⁰⁴, Van den Noortgate¹⁰⁵ en anderen van overtuigd dat de regel van *strict liability* onverenigbaar is met het *nulla poena sine culpa* beginsel.

In latere zaken, zoals in dit onderzoek nog zal blijken, houdt het TAS toch vast aan de *strict liability*, vooral omdat er meestal wel juristen uit de common law vertegenwoordigd zijn in het panel en zij de regel wel kennen in hun eigen rechtsstelsels.

¹⁰³ CAS 2001/A/317, *A. v. Fédération Internationale de Luttés Associées (FILA)*.

¹⁰⁴ J.W. SOEK, *The Strict Liability Principle and the Human Rights of Athletes in Doping Cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 351.

¹⁰⁵ J. VAN DEN NOORTGATE, *Studie m.b.t. doping in de sport. Doping in de sport: wat met de rechten van de sporter?*, Gent, 2013, 83-84, nr. 166.

9. Verdedigingsmogelijkheden

De *strict liability*-regeling biedt drie verdedigingsmogelijkheden voor de atleet die ervan wordt verdacht een inbreuk tegen de antidopingreglementen te hebben begaan. Zo kan hij allereerst bewijzen dat hij het verboden product om medische redenen mocht innemen, een andere optie is de juistheid van de tests en het systeem aanvechten, de derde mogelijkheid bestaat erin dat de atleet in kwestie vermindering of zelfs vrijstelling van straf kan proberen te bekomen op basis van de regeling uitgewerkt in artikel 10 van de WADC.

Daarenboven dient er nog op te worden gewezen dat een atleet zich nog op de *due process* regeling kan beroepen om de aanklacht te bestrijden. Zo kan hij zich beroepen op artikel 14 van de Code, dat verband houdt met de vertrouwelijkheid van het onderzoek en de uiteenzetting ervan; op artikel 8 van de Code, over de manier waarop de hoorzitting moet gebeuren; op artikel 13 WADC, in verband met de mogelijkheid tot hoger beroep en op artikel 17 WADC, dat handelt over verjaringstermijnen¹⁰⁶.

- Therapeutische noodzaak (Therapeutic Use Exemption)¹⁰⁷

Artikel 4.4 WADC verplicht internationale sportfederaties ertoe om in een regeling te voorzien die sporters toelaat een uitzondering wegens therapeutische noodzaak aan te vragen, voor een medische aandoening, waarbij bij de behandeling gebruik wordt gemaakt van verboden middelen.

Het World Anti-Doping Agency is ermee belast de regelgevingen hieromtrent te harmoniseren en heeft een voorbehouden recht om telkens uitgereikte TUE te kunnen herzien.

- Chain of Custody¹⁰⁸

Een sporter kan zich ook verdedigen door te beweren dat het geteste staal niet reglementair is afgenomen, dat de Chain of Custody tijdens het transport van het staal naar het labo niet voldoet aan de vereisten en door na te gaan of de test, gedaan door een door het WADA erkend labo, wel correct was.

¹⁰⁶ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 130-131.

¹⁰⁷ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 132-133.

¹⁰⁸ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 133-134.

- Artikel 10 WADC¹⁰⁹

Sporters kunnen zich op dit artikel beroepen om een vermindering of zelfs volledige kwijtschelding van de sanctie te bekomen in uitzonderlijke en specifieke situaties.

Artikel 10.4 WADC stelt, dat wanneer een sporter kan aantonen hoe een specifieke stof in zijn lichaam is gekomen en dat dit niet de bedoeling had prestaties te verbeteren, de tweejarige schorsing volledig kan worden kwijtgescholden of verminderd.

Bij gebruik van dit artikel als verdediging dient de sporter dus aan te tonen dat het om een specifieke stof gaat, hoe deze in zijn lichaam is terecht gekomen en dat dit niet gebeurde met de bedoeling om prestaties te verbeteren. Onder meer Justin Gatlin heeft bij zijn verdediging beroep gedaan op deze methode¹¹⁰.

Artikel 10.5 WADC bestaat uit 5 mogelijke vrijstellingsgronden, 10.5.1 zegt dat een sporter die kan bewijzen dat, ondanks zijn uiterste voorzorgen een verboden stof toch in zijn lichaam is geraakt en hem geen schuld of nalatigheid te verwijten valt, kan worden vrijgesproken van sanctie¹¹¹. Uit 10.5.2 volgt dat wanneer een sporter kan bewijzen dat hem geen significante fout of nalatigheid kan worden aangewreven, de toepasselijke schorsing kan worden verminderd, maar dat deze nooit minder kan bedragen dan de helft van de normaal van toepassing zijnde periode¹¹².

Artikel 10.5.3 stelt dat een sporter die helpt bij het onthullen van andere inbreuken tegen de antidopingreglementering in bepaalde gevallen een vermindering van straf kan krijgen. In dergelijke gevallen moet de opgelegde sanctie nog minstens een kwart van de normaal toepasselijke sanctie bedragen, deze regel is onder meer van toepassing geweest in het BALCO-schandaal.

In 10.5.4 wordt gesteld dat een sporter die zijn inbreuk toegeeft een mogelijkheid heeft strafvermindering te krijgen, die niet meer kan bedragen dan de helft van de normaal toepasselijke periode. Artikel 10.5.5 geldt in gevallen waarin een sporter op basis van meerdere onderdelen van artikel 10.5 WADC aanspraak op strafvermindering kan maken.

¹⁰⁹ J. ANDERSON, *Modern Sports Law: A Textbook*, Hart Publishing Ltd., 2010, 135-138.

¹¹⁰ CAS2008/A/1461 en 1462, *Gatlin v USADA* en *IAAF v. Gatlin and USATF*.

¹¹¹ CAS 2002/A/432, *D. v. FINA*.

¹¹² CAS/2009/A/1926 en 1930, *ITF v. Gasquet* en *WADA v. IFT and Gasquet*.

- Due Process

Een laatste verdedigingsmogelijkheid voor de sporter, voorzien in de WADA Code bestaat erin om de regels van due process in te roepen.

Zo moet een hoorzitting tijdig gebeuren, moet er een onpartijdig beslissingsorgaan zijn, moet de atleet het recht hebben om op zijn eigen kosten te worden vertegenwoordigd door een juridisch bijstandsverlener, heeft de atleet het recht tijdig te worden ingelicht over de vermeende antidopinginbreuk, heeft de atleet het recht te reageren op deze aanklacht en de daaraan verbonden gevolgen, heeft elke partij het recht bewijzen voor te leggen - hieronder begrepen het recht getuigen aan te voeren en te horen -, heeft de atleet recht op een vertaler tijdens de zitting en moet de beslissing tijdig worden genomen, op schrift worden gesteld en dient deze de redenen voor een mogelijke schorsing aan te voeren.

10. Rechtspraak TAS in verband met Strict Liability

Bovendien wordt de doctrine van de *strict liability* staande gehouden door de rechtspraak van het TAS. Wanneer een vervolgende instantie een inbreuk tegen de antidopingreglementen kan aanbrengen, meestal op basis van een positieve test, zal de atleet schuldig worden bevonden en is het aan hem of haar om het bewijs te leveren dat strafvermindering kan worden verleend.

Uit verscheidene zaken van het TAS blijkt bovendien dat niet enkel een positieve dopingtest als bewijs van dopinggebruik kan worden aanzien, ook op andere basis kan een sanctie worden opgelegd. Zo werd Chryste Gaines, een Amerikaanse sprintster, vervolgd op basis van een bekentenis die ze had afgelegd over haar dopinggebruik, deze bekentenis volstond voor het TAS om te besluiten dat het USADA bewijs had geleverd van haar inbreuk en aan Gaines werd een schorsing van twee jaar opgelegd¹¹³. Tim Montgomery werd zelfs vervolgd en gestraft op basis van getuigenissen¹¹⁴.

1. Quigley

Een van de basiscases in dit verhaal is de zaak Quigley¹¹⁵, hierin worden vier aandachtspunten gevestigd in verband met *strict liability* namelijk, 1) het belang van velen gaat voor op het belang van het individu, 2) de regeling mist een duidelijke basis en zou niet proportioneel kunnen zijn, 3) de huidige, aangepaste, vorm van de regeling en 4) het feit dat de verdedigingsmogelijkheden van de atleet nog steeds van bovenaf worden vastgesteld.

De zaak Quigley ging over een Amerikaanse schutter die positief testte op het gebruik van een verboden middel nadat hij een hoestsiroop had ingenomen die niet in detail was gelabeld, gecombineerd met een foutief advies van de teamarts.

Het TAS vermeldde in zijn arrest het volgende ‘... *laudable policy objective not to repair an accidental unfairness to an individual by creating an intentional unfairness to the whole body of other competitors.*” en dat “*in principle the high objectives and practical necessities of the fight against doping amply justify the application of a strict liability standard.*”.

¹¹³ CAS 2004/O/649, *USADA v. Ch. Gaines*.

¹¹⁴ CAS 2004/O/645, *USADA v. M. & IAAF*.

¹¹⁵ CAS 94/129, *USA Shooting & Quigley v. UIT*.

Persoonlijk ben ik het met deze redenering niet eens, volgens mij is het schermen met het grotere belang om een eventueel onrecht van individuen te verdedigen een gevaarlijke argumentatie, het wordt dan namelijk gemakkelijk om deze redenering zo ver door te trekken dat alle individuele vrijheden in gevaar kunnen komen, omdat het nu eenmaal beter is voor de maatschappij.

Op het gebruik van de, toenmalig absolute, *strict liability*-regeling was reeds kritiek voor het vonnis in de Quigley-case, er waren namelijk twee grote knelpunten. Allereerst bestond het idee dat de regeling onnodig was en onredelijk dogmatisch tegenover de positieve sporter, zo kon deze zich niet vrijpleiten, zelfs al was de positieve test te wijten aan verkeerde informatie gegeven door een arts.

Het tweede probleem lag in de hierboven reeds door mij gehekkelde redenering van het TAS dat het niet toelaten van de *strict liability*-regeling de deuren zou open zetten naar een ongebreideld dopinggebruik door sporters, aangezien de nationale en internationale sportorganisaties in elke zaak de schuld of nalatigheid van die sporters zou moeten bewijzen. Het TAS bracht hiertegen in dat hoewel sommige zaken een bepaald medelijden met de getroffen sporter konden opwekken, het nu eenmaal een eigenheid van de professionele sport is dat een verdedigingsmechanisme op basis van morele onschuld zou worden misbruikt door de atleten en het voor sportorganisaties te moeilijk zou zijn deze verdediging te weerleggen. Tegenover deze stelling waren evenwel tegenargumenten uit te drukken, namelijk dat de toenmalige aanpak steunde op het idee dat behalve een absolute regeling enkel een systeem mogelijk was waarbij sportorganisaties morele schuld moesten aantonen. Er bestonden echter verschillende andere mogelijkheden om dit probleem aan te pakken, zonder het risico te lopen dat een onschuldige atleet zou worden veroordeeld.

Deze ideeën gaven uiteindelijk aanleiding tot de nieuwe, gematigde, aanpak uitgewerkt in de doctrine, die zijn wortels had in de Quigley-zaak.

Het TAS stelde namelijk in deze zaak dat om vast te houden aan de standaard van *strict liability* deze duidelijk dient te worden verwoord en dat *“Rule makers and rule-appliers must begin by being strict with themselves. Regulations that may affect the careers of dedicated athletes must be predictable. They must emanate from duly authorised bodies.*

They must be adopted in constitutionally proper ways. They should not be the product of an obscure process of accretion. Athletes and officials should not be confronted with a thicket of mutually qualifying or even contradictory rules that can be understood only on the basis of the de facto practice over the course of many years of a small group of insiders.”¹¹⁶

2. Jessica K. Foschi

Feiten¹¹⁷

Mevrouw Foschi was een Amerikaanse competitiezwemster en lid van de Long Island Aquatic Club. Op 4 augustus 1995 behaalde zij, tijdens de *United States Summer National Swimming Championships*, een derde plaats op de 1500 meter vrije slag. Na deze prestatie werd ze aan een dopingcontrole onderworpen. Op 8 augustus 1995 liet het bevoegde laboratorium aan het USOC weten dat het A-staal een positief resultaat had opgeleverd voor *mesterolone metabolite*, een soort anabole steroïde. Enkele dagen later werd ook het B-staal positief bevonden.

Voorafgaande procedures¹¹⁸

Op 2 november 1995 besloot het *USS Board of Review* om mevrouw Foschi een probatieperiode van twee jaar op te leggen, waarin ze aan extra dopingcontroles zou worden onderworpen.

Hierop ging de zwemster in beroep bij het *USS Board of Directors*. Deze verzwaarde de sanctie en legde haar een schorsing van twee jaar op, met retroactieve ingang op 4 augustus 1995. Op 23 februari 1996 herzag het *Board of Directors* echter zijn beslissing en legde het Foschi een tweejarige probatieperiode op, beschouwde het haar als iemand met een inbreuk op haar kerfstok, wat tot een levenslange schorsing zou leiden bij een volgende positieve controle en schrapte het haar tijd behaald tijdens de *United States Summer National Swimming Championships*.

¹¹⁶ CAS 94/129, *USA Shooting & Quigley v. UIT*.

¹¹⁷ CAS 96/156, *Foschi v. FINA*, §3.

¹¹⁸ CAS 96/156, *Foschi v. FINA*, §4.

Mevrouw Foschi ging daar niet mee akkoord en stelde beroep in bij de *American Arbitration Association*, deze maakte op 1 april 1996 de sancties die aan mevrouw Foschi waren opgelegd ongedaan.

Als gevolg daarvan startte het FINA een procedure op tegen mevrouw Foschi en op 21 juni 1996 nam de *FINA Executive* de beslissing om de zwemster voor twee jaar te schorsen met ingang vanaf 4 augustus 1995.

Mevrouw Foschi ging hiertegen in beroep bij het *FINA Bureau*, het verzoek tot beroep werd door deze instantie echter verworpen. Hierop stelde zij een beroep in bij het TAS op 3 september 1996.

Beslissing TAS

Het TAS stelde vast dat, op basis van de FINA regels, een dopinginbreuk werd begaan door het enkele feit dat een verboden stof aanwezig was in de urine van de atleet. Zo komt een vermoeden tot stand dat de atleet hiervoor verantwoordelijk is voor de aanwezigheid van die stof en dat hij/zij daarvoor de schuld draagt. Het is dan aan de betrokken atleet om zijn/haar schuld te weerleggen. Volgens het TAS is dat vermoeden en de bijkomende verschuiving van bewijslast juridisch correct, ondanks het feit dat disciplinaire sancties in dopingzaken gelijkaardig zijn aan sancties in strafrechtelijke procedures waar de vervolgende instantie normalerwijze niet enkel het feit van de overtreding moet aantonen, maar ook de schuld van de beklaagde¹¹⁹. Om deze redenering te staven verwees het TAS naar een vroegere beslissing waarin het stelde dat *“the system of strict liability of the athlete must prevail when sporting fairness is at stake. ... the principle of presumption of the athlete’s guilt may remain but that, by way of compensation, the athlete must have the possibility of shifting the burden of proof by providing exculpatory evidence.”*¹²⁰.

Bovendien, zo stelde het TAS, dient te worden opgemerkt dat er in vele landen misdrijven bestaan waar de bewijslast wordt verplaatst, zoals bijvoorbeeld in geval van drugs misdrijven of het rijden onder invloed van alcohol. Daarenboven zou het, in dopingzaken, voor sportfederaties onmogelijk zijn om te bewijzen hoe een verboden stof in het lichaam van een atleet terecht kwam of dat de atleet deze stof moedwillig had ingenomen.

¹¹⁹ CAS 96/156, *Foschi v. FINA*, §12.1-12.2.

¹²⁰ CAS 95/141, *Chagnaud v. FINA*.

“Any such requirement would be the end of any meaningful fight against doping. This approach may seem harsh on a morally innocent athlete found to have a banned substance in his/her body but in order to ensure fairness towards all competitors and to protect their health and well-being, sports federations must have strict and workable doping regulations.” maakte het TAS zijn zienswijze sterk¹²¹.

Verder stelde het TAS wel dat het algemene principe van proportionaliteit ook in dopingzaken moet worden gehandhaafd¹²², het verwees hiervoor naar zijn eigen rechtspraak¹²³. Het ziet het echter niet als zijn taak om een beslissing uit te vaardigen die een onwettigheid van de *strict liability* tot gevolg heeft in zaken waar een atleet zich op bepaalde verdedigingsgronden kan beroepen¹²⁴.

Op basis van al het bovenstaande en verdere overwegingen besloot het TAS tenslotte om mevrouw Foschi een schorsing van zes maanden op te leggen, met ingang op 4 augustus 1995 en einde op 3 februari 1996¹²⁵.

Het TAS bevestigde in deze zaak nogmaals de in de zaak Quigley uitgewerkte zienswijze op *strict liability*. De regeling is nodig om de belangen van zuivere sporters te verdedigen en wanneer ze er niet zou zijn, zouden de zogenaamde *floodgates* worden geopend. Het is wenselijk dat voor de atleet verdedigingsmogelijkheden openstaan, maar wanneer dit niet het geval is moet de sportfederatie daar enkel duidelijk in communiceren.

¹²¹ CAS 96/156, *Foschi v. FINA*, §12.2.

¹²² CAS 96/156, *Foschi v. FINA*, §13.2.

¹²³ CAS 95/142, *Lehtinen v FINA*, §34.

¹²⁴ CAS 96/156, *Foschi v. FINA*, §13.3.

¹²⁵ CAS 96/156, *Foschi v. FINA*, §15.3.

3. Andreea Raducan

Feiten¹²⁶

Andreea Raducan was een Roemeense gymnaste die in september 2000 deelnam aan de Olympische Spelen in Sydney, waar ze de gouden medaille won in de *Gymnastics (Artistic) Women's Individual All-Around Event*. Na deze overwinning werd ze onderworpen aan een dopingcontrole, het hierbij afgeleverde A-staal bevatte pseudo-efedrine in een concentratie hoger dan de toegelaten *threshold* van 25 µg/ml. Deze bevinding werd bevestigd na onderzoek van het B-staal.

Op 26 september 2000 nam het IOC de beslissing om mevrouw Raducan te diskwalificeren, daarenboven diende zij haar Olympisch diploma en gouden medaille terug te geven. De Roemeense ging daar niet mee akkoord en stelde een procedure in bij het TAS.

Beslissing TAS

Het TAS kwam tot volgende vaststellingen en overwegingen. (1) De WADC beschouwt doping als een overtreding, die valt onder de regel van *strict liability*. Dit betekent dat geen schuld in hoofde van de atleet moet worden bewezen om tot een dopinginbreuk te komen, de enkele aanwezigheid van een verboden stof is voldoende¹²⁷; (2) Om het bewijs van een dopinginbreuk te leveren dient de vervolgende instantie niet aan te tonen dat een competitief voordeel of prestatiebevordering werd bereikt¹²⁸. Op basis daarvan besloot het TAS dan ook om het beroep af te wijzen en de beslissing van het IOC dd 26 september 2000 te behouden.

In deze zaak bevestigde het TAS zijn vorige rechtspraak, onder meer die uit de zaak Chagnaud, Quigley en Foschi, namelijk dat voor toepassing van de *strict liability* enkel het gebruik van een verboden stof dient te worden aangetoond door de vervolgende instantie. Het TAS verduidelijkt ook dat de vervolgende instantie geen competitief voordeel of prestatiebevordering dient te bewijzen om van een dopinginbreuk te kunnen spreken. Uit deze zaak kan dus duidelijk worden afgeleid dat prestatiebevordering geen constitutief element uitmaakt van een dopinginbreuk.

¹²⁶ CAS 00/011, *Raducan v IOC*, 28 september 2000, 1-3.

¹²⁷ CAS 00/011, *Raducan v IOC*, §14.

¹²⁸ CAS 00/011, *Raducan v IOC*, §20.

4. Alejandro Valverde Belmonte

Feiten¹²⁹

De heer Alejandro Valverde Belmonte, een Spaanse wielrenner, werd genoemd in de zogenaamde “Operación Puerto”. Deze werd opgestart door verscheidene antidopinginstanties, die ongewoon frequente bezoeken van sporters aan dokter Eufemiano Fuentes Rodriguez hadden ontdekt. De Spaanse Guardia Civil verrichte in het kader van dit onderzoek en op basis van beschuldigingen van misdrijven tegen de volksgezondheid verschillende aanhoudingen, onder andere van dokter Fuentes zelf. Ook verschillende dopingproducten, bloedzakken en voor transfusie bestemd bloedplasma werden in beslag genomen. In acht zakken met bloed werden na analyse ongewoon hoge concentraties EPO aangetroffen.

Zowel het RFEC als de UCI en het WADA stelden zich burgerlijke partij in deze zaak. Het dossier van de zaak bevatte onder meer een lijst met wielrenners waarvan de Guardia Civil betrokkenheid bij de zaak en inbreuken tegen de antidopingreglementeringen veronderstelde. Op 27 augustus 2007 stuurde de UCI een verzoek aan het RFEC om een disciplinaire procedure te starten tegen Valverde met de motivering dat ze weet had van stukken uit het dossier die volgens haar betrokkenheid van Valverde aantoonde. Op diezelfde datum verspreidde de UCI ook een mediabericht dat Valverde niet mocht deelnemen aan de wereldkampioenschappen wielrennen te Stuttgart, met de motivering dat deze uitsluiting geen schuld impliceerde en enkel was bedoeld om de integriteit van de sport en de wereldkampioenschappen te vrijwaren.

Het RFEC en het CNCDD besloten op 7 september 2007 om geen gevolg te geven aan het verzoek van de UCI omdat zij de mening waren toegedaan dat er geen nieuw bewijs was om een procedure tegen de renner te starten. Op 13 september drukte het RFEC ook zijn verbazing uit ten opzichte van de persberichten, verspreid door de UCI, die stelden dat Valverde niet aan de wereldkampioenschappen zou mogen deelnemen.

¹²⁹ TAS 2007/O/1381, *RFEC & Alejandro Valverde v. UCI*, 2-4.

De UCI gaf hier volgend antwoord op “... en vertu de l'art. 9.2.002, l'instruction menée à l'égard de M. Valverde et la demande du 29 août 2007 qui en résulte ont comme effet que M. Valverde ne pourra pas participer aux Championnats du Monde à Stuttgart. Votre lettre du 7 septembre 2007 ne change rien à cela. Nous vous précisons également que M. Valverde peut continuer à participer aux autres épreuves cyclistes (les Jeux Olympiques et les championnats continentaux étant réservés)”.

Het RFEC besloot tegen deze beslissing in beroep te gaan bij het TAS.

Beslissing TAS

Allereerst besloot het TAS dat de beslissing om een atleet bij voorbaat van een competitie uit te sluiten op basis van een vermoeden van het bestaan van een inbreuk tegen de antidopingreglementen een echte disciplinaire sanctie uitmaakt¹³⁰.

Ten tweede stelde het ook vast dat voor het nemen van een dergelijke disciplinaire sanctie, rekening moet worden gehouden met volgende rechten van de atleet en principes:

het legaliteitsbeginsel, de openbare orde en de goede zeden, het verbod op de willekeur, de persoonlijkheidsrechten, het principe van gelijke behandeling, het principe van proportionaliteit van de sanctie, het recht om te worden gehoord en het beginsel van *nulla poena sine culpa*¹³¹.

Als derde besluit vermeldde het TAS dat een dergelijke reglementaire bepaling, die toelaat om een atleet bij voorbaat en definitief van een wedstrijd uit te sluiten op basis van een enkele verdenking en waarbij slechts de voorwaarde wordt gesteld dat een onderzoek naar de atleet is geopend en zonder dat deze werd gehoord, een inbreuk uitmaakt tegen het *nulla poena sine culpa* beginsel, het gelijkheidsbeginsel en het recht om te worden gehoord. Bovendien gaat de uitsluiting, gebaseerd op een dergelijke bepaling, in tegen het proportionaliteitsbeginsel¹³².

¹³⁰ TAS 2007/O/1381, RFEC & Alejandro Valverde v. UCI, §53.

¹³¹ TAS 2007/O/1381, RFEC & Alejandro Valverde v. UCI, §61.

¹³² TAS 2007/O/1381, RFEC & Alejandro Valverde v. UCI, §3.

In zijn conclusies schreef het TAS dat het de frustratie van de UCI begreep wanneer het RFEC niet wou meewerken aan een onderzoek tegen Valverde, tegen wie de UCI naar eigen zeggen over voldoende bewijzen daartoe beschikte¹³³.

Anderzijds, zei het TAS, kan iedereen aanvoelen dat er serieuze vragen dienen te worden opgeworpen wanneer disciplinaire sancties kunnen worden genomen, enkel en alleen op basis van verdenkingen¹³⁴. Het TAS stond wel achter de idee dat het professionele wielrennen nood heeft aan strenge maatregelen om zijn imago te beschermen en om de aanhoudende dreiging van doping te bestrijden, er moest echter worden opgelet dat "niet te veel breuken worden geslagen in de fundamentele rechten van de atleet, die tegelijkertijd ook essentiële waarden van de maatschappij uitdrukken.

*"En conséquence, le concept d'imposer des sanctions disciplinaires sur la base d'une suspicion, qui va plus loin que l'admission d'une responsabilité objective, doit être manié avec beaucoup de prudence."*¹³⁵.

Op basis van al het voorgaand besloot het TAS dan ook het beroep van het RFEC en Alejandro Valverde gegrond te verklaren en de uitsluiting van de renner voor de wereldkampioenschappen ongedaan te maken.

Het TAS ging met deze beslissing geenszins in tegen de gevestigde *strict liability*-doctrine, maar leek ook niet gewonnen om deze al te zeer uit te breiden, noch om het internationale organisaties zoals UCI "te makkelijk" te maken om renners te vervolgen en te bestraffen.

Beroep WADA en UCI

Feiten¹³⁶

WADA en UCI gingen in beroep, niet tegen de beslissing van het TAS dd 26 september 2007, maar wel tegen de beslissingen dd 7 september 2007 van het RFEC en het CNCDD om geen disciplinaire procedures op te starten tegen Valverde.

¹³³ TAS 2007/O/1381, *RFEC & Alejandro Valverde v. UCI*, §101.

¹³⁴ TAS 2007/O/1381, *RFEC & Alejandro Valverde v. UCI*, §102.

¹³⁵ TAS 2007/O/1381, *RFEC & Alejandro Valverde v. UCI*, §103.

¹³⁶ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, 3-12.

De renner werd echter wel vervolgd in Italië, door het CONI. Hiervoor stuurde dit laatste een brief aan het Spaanse gerecht om de befaamde bloedzak nr. 18 aan hen door te sturen, dit werd goedgekeurd door de Spaanse rechter Jimenez. Hierop startte het CONI met een procedure tegen Valverde en riep het hem op voor een hoorzitting in verband met zijn betrokkenheid in “Operación Puerto” en de mogelijk daarmee gepaard gaande inbreuk tegen de antidopingreglementen. Bovendien waren de Italiaanse gerechtelijke autoriteiten ook procedures gestart tegen Valverde voor verscheidene inbreuken tegen het Italiaanse strafrecht. Op 11 mei 2009 maakte het Italiaanse TNA (Tribunale Nazionale Antidoping) haar beslissing bekend. Deze hield in dat Valverde schuldig werd bevonden aan een inbreuk op de antidopingreglementen, meer bepaald tegen artikel 2.2 WADC. De renner werd een straf opgelegd die inhield dat hij twee jaar niet mocht deelnemen aan wedstrijden in Italië georganiseerd onder toezicht van het CONI of andere gerelateerde sportbonden.

Valverde ging niet akkoord met deze uitspraak en ging in beroep bij het TAS, dat in deze zaak uitspraak deed op 16 maart 2010. In zijn uitspraak behield het TAS de uitspraak van het TNA, Valverde bleef dus twee jaar geschorst op Italiaans grondgebied. Het TAS verwees naar deze zaak als “Valverde II”.

Procedure voor het TAS

Het WADA en de UCI wilden met hun beroep tegen de beslissingen van het CNCDD en het RFEC hetzelfde bereiken, namelijk Valverde schuldig bevonden zien aan een inbreuk tegen de antidopingregels, op basis van artikel 15.1 en 15.2 UCI ADR en artikel 2.1 WADC, en hem een schorsing zien opleggen van twee jaar op basis van art. 261 UCI ADR en art. 10.2 WADC. Bovendien wensten beiden ook dat de resultaten van de renner zouden worden geschrapt vanaf de eerste dopinginbreuk en zeker vanaf 4 mei 2004¹³⁷.

¹³⁷ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §3.4-3.5.

Beslissing TAS

Het TAS stelde na onderzoek dat het de bevoegdheid had om de zaak volledig opnieuw te onderzoeken en indien het dit nodig achtte een nieuwe beslissing te nemen. Het stelde wel de vraag of die beslissing tot een andere uitkomst mocht leiden dan de procedure voor het RFEC en het CNCDD, dit aangezien Valverde niet was gehoord in de oorspronkelijke procedure. Artikel R57 CAS-Code, zo zei het TAS, vereiste niet dat Valverde persoonlijk werd gehoord in eerste aanleg. Bovendien werd hij wel degelijk op de hoogte gesteld van het verzoek van de UCI om tegen hem een procedure op te starten en de beslissing die in dat verband werd genomen.

Het is bovendien duidelijk zei het TAS dat de *de novo rule* bedoeld is om enige procedurele tekortkoming in eerste aanleg te herstellen¹³⁸. Het TAS hield hiermee vroegere rechtspraak staande waarin het stelde “ *... as CAS has complete power to review the facts and the law and to rule the case de novo, the procedural deficiencies which affected the procedures before ... disciplinary bodies may be cured by virtue of the present arbitration proceedings. This jurisprudence is actually in line with European Court of Human Rights decisions, which in par. 41 of the Wickramasinghe Case concluded that “even where an adjudicatory body determining disputes over civil rights and obligations does not comply with Article 6(1) [ECHR] in some respect, no violation of the Convention will be found if the proceedings before that body are subject to subsequent control by a judicial body that has full jurisdiction and does provide the guarantees of Article 6(1)”*”¹³⁹.

Het TAS ging voort en stelde dat het uitspraak moest doen over volgende geschilpunten (1) is er genoeg bewijsmateriaal om een disciplinaire procedure tegen Valverde op te starten en (2) is er genoeg bewijsmateriaal om Valverde eventueel schuldig te bevinden aan een inbreuk tegen de antidopingreglementen¹⁴⁰?

¹³⁸ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §8.1-8.4.

¹³⁹ CAS 2009/A/1920, *FK Pobeda, Aleksandar Zabrcanec, Nikolce Zdraveski v. UEFA*, §87.

¹⁴⁰ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §8.9.

Vervolgens ging het TAS in op de vraag of er sprake was van een antidopinginbreuk. Eerst verduidelijkte het nogmaals aan welke bewijsstandaard de vervolgende instanties moeten voldoen om van een antidopinginbreuk te kunnen spreken¹⁴¹. Vervolgens ging het TAS na of het door WADA en UCI aangebrachte bewijs kon worden toegelaten en volstond om het bewijs te leveren van een inbreuk. Het antwoord op de eerste vraag liet niet lang op zich wachten en was positief¹⁴². De vraag of er voldoende bewijs was om tot een inbreuk te besluiten was moeilijker te beantwoorden en vele wetenschappelijke en technische overwegingen werden gemaakt. Zowel het wetenschappelijk¹⁴³ als het documentair¹⁴⁴ bewijs, aangebracht door het UCI en het WADA, werden uiteindelijk aanvaard door het TAS. Het TAS besloot op die basis dan ook dat voldoende bewijs was geleverd van een inbreuk tegen de antidopingwetgeving door Valverde in het jaar 2006 en dat deze inbreuk was gestoeld op art. 15.2 UCI ADR.

Doordat er twee dagen voor de hoorzitting in deze zaak ook een uitspraak was gekomen in de zaak “Valverde II”, rees de vraag of er problemen konden komen met het *non bis in idem* beginsel aangezien Valverde in die zaak voor dezelfde feiten was veroordeeld¹⁴⁵. Na een uitgebreide redenering kwam het TAS tot de conclusie dat dit niet het geval was, het baseerde zich hiervoor op Zwitserse rechtsleer die zegt dat er om onder de *non bis in idem* regel te vallen drie voorwaarden moeten zijn voldaan, dezelfde partijen, feiten en hetzelfde voorwerp¹⁴⁶. In deze zaak was er volgens het TAS duidelijk voldaan aan de eerste twee voorwaarden, zowel de partijen als de feiten in het geding waren namelijk dezelfde¹⁴⁷.

Er was volgens het TAS echter geen sprake van eenzelfde voorwerp. In de procedure tussen Valverde en het CONI ging het om een inbreuk tegen Italiaanse regelgeving en een schorsing die enkel de bescherming van de Italiaanse sportwereld wilde verzekeren. In deze zaak ging het volgens het TAS daarentegen om een schending van de regels van de wielersport en een wereldwijde schorsing en het daarbij horende verbod nog aan wedstrijden deel te nemen¹⁴⁸.

¹⁴¹ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §9.3.

¹⁴² CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §10.

¹⁴³ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §13.

¹⁴⁴ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §15.

¹⁴⁵ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §18.1-18.2.

¹⁴⁶ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §18.6-18.10-18.11.

¹⁴⁷ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §18.12.

¹⁴⁸ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §18.14.

Bij deze redenering van het TAS wil ik graag een kritische bedenking maken, volgens mij maakt het willen opleggen van een schorsing, of deze nu geografisch beperkt of wereldwijd van toepassing is, eenzelfde voorwerp van een vordering uit. Hieruit zou volgen dat deze zaak wel onder de *non bis in idem* regel zou vallen en dat Valverde geen bijkomende schorsing kan worden opgelegd. Het TAS had echter ook daartegen reeds een verweer klaar. Volgens haar kan het belang van een wereldwijde sanctie de bovenhand halen op het feit dat een eerdere, meer beperkte sanctie reeds was opgelegd¹⁴⁹.

Naar mijn mening is ook deze laatste redenering moeilijk te volgen, een sanctie is een sanctie en wanneer een zaak hetzelfde voorwerp heeft, kan men dit niet counteren door te zeggen dat de ene sanctie een grotere impact heeft of belangrijker is dan een sanctie die reeds is opgelegd.

Op basis van bovenstaande feiten en redeneringen besloot het TAS om Alejandro Valverde een schorsing van twee jaar op te leggen, met ingang op 1 januari 2010¹⁵⁰. Het ging echter niet in op de vraag van de eisers om de resultaten van de renner met ingang van 6 mei 2006 te schrappen, aangezien niet was bewezen dat deze waren behaald op basis van een inbreuk¹⁵¹. Enkel zijn resultaten behaald vanaf 1 januari 2010 zouden dus worden geschrapt.

Zoals hierboven reeds uitgedrukt heeft het TAS in deze zaak, naar mijn aanvoelen, niet de juiste beslissing genomen. Er was volgens mij wel degelijk sprake van toepasselijkheid van het *non bis in idem* beginsel en ook het bewijs aangebracht door de UCI en het WADA leek nogal op veronderstellingen gestoeld, met weinig wetenschappelijke zekerheden. Deze laatste bedenking zal ook in de zaak tegen Alberto Contador nog terugkeren, weliswaar in minder sterke mate.

¹⁴⁹ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §18.16.

¹⁵⁰ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §19.12.

¹⁵¹ CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, §19.14.

5. Floyd Landis

Positieve test

Floyd Landis, een Amerikaans wielrenner en best gekend als 'winnaar' van de Tour de France 2006, werd tijdens een dopingcontrole tijdens die Tour positief bevonden op gebruik van doping. Er werd een concentratie synthetische testosteron aangetroffen in zijn urine en ook de ratio testosteron tegenover epitestosteron in zijn lichaam was bijna drie maal zo hoog als toegelaten¹⁵².

Procedure voor het USADA

De zaak werd zoals gebruikelijk eerst gebracht voor de nationale antidopinginstantie in de VS, het USADA¹⁵³. Op 20 september 2007 werd hij schuldig bevonden aan dopinggebruik en werd hem een schorsing van twee jaar opgelegd. Hierop werd hij uit de uitslag van de Tour de France 2006 geschrapt en werd de Spanjaard Oscar Pereiro Sio aangewezen als winnaar¹⁵⁴.

Procedure voor het TAS

Landis ging niet akkoord met de hem opgelegde sanctie en besloot in beroep te gaan bij het TAS. Een eerste hoorzitting werd op 19 maart 2009 gehouden in New York en een uitspraak in deze zaak kwam er op 30 juni 2009. Het TAS besloot in het voordeel van het USADA en de schorsing van twee jaar die Landis in 2007 was opgelegd werd behouden, deze werd retroactief van kracht met ingang op 30 januari 2007.

De reden dat het TAS in het nadeel van Landis besloot, vatte het als volgt samen "1. *The LNDD is a WADA-accredited laboratory which benefits from the presumption that it conducted sample analysis in accordance with international laboratory standards. 2. The athlete has not rebutted this presumption by showing that a departure from the International Standard occurred.*".

¹⁵² http://www.nytimes.com/2006/08/05/sports/05cnd-landis.ready.html?pagewanted=2&_r=0, geconsulteerd 2 mei 2014.

¹⁵³ <http://www.cyclingnews.com/news/arbitrators-named-for-landis-hearing>, geconsulteerd 2 mei 2014.

¹⁵⁴ <http://www.cyclingnews.com/editions/cycling-news-flash-for-september-21-2007>, geconsulteerd 2 mei 2014.

Hier komt de uitslag van een laboratoriumonderzoek als ‘godsoordeel’ weer aan bod, aangezien Landis niet kon bewijzen dat het laboratorium (LNDD) niet conform de WADA regels heeft gewerkt, werd aangenomen dat de bevindingen van het laboratorium correct waren.

Bovendien leidde het TAS uit het onderzoek af dat *"presence of exogenous testosterone or its precursors or metabolites in Floyd Landis' sample proved that he violated the anti-doping rules of the UCI"*¹⁵⁵.

Het TAS houdt hier duidelijk vast aan de strikte regelgeving van het WADA en de UCI en wijkt geen millimeter af van de *strict liability*-beoordeling in dopingzaken.

6. Alberto Contador Velasco

De zaak rond de Spaanse wielrenner Alberto Contador Velasco is één van de meest gekende en in de media gedocumenteerde antidopingzaken van de laatste 5 jaar.

Geschiedenis

Alberto Contador Velasco, geboren op 6 december 1982 in Madrid, is een Spaanse wielrenner, gespecialiseerd in de zogenaamde Grote Rondes, dit zijn de ‘Giro d’Italia’, de ‘Tour de France’ en de ‘Vuelta a Espana’. Via zijn oudere broer, Fransisco Javier, kwam hij reeds op jonge leeftijd met wielrennen in contact. Snel kwamen zijn talenten aan de oppervlakte en begon hij wedstrijden te winnen, vooral zijn klimcapaciteiten ontgingen hierbij niemand. Na enkele jaren op amateurniveau te hebben gereden werd hij in 2003 professioneel wielrenner bij de toenmalige ONCE-Eroski ploeg. Reeds in zijn eerste profjaar wist hij een wedstrijd te winnen, namelijk de achtste rit in de Ronde van Polen, een individuele tijdrit¹⁵⁶.

In 2004 ging het echter mis, tijdens de eerste rit van de ‘Vuelta a Asturias’ voelde Contador zich niet goed, hij viel van zijn fiets en kreeg stuiptrekkingen.

¹⁵⁵ <http://www.cyclingnews.com/news/landis-loses-final-appeal>, geconsulteerd 2 mei 2014.

¹⁵⁶ <http://albertocontador.org/en/alberto-contador/>, geconsulteerd 18 maart 2014.

In het ziekenhuis werd bij de renner een *haemangioma cavernosum*, een misvorming van de bloedvaten in de schedel, vastgesteld, de renner werd hieraan geopereerd en moest een revalidatie ondergaan. Contador begon echter relatief snel weer wedstrijden te winnen. Zo won hij begin 2005 een rit in de Australische Tour Down Under voor het Liberty Seguros Team, net als een rit en het eindklassement van de Catalaanse Wielerweek, een rit in de Vuelta Ciclista al País Vasco en een rit in de Tour de Romandie¹⁵⁷.

In 2006 won hij alweer een rit in de Tour de Romandie en ook in de Tour de Suisse kende hij succes, hij zou later dat jaar met zijn Liberty Seguros Team deelnemen aan de Tour de France, maar doordat hij en verschillende van zijn ploegmaats ervan beschuldigd werden betrokken te zijn in de Operación Puerto werd de ploeg het startrecht geweigerd door ASO. Contador werd echter 'gezuiverd' door de Union Cycliste Internationale¹⁵⁸.

Bij zijn heroptreden in de Ronde van Burgos dat jaar viel Contador toen hij, na het einde van de vierde rit, op weg was naar de ploegbus. Hij werd opnieuw opgenomen in het ziekenhuis en zou dat jaar geen wedstrijden meer betwisten¹⁵⁹.

Zijn toekomst leek onzeker maar begin 2007 kreeg de Spanjaard dan toch een contract aangeboden door de ploeg Discovery Channel, onder leiding van de Belg Johan Bruyneel¹⁶⁰. Dat jaar zou de grote doorbraak blijken voor Contador, zo won hij reeds vroeg op het seizoen twee ritten en het eindklassement van de Franse rittenwedstrijd Paris-Nice. In de Tour de France van datzelfde jaar vocht hij verbeten duels uit met de Deen Michael Rasmussen, zoals in de rit naar Plateau-de-Beille, waar Contador Rasmussen uiteindelijk klopte in de sprint¹⁶¹. Na de zestiende rit werd Rasmussen echter door zijn ploeg Rabobank uit de Tour gezet omdat hij zou gelogen hebben over zijn whereabouts¹⁶². De weg lag zo open voor Contador om zijn eerste Tourzege binnen te rijden en dat deed hij ook.

¹⁵⁷ <http://albertocontador.org/en/alberto-contador/>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁵⁸ <http://autobus.cyclingnews.com/news.php?id=news/2006/aug06/aug17news2>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁵⁹ <http://autobus.cyclingnews.com/news.php?id=news/2006/aug06/aug11news>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁶⁰ <http://autobus.cyclingnews.com/news.php?id=news/2007/jan07/jan15news2>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁶¹ <http://autobus.cyclingnews.com/road/2007/tour07/?id=results/tour0714>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁶² http://vorige.nrc.nl/international/Features/article1858787.ece/The_Rasmussen_schandal, geconsulteerd 18 maart 2014.

Tijdens het seizoen 2008 reed Contador voor het Astana Team uit Kazachstan. Alweer mocht zijn team niet deelnemen aan de Tour de France, maar Contador slaagde er wel in om dat jaar onder andere het eindklassement van zowel de Giro d'Italia als dat van de Vuelta a Espana te winnen¹⁶³.

Hij werd hierdoor één van de weinige renners die erin slaagde om beide wedstrijden in hetzelfde jaar te winnen, enkel Eddy Merckx in 1973 en Giovanni Battaglin in 1981 gingen hem voor. Ook werd hij de vijfde renner die in zijn carrière de drie Grote Rondes wist te winnen, dit werd hem door Jacques Anquetil (1963), Felice Gimondi (1968), Eddy Merckx (1973) en Bernard Hinault (1980) voorgedaan¹⁶⁴.

Vlak na de Tour van dat jaar werd Contador door Werner Francke van dopinggebruik beschuldigd. Op één van de lijsten, gevonden bij dokter Fuentes, de grote spilfiguur van Operación Puerto, werden namelijk de initialen A.C. gevonden¹⁶⁵. Fuentes zelf ontkende echter dat hij Contador kende en er werd verder weinig ruchtbaarheid gegeven aan de beschuldigingen van Francke.

In 2009 won Contador zijn tweede Tour de France met ruime voorsprong op nummer twee, de Luxemburger Andy Schleck en nummer drie, zijn Amerikaanse ploeggenoot Lance Armstrong¹⁶⁶.

2010 werd echter een keerpunt in de carrière van de Spanjaard, hij slaagde erin de Tour de France voor een derde maal te winnen, deze keer met een voorsprong van 39 seconden op de Luxemburger Andy Schleck, de enige die Contador enigszins kon bedreigen¹⁶⁷.

In september van dat jaar moest de Spanjaard echter op een persconferentie mededelen dat hij bij een controle op de tweede rustdag van die Tour positief had getest op Clenbuterol¹⁶⁸.

¹⁶³ <http://web.archive.org/web/20080907162824/http://uk.eurosport.yahoo.com/29082008/58/vuelta-espana-contador-plays-favourite-tag.html>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁶⁴ <http://albertocontador.org/en/alberto-contador/>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁶⁵ http://www.smh.com.au/news/tourdefrance/greatest-swindle-in-sportinghistory/2007/07/31/11856478579_51.html, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁶⁶ http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/other_sports/cycling/8169503.stm, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁶⁷ http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/other_sports/cycling/8852774.stm, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁶⁸ <http://www.cyclingnews.com/news/alberto-contador-tests-positive-for-clenbuterol>, geconsulteerd 18 maart 2014.

Contador zei dat het om een vervuiling van zijn voeding ging en haalde om deze bewering te staven aan dat hij de dagen ervoor en erna nog tests had ondergaan en dat deze allemaal negatief waren en dat er slechts een minieme hoeveelheid Clenbuterol was aangetroffen¹⁶⁹.

Wat tegen hem pleitte was het feit dat er in het positieve staal ook resten van plastics waren gevonden. Dit zou kunnen wijzen op een bloedtransfusie, de test hiervoor was echter nog niet erkend door het World Anti-Doping Agency, dus hiervoor kon hem niets ten laste worden gelegd¹⁷⁰. Uit een latere mededeling van de Union Cycliste International bleek dat het positieve staal van Contador 50 picogram Clenbuterol bevatte en dat de renner tijdelijk werd geschorst, deze 50 picogram per milliliter lag echter veel lager dan de minimum standaard voor vaststelling vereist door het World Anti-Doping Agency¹⁷¹.

In januari 2011 kondigde de Spaanse Wielervederatie RFEC aan dat ze Contador een schorsing van één jaar zouden opleggen, Contador ging echter in beroep en werd door de tuchtcommissie van de RFEC vrijgesproken¹⁷².

De UCI en het WADA waren het echter niet eens met de beslissing van het RFEC en gingen in beroep bij het Tribunal Arbitral du Sport in maart 2011, Contador kon echter blijven deelnemen aan wedstrijden tot het TAS zijn beslissing had genomen¹⁷³. De hoorzitting vond plaats in november van dat jaar en de uitspraak werd genomen op 6 februari 2012¹⁷⁴¹⁷⁵.

Het TAS achtte Contador schuldig aan het gebruik van doping, verklaarde zijn overwinning in de Tour de France van 2010 en al zijn resultaten daarna vervallen en schorste de renner tot augustus 2012¹⁷⁶. Er werd hem dus een soort retroactieve schorsing opgelegd die inging op de datum van het afgeven van zijn positieve staal.

¹⁶⁹ <http://www.nydailynews.com/sports/more-sports/experts-mixed-alberto-contador-tainted-beef-defense-positive-clenbuterol-test-tour-article-1.191272>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁷⁰ http://www.nytimes.com/2010/10/05/sports/cycling/05cycling.html?_r=0, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁷¹ <http://www.cyclingnews.com/news/alberto-contador-suspended-over-traces-of-clenbuterol-from-tour-de-france-test>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁷² <http://albertocontador.org/en/alberto-contador/>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁷³ <http://www.cyclingnews.com/news/uci-appeals-contador-decision-to-court-of-arbitration-for-sport>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁷⁴ <http://www.theguardian.com/sport/2011/jul/26/alberto-contador-vuelta-tour-france>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁷⁵ <http://www.cyclingnews.com/news/cas-sanction-contador-with-two-year-ban-in-clenbuterol-case>, geconsulteerd 18 maart 2014.

¹⁷⁶ <http://www.tas-cas.org/d2wfiles/document/5648/5048/0/FINAL20AWARD202012.02.06.pdf>, geconsulteerd 18 maart 2014.

Na zijn terugkeer in augustus 2012 won Contador zijn tweede Vuelta a Espana, wat zijn talent als ronderenner opnieuw in de verf zette.

2013 was een minder jaar voor de Spanjaard, hij werd namelijk 'slechts' 4^e in de Tour de France, wat voor een renner van zijn kaliber als een slechte prestatie werd opgevat.

Clenbuterol

Clenbuterol is een bronchodilator, dit wil zeggen dat het de longen en luchtwegen vrijmaakt in geval van een infectie daarvan. Het is vooral gekend in de diergeneeskunde, als medicijn voor paarden. Onderzoek heeft echter uitgewezen dat het bij dieren ook meteen de spiermassa vergroot, het middel heeft dus ook een anabole werking.

Bij mensen heeft het ongeveer dezelfde werking, Clenbuterol vergroot de spiermassa, versnelt de vetverbranding en dopinggebruik kan ermee worden gemaskeerd. Gebruik ervan heeft een langdurig effect, mede door de trage afbraak ervan, de halfwaardetijd zou op zo'n 36 uur liggen. Het middel zou onder meer worden gebruikt door bodybuilders, zwemmers en wielrenners, zo werd het bijvoorbeeld aangetroffen tijdens een huiszoeking bij Frank Vandembroucke in 2002.¹⁷⁷

Clenbuterol staat op de WADA Prohibited Substance List 2014, het wordt vermeld onder artikel S1.2.¹⁷⁸

Tour 2010 en positieve test

Op 21 juni 2010, een rustdag in de Tour de France werd bij Alberto Contador een urinestaal afgenomen tussen 20u20 en 20u30 in Pau, Frankrijk. De renner bevestigde dat dit staal in overeenstemming met de regels werd genomen. Het A-staal werd geanalyseerd door het *Laboratory for Doping Analysis* van de *German Sports University Cologne*. Uit deze analyse bleek dat het A-staal van Contador 50 pg/ml clenbuterol bevatte, een stof verboden op basis van de *WADA Prohibited Substance List 2010*, onder art. S1.2. De renner werd hier op 24 augustus 2010 van op de hoogte gebracht door de UCI en tussen beide partijen werd een gesprek vastgelegd op 26 augustus 2010.

¹⁷⁷ http://www.nieuwsblad.be/sportwereld/cnt/dmf20100930_037, geconsulteerd 19 maart 2014;
<http://www.demorgen.be/dm/nl/1001/Wielrennen/article/detail/1163745/2010/09/30/Wat-doet-clenbuterol-Doping-maskeren-spiere-versterken-en-honden-genezen.dhtml>, geconsulteerd 19 maart 2014.

¹⁷⁸ http://www.wada-ama.org/Documents/World_Anti-Doping_Program/WADP-Prohibited-list/2014/WADA-prohibited-list-2014-EN.pdf, geconsulteerd 19 maart 2014.

Tijdens dat gesprek vroeg de renner om een analyse te maken van zijn zogenaamde B-staal, erkende hij dat hij tijdelijk geschorst was en voerde hij aan dat het verboden middel door het eten van vervuild vlees in zijn lichaam zou terecht gekomen zijn. Het B-staal werd op 8 september 2010 geanalyseerd en dit leidde tot hetzelfde resultaat als het A-staal. De UCI en het WADA wilden hierop latere stalen ook laten onderzoeken, aangezien de stalen afgeleverd door Contador voor 21 juli 2010 geen sporen van Clenbuterol bevatten. De stalen dd 22, 24 en 25 juli 2010 werden geanalyseerd en ook deze bleken sporen van het verboden product te bevatten, respectievelijk 16 pg/ml, 7 pg/ml en 17 pg/ml. Een bijkomend bloedstaal, afgenomen tijdens de ochtend van die bewuste 21e juli bevatte ook een minieme hoeveelheid Clenbuterol, namelijk 1 pg/ml.¹⁷⁹

Procedure in Spanje voor het CNCDD

Het Comité Nacional de Competición y Disciplina Deportiva (CNCDD) van het RFEC besloot op 10 november 2010 om een disciplinaire procedure te starten tegen Alberto Contador op basis van een vermoede inbreuk op artikel 21(1) en (2) van de UCI Anti-Doping Rules (ADR). Op 26 november 2010 werd Contador gehoord door het CNCDD, dat daarna een pakket technische vragen over deze zaak stelde aan de UCI, het WADA en de Spaanse Nationale Antidopingorganisatie, hierop kwam echter geen antwoord vanwege noch de UCI, noch het WADA. De voorzitter van het CNCDD besloot dus om zijn beslissing enkel te baseren op de *adverse analytical results* en de verdediging aangebracht door Contador. Aan Contador werd op 25 januari 2011 het volgende voorstel gedaan *"In accordance with the provisions of Article 297 of the ADR, Mr Alberto CONTADOR VELASCO, holder of Elite Pro Licence no. 2247396, shall be IMPOSED A ONE-YEAR LICENCE SUSPENSION after being found guilty for the violation of the anti-doping rules stipulated in Article 21.1 and 21.2 of the UCI's Anti-Doping Regulation, with the express acknowledgment that no significant fault or negligence was committed on his part; the suspension period shall commence August 26, 2010, and conclude August 26, 2011. This sanction has been imposed as a result of the presence of 50 pg/ml of CLENBUTEROL in the cyclist's system, which was detected via a doping control carried out by the UCI on July 21, 2010, at the sixteenth stage of the 2010 Tour de France.*

¹⁷⁹ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §5-18.

Pursuant to the provisions of Article 289.2 of the ADR, I hereby propose Mr. Contador's individual results obtained in the 2010 Tour de France to be disqualified, as well as any other results obtained by Mr. Contador after July 21, 2010.

*In accordance with Article 275 of the ADR, the cyclist shall bear the costs of the proceedings (...)"*¹⁸⁰

Dit voorstel werd door Contador verworpen en hij ging in beroep, het beroepsorgaan volgde zijn redenering en stelde hem vrij van vervolging¹⁸¹.

Procedure voor het Tribunal Arbitral du Sport

Zowel het WADA als de UCI konden zich niet vinden in de uitspraak van het CNCDD en gingen daartegen in beroep bij het TAS in Lausanne. De UCI bracht als eerste zijn beroepsschrift tegen Contador en het RFEC aan op 24 maart 2011, het WADA deed op 29 maart 2011 hetzelfde.

Het TAS gaf in haar uitspraak eerst een overzicht van de feiten, de voorafgaande procedures en de standpunten van de partijen. De feiten en voorafgaande procedures heb ik hierboven reeds besproken, daarom zal ik nu de standpunten van de partijen op een rijtje zetten en daarna de uitspraak *sensu stricto* ontleden.

Eisen en standpunten UCI

De UCI stelde allereerst dat zij de betwiste beslissing vernietigd zou willen zien en Contador gesanctioneerd zou willen zien, in overeenstemming met haar antidopingreglementering. Zo wilde zij dat aan Contador een schorsing werd opgelegd van twee jaar, te beginnen op de dag van de uitspraak door het TAS, mits aftrek van de looptijd van de voorlopige schorsing ingegaan op 26 augustus 2010 met einde op 14 februari 2011, hij geschrapt zou worden uit de uitslag van de Tour de France 2010, hem een boete werd opgelegd van twee miljoen vierhonderd vijfentachtig duizend euro en dat hij tot het betalen van een aantal gemaakte kosten zou worden veroordeeld.¹⁸²

¹⁸⁰ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §25.

¹⁸¹ <http://www.albertocontadornotebook.info/ResolutionContador.pdf>, geconsulteerd 19 maart 2014.

¹⁸² CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §128-129.

De UCI gebruikte volgende argumenten om haar eisen kracht bij te zetten¹⁸³:

- Zij stelde dat ze aan de haar opgelegde bewijsstandaard had voldaan door vast te stellen “*to a degree of more than comfortable satisfaction*” dat door A. Contador een inbreuk tegen de antidopingreglementeringen was begaan aangezien zowel zijn A- als B-staal restanten van een verboden product, Clenbuterol, bevatten.
- Het feit dat Contador er zelf voor verantwoordelijk was dat er geen verboden producten in zijn lichaam terecht waren en dat hij er dus helemaal voor verantwoordelijk was wanneer dat, zoals in casu, wel het geval was. De UCI beriep zich hier dus op de regeling van *strict liability* en verduidelijkte dit door te zeggen dat het aan Contador was om, indien hij vrijgesteld wilde worden van enige sanctie, te bewijzen hoe de verboden substantie in zijn lichaam is gekomen en dat hem geen enkele fout of nalatigheid te verwijten viel.

Volgens de UCI was het dan ook niet aan haar om mogelijke manieren van opname in het lichaam te onderzoeken of te onderzoeken hoe waarschijnlijk deze zouden zijn geweest. Het was daarentegen de verantwoordelijkheid van A. Contador om te bewijzen dat zijn theorie van het vervuilde vlees correct was of ten minste dat deze bewering meer waarschijnlijk was dan elke andere methode van opname in het lichaam en meer waarschijnlijk dan onwaarschijnlijk was.

- De redenering van de UCI kan als volgt worden samengevat, “*As a conclusion, the UCI states that the possibility of an ingestion of contaminated meat as the origin of the presence of clenbuterol in Mr. Contador’s urine is practically nil. The likelihood of this possibility is smaller and at the very least not greater than the likelihood of any of the other possibilities discussed such as the infusion of a contaminated blood component or the ingestion of a contaminated food supplement. Even if one would accept that meat contamination is the most likely possibility, then Mr Contador still failed in establishing that meat contamination is more likely to have happened than not to have happened.*”

¹⁸³ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §130.

Therefore, Mr Contador failed in establishing by a balance of probabilities how the prohibited substance entered his system and failed to show he bears no fault or negligence or no significant fault or negligence, and should be sanctioned with a two-year period of ineligibility, with all the consequences attached to such sanction."

Eisen en standpunten WADA

Het WADA vroeg het TAS om de beslissing van het RFEC te vernietigen, Contador te veroordelen tot een schorsing van twee jaar, met aftrek van voorafgaande voorlopige schorsingen, Contador te laten schrappen uit de uitslag van de Tour de France 2010 en alle latere wedstrijden en hen een vergoeding voor gemaakte kosten toe te kennen.¹⁸⁴

De argumenten van het WADA luiden als volgt¹⁸⁵:

- Het feit dat er Clenbuterol aanwezig was in zowel het A- als het B-staal van Contador en het feit dat hij deze bevindingen niet betwistte, zorgde ervoor dat er sprake was van een inbreuk, door Contador, tegen de antidopingreglementering en dat het WADA aan haar bewijsstandaard had voldaan. Het was dan aan Contador om te bewijzen *"on a balance of probabilities"* hoe de verboden stof in zijn lichaam was terechtgekomen, indien hij vrijstelling of vermindering van sanctie beoogde.
- Het CNCDD heeft de *"balance of probability standard"* niet correct gebruikt, want het plaatste de noodzaak tot het leveren van bewijs *de facto* bij de antidopinginstantie en niet bij de atleet. Dit door te stellen dat het verhaal van het vervuilde vlees bewezen was aangezien geen andere verklaring bewezen werd geacht.

Het WADA vatte haar argumentatie als volgt samen: *"Mr Contador did not establish, on a balance of probability, how the prohibited substance entered his system. Therefore, a two year period of ineligibility shall apply to Mr Contador, with all the consequences attached to such sanction."*

¹⁸⁴ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §131.

¹⁸⁵ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §132.

Eisen en standpunten Alberto Contador

Contador vroeg het TAS om de beslissing van het RFEC te bevestigen en het beroep van UCI en WADA te verwerpen en hem een schadevergoeding toe te kennen. Hij vroeg ook om, indien het TAS toch zou beslissen hem een schorsing op te leggen, op basis van billijkheid zijn resultaten behaald sinds 14 februari 2011 ongemoeid te laten en de schorsing retroactief te laten ingaan op 21 juli 2010.¹⁸⁶

Contador bracht hiervoor volgende argumenten aan¹⁸⁷:

- De beslissing van het RFEC, waarin het aanvaardde dat het verboden product zijn lichaam was binnengekomen via vervuild vlees, was correct.
- Het was meer waarschijnlijk dan niet dat de aangetroffen Clenbuterol afkomstig was van het eten van vervuild vlees, aangezien hij het verdachte vlees heeft gegeten op 20 en 21 juli 2010, de vervuiling van vlees met Clenbuterol een gekend probleem is, het eten van dergelijk vlees een positieve test zou veroorzaken, de aanwezigheid van Clenbuterol in het vlees is bewezen door de aanwezigheid ervan in zijn lichaam, het dier waarvan het vlees afkomstig was niet is getest, de mogelijke aanleverkanalen van het vlees elk een geschiedenis hebben met Clenbuterolvervuiling en de lage hoeveelheid Clenbuterol aangetroffen zijn lichaam.

Eisen en standpunten RFEC

Het RFEC vroeg dat het TAS het beroep van zowel de UCI als het WADA verwierp en haar beslissing bevestigde, dat het de eisers in de kosten veroordeelde en dat het TAS, in het geval het toch zou besluiten dat de atleet zich schuldig had gemaakt aan een antidopinginbreuk, haar vrij zou stellen van de kosten van dit geding.¹⁸⁸

Het RFEC staaft met de volgende argumenten¹⁸⁹:

- De bewijsstandaard, die door WADA en UCI aan Contador wordt opgelegd, kan door hem onmogelijk worden gehaald en daarom kan noch van hem, noch van andere atleten worden geëist dat zij hieraan voldoen.

¹⁸⁶ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §134.

¹⁸⁷ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §135.

¹⁸⁸ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §137.

¹⁸⁹ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §138.

- Het CNCDD heeft de atleet vrijgesproken omdat het ervan overtuigd was dat er geen bewijs was van enig risicogedrag bij Contador en dit na een juiste en grondige interpretatie en afweging van de “*balance of probabilities*”, met het principe van de onschuld in het achterhoofd.
- Ook al staat de *strict liability* ingeschreven in de WADC, toch moet volgens het RFEC steeds rekening worden gehouden met een subjectief element in deze zaken. Zo zou men steeds moeten nagaan of de atleet al dan niet vrijwillig zijn prestaties wou verbeteren.

Beslissing TAS

Het TAS ging eerst zijn bevoegdheid na, dewelke bevestigd werd¹⁹⁰ en bekeek vervolgens de ontvankelijkheid van het beroep¹⁹¹. Hierna stelde het TAS vast dat het de zaak zou beoordelen op basis van de antidopingreglementering uit 2010¹⁹² en het Zwitserse recht¹⁹³. Ten derde ging het TAS in op de zogenaamde “*preliminary issues*”. Allereerst was er sprake van anonieme en beschermde getuigen¹⁹⁴, een tweede feit was de getuigenis van Javier Lopez¹⁹⁵ en een laatste punt handelde over het aanbrengen van nieuw bewijsmateriaal door de partijen¹⁹⁶.

Over de anonieme en beschermde getuigen zei het TAS dat het vertrekpunt voor hun oordeel moet liggen in het Zwitsers recht, meer bepaald in art. 184.1 van de Private International Law Act (PILA) en dat wanneer de wetgeving een lacune bevat in verband met de toelaatbaarheid van bewijs, het panel zelf deze lacune moet invullen. Deze mogelijkheid is echter niet onbegrensd, zoals blijkt uit vroegere rechtspraak van het TAS¹⁹⁷.

Bovendien moest in verband met het al dan niet toelaten van anonieme en beschermde getuigen ook rekening worden gehouden met artikel 6.4 EVRM, deze principes gelden ook voor civiele zaken zei het TAS.

¹⁹⁰ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC* §152-153-154-155.

¹⁹¹ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §156-157-158-159-160.

¹⁹² CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §162-163.

¹⁹³ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §165-166.

¹⁹⁴ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §167-186.

¹⁹⁵ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §187.

¹⁹⁶ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §188-190.

¹⁹⁷ CAS 2009/A/1879, *Alejandro Valverde Belmonte v. CONI*, 102.

Het TAS stelde ook niet rechtstreeks te zijn gebonden door deze principes, maar deze toch te moeten eerbiedigen en dat het toelaten van anonieme getuigenissen een inbreuk kan uitmaken tegen het recht op een eerlijk proces zoals uitgeschreven in het EVRM.

Het Tribunal Federal Suisse (TFS) heeft echter gesteld dat niet in alle gevallen het toelaten van anonieme getuigen effectief een inbreuk uitmaakt tegen art. 6 EVRM¹⁹⁸. Het ging hier dan wel om een strafrechtelijke procedure, het TAS stelde dat deze idee kan worden doorgetrokken naar civiele procedures. Vervolgens ging het TAS weer kijken naar de rechtspraak van het TFS om de voorwaarden te vinden waaraan dergelijke anonieme getuigenissen moeten voldoen. Het TFS heeft zich hiervoor gebaseerd op uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, de getuige moet zijn wens om anoniem te blijven met overtuigende argumenten onderbouwen en het rechtsprekend orgaan moet de getuige wel *in personam* kunnen zien. Andere zekerheden ten opzichte van het recht op een eerlijk proces moeten worden ingebouwd, zo zal de identiteit en de reputatie van de getuige moeten worden onderzocht, en de uitspraak mag niet enkel of in doorslaggevende mate gebaseerd zijn op een dergelijke, anonieme, getuigenis. Op basis van deze criteria heeft het TAS reeds in een vroegere zaak anonieme getuigenissen toegelaten¹⁹⁹. In deze zaak echter besliste het TAS, alle omstandigheden in acht genomen, dat het niet opportuun was om de anonieme getuigenis, aangebracht door het WADA, toe te laten.

In verband met de getuigenis van Javier Lopez, maakte geen van de partijen enig bezwaar. Over de toelaatbaarheid van nieuw bewijs besliste het TAS dat de nieuwsberichten in verband met vervuild vlees in Denemarken, aangebracht door Contador, in het dossier konden worden opgenomen, maar het nam wel nota van het standpunt van het WADA, dat stelde dat dit verhaal irrelevant was voor de voorliggende zaak.

Wanneer het TAS zich op de positieve dopingtest zelf stortte, ging het eerst de toepasselijke regelgeving na. Zo bekeek het eerst art. 21 UCI ADR dat zegt *“The following constitutes anti-doping rules violations:*

- 1. The presence of a prohibited substance or its metabolites or markers in a rider’s bodily specimen.*

¹⁹⁸ ATF 2 november 2006, 133 I 33.

¹⁹⁹ CAS 2009/A/1920, *FK Podeba, Aleksandar Zabrcanec, Nikolce Zdraveski v. UEFA*.

1.1 It is each rider's personal duty to ensure that no prohibited substance enters his body. Riders are responsible for any prohibited substance or its metabolites or markers found to be present in their bodily specimens.

Accordingly, it is not necessary that intent, fault, negligence or knowing use on the rider's part be demonstrated in order to establish an anti-doping violation under article 21.1.

(...)

1.2 Sufficient proof of an anti-doping rule violation under article 21.1 is established by either of the following: presence of a prohibited substance or its metabolites or markers in the rider's A sample where the rider waives the analysis of the B sample and the B sample is not analyzed; or where the rider's B sample is analyzed and the analysis of the rider's B sample confirms the presence of the prohibited substance or its metabolites or markers found in the rider's A sample.

1.3 Excepting those substances for which a quantitative threshold is specifically identified in the prohibited list, the presence of any quantity of a prohibited substance or its metabolites or markers in a rider's sample shall constitute an anti-doping rule violation.

(...)"

Artikel 22 UCI ADR legt vast aan welke bewijsstandaard moet worden voldaan om een inbreuk tegen de antidopingreglementering vast te stellen.

"The UCI and its national federations shall have the burden of establishing that an anti-doping rule violation has occurred. The standard of proof shall be whether the UCI or its national federation has established an anti-doping rule violation to the comfortable satisfaction of the hearing panel bearing in mind the seriousness of the allegation which is made. This standard of proof in all cases is greater than a mere balance of probability but less than proof beyond a reasonable doubt. Where these Anti-Doping Rules place the burden of proof upon the license-holder alleged to have committed an anti-doping rule violation to rebut a presumption or establish specified facts or circumstances, the standard of proof shall be by a balance of probability, except as provided in articles 295 and 305 where the license-holder must satisfy a higher burden of proof."

Aangezien bij Alberto Contador zowel het A- als het B-staal, verzameld op 20 juli 2010, positief testten op Clenbuterol, een product waarvoor geen *threshold* bestaat, kon besloten worden dat alleen al het aantreffen van deze substantie, zelfs in een dergelijke minieme hoeveelheid, kon volstaan om een inbreuk tegen de antidopingreglementering uit te maken. Deze zienswijze werd ook gevolgd door het TAS in haar beslissing²⁰⁰.

Aangezien een inbreuk nu vast staat, dienen we te kijken naar wat de reglementering van de UCI zegt in verband met de strafmaat in dergelijke gevallen. Deze strafmaat staat uitgeschreven in artikel 293 UCI ADR: *“The period of ineligibility imposed for a first anti-doping rule violation under article 21.1 (presence of a prohibited substance or its metabolites or markers), article 21.2 (use or attempted use of a prohibited substance or prohibited method) or article 21.6 (possession of a prohibited substance or prohibited method) shall be 2 (two) years’ ineligibility unless the conditions for eliminating or reducing the period of ineligibility as provided in articles 295 to 304 or the conditions for increasing the period of ineligibility as provided in article 305 are met.”*

Er hing Alberto Contador aldus een schorsing van twee jaar boven het hoofd, tenzij hij op één of andere manier strafvermindering of vrijstelling van straf kon bekomen. Hij beriep zich hiervoor op artikel 296 en 297 UCI ADR. Art. 296 UCI ADR zegt: *“If the rider establishes in an individual case that he bears no fault or negligence, the otherwise applicable period of ineligibility shall be eliminated. When a prohibited substance or its markers or metabolites is detected in a rider’s sample as referred to in article 21.1 (presence of a prohibited substance), the rider must also establish how the prohibited substance entered his system in order to have the period of ineligibility eliminated. In the event this article is applied and the period of ineligibility otherwise applicable is eliminated, the anti-doping rule violation shall not be considered a violation for the limited purpose of determining the period of Ineligibility for multiple violations under articles 306 to 312.”*

Om van deze mogelijkheid tot vrijstelling van straf gebruik te kunnen maken, moest Contador kunnen bewijzen dat hem in deze zaak geen fout of nalatigheid te verwijten viel en bovendien moest hij bewijzen hoe de verboden stof in zijn lichaam was gekomen.

²⁰⁰ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §196.

Hij probeerde dit, zoals hierboven reeds uiteengezet, te doen door aan te voeren dat het eten van vervuild vlees de oorzaak was van zijn positieve test en dat hij dit onmogelijk had kunnen weten, noch vermoeden.

Art. 297 UCI ADR zegt: *“If a license-holder establishes in an individual case that he bears no significant fault or negligence, then the period of ineligibility may be reduced, but the reduced period of ineligibility may not be less than one-half of the period of ineligibility otherwise applicable. If the otherwise applicable period of ineligibility is a lifetime, the reduced period under this section may be no less than 8 (eight) years. When a prohibited substance or its markers or metabolites is detected in a rider’s sample as referred to in article 21.1 (presence of prohibited substance), the rider must also establish how the Prohibited Substance entered his system in order to have the period of ineligibility reduced.”*

In tegenstelling tot het bovenstaande artikel kan de atleet die voldoet aan de voorwaarden in artikel 297 ADR UCI geen vrijstelling van straf bekomen, maar enkel een strafvermindering. Om dit te bewerkstelligen dient de atleet aan te tonen dat hem geen zware of significante fout of nalatigheid kan worden verweten en hoe de verboden stof in zijn lichaam is terechtgekomen. Indien hem dat lukt, kan zijn schorsing worden teruggebracht tot minstens de helft van de normale periode.

Volgens het TAS was het principe van *strict liability* van toepassing in deze zaak, zelfs al zou de verboden stof geen bevorderend effect hebben gehad op de prestatie van de atleet en ook al zou deze stof per ongeluk in zijn lichaam zijn terechtgekomen²⁰¹.

Uit al het voorgaande en vroegere eigen rechtspraak volgde naar mening van het TAS dat de bewijslast dan ook verschuift naar de atleet, in casu Alberto Contador²⁰².

Vervolgens ging het TAS in op de vraag hoe de *burden of proof* moet worden bekeken, de partijen waren het hierover namelijk oneens en de regelgeving gaf geen duidelijk antwoord.

²⁰¹ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §199.

²⁰² CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §200 i° 242.

Volgens het TAS is de voornaamste opinie in de rechtsleer dat de *burden of proof* wordt beheerst door de *lex causae* en het kwam tot de conclusie dat het in dit geval om Zwitsers recht ging²⁰³. Na een uitgebreide juridische redenering kwam het TAS tot de conclusie dat Contador moet bewijzen hoe de stof in zijn lichaam terecht was gekomen. Om dit te doen haalde deze laatste aan dat hij vervuild vlees zou hebben gegeten. Aangezien dit vlees echter niet meer voor onderzoek beschikbaar was en dat geen van zijn ploeggenoten die ervan hadden gegeten ook waren getest, kon geen direct bewijs meer worden geleverd dat vervuild vlees inderdaad aan de basis van de positieve dopingtest zou hebben gelegen. Om aan een straf te ontkomen diende Contador aldus te kunnen bewijzen dat de theorie van vervuild vlees mogelijk was en dat andere manieren van opname van de verboden stof onmogelijk of minder waarschijnlijk waren²⁰⁴.

Na een analyse van de drie mogelijke wegen van opname van de verboden stof, vervuild vlees, een bloedtransfusie of een vervuild voedingssupplement moest het TAS concluderen of het scenario van het eten van vervuild vlees, aangebracht door Contador, waarschijnlijker was dan dat van een bloedtransfusie of een vervuild voedingssupplement. Het TAS kwam tot de conclusie dat dit niet het geval was, het stelde namelijk dat zowel de theorie van het vervuilde vlees als die van een bloedtransfusie erg onwaarschijnlijk waren en dat het waarschijnlijker was dat de positieve dopingtest is ontstaan uit het nuttigen van een vervuild voedingssupplement. Het is namelijk zo dat Contador verscheidene supplementen had ingenomen, dat deze vervuild konden zijn, dat reeds andere sporters positief hadden getest door het innemen van vervuilde supplementen, dat er ook gevallen van vervuiling met Clenbuterol bekend waren en dat het onwaarschijnlijk was dat het gegeten vlees vervuild was.

Het TAS stelde wel duidelijk dat het er niet *beyond reasonable doubt* van overtuigd was dat het inderdaad op die manier is gebeurd, maar dat zoiets noch door de UCI ADR, noch door de WADC geëist werd²⁰⁵.

²⁰³ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §241-258.

²⁰⁴ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §259-265.

²⁰⁵ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §485-487.

Het TAS besloot op deze gronden dat Alberto Contador zich schuldig had gemaakt aan een inbreuk tegen de anti-doping reglementeringen en dat zij zich dus ook moest uitspreken over de straf die aan hem diende te worden opgelegd²⁰⁶. Het TAS volgde hiervoor artikel 293 UCI ADR en legt Contador dan ook een schorsing van twee jaar op als sanctie²⁰⁷.

De enige nog te behandelen punten op dat moment waren de ingangsdatum van de schorsing en de al dan niet schrapping van de resultaten door Contador behaald tijdens de Tour de France 2010 en nadien.

In verband met de schorsing redeneerde het TAS als volgt: art. 314 UCI ADR stelt *“Except as provided under articles 315 to 319, the period of ineligibility shall start on the date of the hearing decision providing for ineligibility or, if the hearing is waived, on the date ineligibility is accepted or otherwise imposed.”*, vervolgens diende dus gekeken te worden naar art. 315 UCI ADR waarin staat *“Where there have been substantial delays in the hearing process or other aspects of doping control not attributable to the license-holder, the hearing body imposing the sanction may start the period of ineligibility at an earlier date commencing as early as the date of sample collection or the date on which another anti-doping rule violation occurred”*. Volgens het TAS was in deze zaak sprake van een dergelijke vertraging en dus liet het, alle omstandigheden in acht genomen, de schorsing ingaan op 25 januari 2011²⁰⁸. Van die twee jaar diende echter de voorlopige schorsing, hem door de UCI opgelegd, te worden afgetrokken²⁰⁹.

In verband met de behaalde resultaten besloot het TAS dat Contador zou worden geschrapt uit de uitslag van de Tour de France 2010 en dat ook al zijn resultaten na de datum van ingang van de, door het TAS opgelegde, schorsing zouden worden geschrapt²¹⁰.

²⁰⁶ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §498.

²⁰⁷ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §493.

²⁰⁸ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §500.

²⁰⁹ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §502.

²¹⁰ CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, §511.

Vergelijking met Breyne – Rogers

Een aantal weken geleden nam de UCI een zeer interessante beslissing in de zaken rond profwielrenners Jonathan Breyne en Michael Rogers.

De Belgische renner Jonathan Breyne testte op 5 november 2013 positief op clenbuterol na een dopingcontrole tijdens de Ronde van Taihu Lake in China, analyse van het B-staal van de renner leverde hetzelfde resultaat op. De hoeveelheid clenbuterol zou 5 nanogram per milliliter zijn geweest. De UCI legde hem voor deze positieve test een voorlopige schorsing op²¹¹.

Een zelfde verhaal in de zaak rond de Australiër Michael Rogers. Rogers testte positief op clenbuterol na zijn overwinning in de Japan Cup op 20 oktober 2013. Hierop werd de renner voorlopig geschorst door de UCI en zijn overwinning werd geschrapt²¹².

Op 23 april van dit jaar kwam er echter een verrassende beslissing van de UCI in deze beide zaken. De schorsingen van beide renners werden opgeheven en ze zouden niet worden vervolgd voor hun positieve dopingtests. De UCI kwam tot deze beslissing op basis van expertiserapporten en redeneerde dat een positieve test voor clenbuterol in China (en Japan) het gevolg kan zijn van het eten van vervuild vlees. Dit argument werd door zowel Breyne als Rogers aangehaald als verklaring voor hun testresultaten. Zij brachten dus eigenlijk dezelfde argumenten aan als Alberto Contador. Breyne zou vervuild vlees hebben gegeten tijdens de rittenwedstrijd waarin hij positief werd bevonden, Rogers in een rittenwedstrijd in China voorafgaand aan zijn overwinning in de Japan Cup.

“Upon careful analysis of Mr Rogers’ explanations and the accompanying technical reports the UCI found that that there was a significant probability that the presence of clenbuterol may have resulted from the consumption of contaminated meat from China – where he had taken part in a race before travelling to Japan,” stelde de UCI in haar beslissing omtrent Michael Rogers, zijn overwinning werd evenwel niet hersteld²¹³.

²¹¹ <http://www.demorgen.be/dm/nl/1001/Wielrennen/article/detail/1800263/2014/02/25/Ook-B-staal-Breyne-positief.dhtml>, geconsulteerd 8 mei 2014.

²¹² <http://www.cyclingnews.com/news/michael-rogers-returns-adverse-analytical-finding-for-clenbuterol>, geconsulteerd 8 mei 2014.

²¹³ <http://www.cyclingnews.com/news/no-ban-for-rogers-after-clenbuterol-positive>, geconsulteerd 8 mei 2014.

In de zaak rond Jonathan Breyne nam de UCI een gelijkaardig standpunt in²¹⁴.

Nog opvallend is dat de UCI ondertussen ook een bericht had verspreid waarin het renners opriep om in landen als China en Mexico geen vlees te eten. Hoewel de aanwezigheid van clenbuterol in het lichaam van de sporter een dopinginbreuk blijft uitmaken, bestaat in bepaalde landen een risico dat vlees ermee is besmet, hetgeen een positieve test kan veroorzaken²¹⁵. Of zoals de UCI zelf stelde in haar persmededeling rond Michael Rogers: *“In line with WADA recommendations, the UCI will continue to assess the presence of clenbuterol on a case by case basis taking into account the country in which contamination may have taken place, as well as any scientific evidence supporting the likelihood of such contamination.”*²¹⁶.

De gelijkenissen met de hierboven besproken zaak rond Alberto Contador zijn niet ver te zoeken. De drie renners legden allemaal een positieve test af voor clenbuterol. Allemaal voerden ze het argument aan dat hun test te wijten was aan het eten van vervuild vlees. Toch werd Contador door zowel UCI als WADA vervolgd voor zijn positieve test. De Spaanse wielerbond besliste om hem vrij te spreken, maar na een procedure voor het TAS, ingesteld door WADA en UCI, werd de renner toch een schorsing van twee jaar opgelegd. Rogers en Breyne daarentegen kregen van UCI te horen dat zij niet zouden worden vervolgd voor hun positieve test. Opmerkelijk daarbij is dat de concentratie clenbuterol in het lichaam van Breyne met 5 nanogram/milliliter groter was dan bij Contador, deze had namelijk slechts positief getest voor een hoeveelheid van 5 picogram/milliliter.

Een opmerkelijke beslissing was dit dus zeker en vast. De hoeveelheid clenbuterol aangetroffen bij Breyne was groter dan bij Contador en hun verdediging was, net als die van Rogers, dezelfde. Het enige verschil tussen de drie zaken was dat Contador een positieve test aflegde in Frankrijk en dat de andere twee dit deden in China en Japan.

²¹⁴ <http://www.demorgen.be/dm/nl/1001/Wielrennen/article/detail/1861601/2014/04/23/Breyne-vrijgesproken-na-positieve-dopingtest-die-tot-zelfmoordpoging-leidde.dhtml>, geconsulteerd 8 mei 2014.

²¹⁵ <http://www.demorgen.be/dm/nl/1001/Wielrennen/article/detail/1783783/2014/01/30/UCI-waarschuwt-renners-Eet-geen-vlees-in-China-en-Mexico.dhtml>, geconsulteerd 8 mei 2014.

²¹⁶ <http://www.uci.ch/Modules/ENews/ENewsDetails.asp?id=OTkyNQ&MenuId=MTI2Mjc>, geconsulteerd 8 mei 2014.

De UCI maakt dus een onderscheid enkel en alleen op basis van een geografisch criterium, niet op basis van andere argumenten. Wanneer UCI en vooral WADA echter consequent willen handelen, kunnen zij niet anders dan beide renners vervolgen voor hun positieve test. Nu is er naar mijn aanvoelen toch sprake van een niet te verantwoorden onderscheid tussen de zaak Contador en deze twee, vooral omdat UCI en WADA in de eerste zaak weinig oren hadden naar de verdediging op basis van het consumeren van vervuild vlees, terwijl ze die in deze beide zaken als overtuigend beschouwen. Wanneer deze zaak dan voor het TAS zou komen, zou dit op basis van zijn vroegere rechtspraak beide renners een schorsing van twee jaar moeten opleggen.

De problemen lijken door deze stellingname van UCI dus enkel groter te worden. Van rechtszekerheid is in het sportrecht geen sprake.

7. Iljo Keisse

Geschiedenis

Iljo Keisse is een Belgische wielrenner, geboren in Gent op 21 december 1982. Hij werd in 2005, op 23-jarige leeftijd prof bij de huidige Topsport Vlaanderen-Baloise ploeg, toen nog Chocolate Jacques – T-Interim, en legde zich vooral toe op wedstrijden op de piste²¹⁷.

Reeds tijdens zijn eerste seizoen won hij, aan de zijde van de ervaren Matthew Gilmore, vier belangrijke zesdaagsen, die van Fiorenzuola d'Arda, Grenoble, Gent en Hasselt en werd samen met Gilmore Europees kampioen ploegkoers. Ook won hij enkele kleinere wegwedstrijden, voornamelijk kermiskoersen²¹⁸.

De volgende jaren vormde hij meestal een duo met de Duitser Robert Bartko en werd hij een te duchten renner in het wielrennen op de piste, zo stond hij aan de leiding van de zesdaagse van Gent in 2006, maar deze wedstrijd werd stilgelegd na het dodelijke ongeval van de Spanjaard Isaac Galvez. In 2007 won hij de zesdaagsen van Amsterdam, Rotterdam en Gent.

2008 werd een echt topjaar voor de renner, hij zegevierde onder meer in de zesdaagse van Stuttgart, Bremen, München en Gent, werd met Kenny De Ketele Belgisch en Europees kampioen ploegkoers en eindigde in die discipline 4^e op de Olympische Spelen in Beijing.

²¹⁷ <http://www.iljokeisse.be/Profiel.html>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²¹⁸ <http://www.iljokeisse.be/Palmares%20Iljo.html>, geconsulteerd 31 maart 2014.

Positieve dopingtest

Na de zesdaagse van Gent in 2008 raakte bekend dat Keisse tijdens deze wedstrijd positief had getest²¹⁹, later werd bekend dat het om de stoffen cathine en hydrochlorothiazide ging. Nadat ook het B-staal positief werd bevonden, werd Keisse door zijn ploeg Topsport Vlaanderen ontslagen²²⁰.

Zijn zaak werd voor het eerst behandeld op 2 maart 2009 door de disciplinaire commissie van de Belgische wielerbond. Tijdens deze zitting werd beslist om Keisse niet langer te vervolgen voor de aanwezigheid van cathine, de zaak zou vanaf nu enkel nog gaan over de sporen van HCT die bij de renner werden aangetroffen. Hiervoor had Keisse echter een verdediging klaar, de HCT zou namelijk afkomstig zijn geweest uit een vervuild voedingssupplement²²¹. Een uitspraak door de wielerbond liet lang op zich wachten, maar kwam er dan uiteindelijk toch op 2 november 2009. De disciplinaire commissie besliste toen om Keisse vrij te spreken van dopinggebruik omdat zij van mening was dat voldoende was aangetoond dat de sporen van HCT afkomstig waren van een vervuild voedingssupplement en bovendien was de dosering zo klein dat het onmogelijk een prestatiebevorderend effect had kunnen hebben. De cathine zou een afbraakproduct zijn geweest van pseudo-ephedrine afkomstig uit Sinutab-Forte, een medicijn dat door Keisse was genomen ter bestrijding van een opkomende verkoudheid. Dit medicijn stond echter niet op de verboden lijst en bovendien was bij de analyse van het B-staal, in verband met deze stof, geen kwantificering gebeurd²²².

De disciplinaire commissie van de Belgische Wielerbond was dan ook de mening toegedaan dat Keisse geen schuld, noch nalatigheid kon worden verweten en sprak hem op die basis vrij, zoals vereist door de toepasselijke regelgeving²²³.

²¹⁹ <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-positive>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²²⁰ <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-fired-for-doping>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²²¹ <http://www.nieuwsblad.be/sportwereld/cnt/gpb275ncc>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²²² <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-doping-charges-dismissed>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²²³ <http://www.hln.be/hln/nl/1297/Doping-In-Wielrennen/article/detail/1024194/2009/11/02/Iljo-Keisse-vrijgesproken-voor-positieve-dopingplas.dhtml>, geconsulteerd 31 maart 2014.

WADA en UCI konden zich echter niet vinden in deze beslissing en gingen in beroep bij het Tribunal Arbitral du Sport. Dit sprak zich uit op 6 juli 2010 en besloot Keisse een schorsing van twee jaar op te leggen, met aftrek van de reeds door hem uitgezeten voorlopige schorsing die startte op 4 december 2008 en eindigde op 2 november 2009²²⁴, over deze uitspraak later meer. Het Hof van Beroep te Brussel schortte deze schorsing later op in een tussenarrest van 10 november 2010 en dit tot april 2011²²⁵. Hierdoor kon Keisse toch nog deelnemen aan de zesdaagse van Gent in 2010²²⁶, dewelke hij bovendien won.

De UCI liet echter blijken dat ze de beslissing van het Hof van Beroep te Brussel niet kon smaken en lichtte organisatoren van wedstrijden buiten België in dat de schorsing van Keisse enkel in België was opgeheven en dat hij nog steeds niet aan wedstrijden buiten eigen land mocht deelnemen²²⁷. Enkele dagen later sloot ook het WADA zich, via een *statement* van voorzitter John Fahey, aan bij de zienswijze van de UCI²²⁸.

De UCI drukte haar zienswijze als volgt uit²²⁹: *“The Belgian cyclist Iljo Keisse tested positive during an International Cycling Union (UCI) doping control at the Six Days of Ghent in 2008. His urine sample contained two prohibited substances: a stimulant (cathine) and masking agents (chlorothiazide and hydrochlorothiazide). The presence of these two substances was confirmed during analysis of the B sample. Consequently, the UCI requested the Belgian Federation to initiate disciplinary proceedings.*

According to Mr Keisse, the analyses confirmed only the presence of the stimulant and not its concentration, and the masking agents were present as a result of a food supplement that he had taken.

The Disciplinary Commission of the Belgian Federation cleared Mr Keisse in a ruling issued on 2 November 2009. The UCI and the World Anti-Doping Agency (WADA) considered this decision to be unacceptable and lodged an appeal with the Court of Arbitration for Sport (CAS).

²²⁴ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, 23.

²²⁵ <http://www.dewielersite.net/db2/wielersite/txtfiche.php?berid=11308>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²²⁶ <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-free-to-race-gent-six-day-after-doping-suspension-suspended>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²²⁷ <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-to-ask-belgian-court-to-fine-uci>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²²⁸ <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-invited-to-rotterdam-six-day-race>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²²⁹ <http://www.cyclingnews.com/news/uci-spells-out-its-case-against-keisse>, geconsulteerd 31 maart 2014.

In its ruling of 6 July 2010, CAS found that the presence and concentration of the stimulant had been properly established and that Mr Keisse was fully responsible for the presence of the masking agents. As a result, and in application of the Anti-Doping Rules, CAS imposed a two-year suspension on Mr Keisse.

Mr Keisse then applied to the Chief Judge of the Brussels Court of the First Instance to overturn CAS's decision on the basis that the latter had breached his rights of defence. This request was directed against the UCI, WADA, the Belgian Federation and the Flemish public authorities.

In application of international law, the Chief Judge ruled that only a Swiss court was competent to rule on a Swiss arbitration decision, such as that made by CAS.

However, Mr Keisse has not lodged an appeal with a Swiss court and the deadline within which to do so has elapsed.

Mr Keisse then appealed the decision of the Chief Judge of the Brussels Court of the First Instance with the Brussels Court of Appeal. After the pleadings, which took place in October 2010, the Court reopened, by a ruling of 10 November 2010, proceedings to establish the position of the parties on the question, raised by the court but not by Mr Keisse, of whether the CAS is a genuine court of arbitration. The Court scheduled a further hearing for 11 April 2011 to debate the matter.

Thus the Court has not in any way issued a ruling on the culpability of Mr Keisse, and the latter is not even the subject of the debate. The Court has not even made a pronouncement on its competence. The Court has only ordered, as an interim measure, the provisional suspension of the execution of CAS's decision while awaiting a ruling on Mr Keisse's appeal, which will be issued at the hearing of 11 April 2011.

The UCI and WADA consider that this decision by a Belgian court concerning the execution of a ruling by CAS, a Swiss court of arbitration, is limited in its effects to Belgian territory. Furthermore, the ruling issued yesterday in Amsterdam to which the UCI was not a party, is based solely on the contract between Mr Keisse and the organizer; thus it does not affect the UCI's position.

It is for this reason that the UCI has prohibited Mr Keisse from competing in events outside Belgium. The UCI has allowed Mr Keisse to participate in events in this country and consequently has respected the ruling of the Brussels Court of Appeal."

Door deze zienswijze deed zich een zeer aparte situatie voor, Keisse mocht in België aan wedstrijden deelnemen, maar niet in het buitenland en indien het eindvonnis van het Hof van Beroep te Brussel negatief zou zijn, zou zijn schorsing in België zo'n zes maanden langer duren dan zijn wereldwijde schorsing, aangezien de UCI nog steeds vasthield aan de originele schorsing, die afliep op 6 augustus 2011²³⁰.

Op 5 mei 2011 kwam dat eindvonnis van het Brusselse Hof van Beroep er. Het vonnis viel negatief uit voor Keisse en het Hof verwierp zijn beroep tegen de schorsing die hem door het TAS was opgelegd.

Het vreemde gevolg was dat zijn wereldwijde schorsing, zoals 'gepland' afliep op 6 augustus 2011, maar dat zijn schorsing in België, na de opschorting uit het tussenvonnis, nog zes maanden langer zou duren, namelijk tot 27 januari 2012²³¹.

Procedure voor het TAS

Na een 'vrijspraak' door de disciplinaire commissie van de Belgische wielerbond gingen de UCI en het WADA in beroep bij het TAS in Lausanne.

Het TAS gaf in deze zaak, net zoals in de zaak Contador, eerst een uiteenzetting van de feiten. Hier wees het TAS erop dat de bij Keisse aangetroffen cathine een verboden substantie is, meer bepaald een zogenaamde specifieke stof opgenomen op de ten tijde van de positieve test geldende lijst van verboden middelen (2009). Cathine is verboden binnen competitieverband en wordt strafbaar gesteld vanaf een gehalte van 5 µg per ml, bij Keisse werd bij de controle door het laboratorium van de Universiteit Gent een gehalte aangetroffen van 10 µg/ml.

Bevoegdheid TAS en toepasselijk recht

Het TAS onderzocht eerst haar bevoegdheid en het toepasselijke recht in deze zaak aangezien haar bevoegdheid door de verdediging van Keisse in twijfel was getrokken. Het zei dat haar bevoegdheid wordt geregeld door het Zwitserse Internationaal Privaatrecht, aangezien de verweerders buiten Zwitserland wonen, daarenboven dient ook rekening gehouden te worden met de TAS Code²³².

²³⁰ <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-ban-to-end-august-6>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²³¹ <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-to-serve-out-remainder-of-doping-ban>, geconsulteerd 31 maart 2014.

²³² TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 4-5.

Een belangrijke overweging die het TAS maakte, is dat Keisse, door als professioneel wielrenner bij de KBWB, lid van de UCI, te zijn aangesloten, zich op basis van de Statuten van de UCI akkoord had verklaard met het ondergaan van antidopingcontroles en met de bevoegdheid van het TAS in dopingzaken²³³. Zo staat in art. 1.1.023 van het UCI-reglement het volgende te lezen:

“(…) 2. Je m’engage à respecter les statuts et règlements de l’Union Cycliste Internationale, de ses confédérations continentales et de ses fédérations nationales.

Je déclare avoir lu ou avoir eu la possibilité de prendre connaissance de ces statuts et règlements.

Je participerai aux compétitions ou manifestations cyclistes d’une manière sportive et loyale.

Je me soumettrai aux sanctions prononcées à mon égard et porterai les appels et litiges devant les instances prévues aux règlements. J’accepte le Tribunal Arbitral du Sport (TAS) comme seule instance d’appel compétente dans les cas et suivant les modalités prévues par les règlements.

J’accepte que le TAS se prononce en dernière instance et que ses décisions seront définitives et sans appel. Sous ces réserves, je soumettrai tout litige éventuel avec l’UCI exclusivement aux tribunaux du siège de l’UCI.

J’accepte de me soumettre à et être lié par le règlement antidopage de l’UCI, les clauses du Code Mondial Antidopage et ses Standards internationaux auxquels le règlement antidopage de l’UCI fait référence ainsi que les règlements antidopage des autres instances compétentes suivant les règlements de l’UCI et le Code Mondial Antidopage, pour autant qu’ils soient conformes à ce Code”.

Deze reglementering was volgens het TAS aldus volledig op Keisse van toepassing aangezien hij zich hier vrijwillig aan had onderworpen door het aannemen en gebruiken van zijn wielerslicentie. Bovendien bevestigde de disciplinaire commissie van de Belgische Wielerbond in haar beslissing dat Keisse inderdaad aan de UCI ADR was onderworpen en dat de disciplinaire commissie enkel de UCI ADR als materieel recht op de zaak kon toepassen²³⁴.

²³³ TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse, § 8-9.

²³⁴ TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse, § 12-13.

Over de toepasselijke verboden lijst en UCI ADR had het TAS het volgende te zeggen²³⁵:
“Depuis le 1er janvier 2009, les nouvelles règles antidopage de l'UCI s'appliquent. Selon l'article 373 RAD, les règles entrées en vigueur au 1er janvier 2009 ne s'appliquent pas rétroactivement aux affaires en suspens avant cette date, sous réserve du principe de la “lex mitior”. En l'espèce, le contrôle antidopage subi par M. Iljo Kisse a eu lieu en 2008 et les règles en vigueur à cette époque devraient donc être appliquées ici. Toutefois, la liste actuelle des interdictions de l'AMA, entrée en vigueur au 1er janvier 2010, constitue une lex mitior dans la mesure où la cathine est désormais considérée comme une substance spécifiée, ce qui n'était pas le cas dans la liste des interdictions en vigueur en 2008. Par conséquent, le RAD entré en vigueur en 2009 et la liste des interdictions entrée en vigueur en 2010 s'appliquent au cas d'espèce.”

Het TAS stelde dat haar bevoegdheid voortvloeide uit de artikelen 272; 329, §1 en 330 (f) UCI ADR. De verdediging van Kisse weigerde zich echter neer te leggen bij de bevoegdheid van het TAS in deze zaak en dit op basis van een uitspraak van de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel gedaan op 14 december 2009 in twee zaken rond de tennissers Wickmayer en Malisse. Deze had namelijk gezegd dat de procedures voor het TAS niet in overeenstemming waren met de rechten ex art. 6 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

De verdediging was aldus van mening dat de zaak moest worden opgeschort tot er een definitieve uitspraak was in die zaken²³⁶. Het TAS ging hierop in en zei dat, gezien de voorwaarden voor een dergelijke opschorting niet zijn voldaan, er geen sprake kon zijn van uitstel van de zaak tot na de uitspraak in de hierboven vermelde zaken²³⁷.

“En l'espèce, force est de constater que le cas de M. Iljo Kisse ne correspond pas au cadre légal restrictif de l'article 186 alinéa 1bis LDIP dans lequel la suspension de la cause ouverte en Suisse serait possible. En effet, quand bien même il savait depuis le mois de décembre 2009 que l'AMA avait saisi le TAS, l'intéressé a attendu le 28 mai 2010 pour entamer une procédure en référé devant le Président du Tribunal de première instance de Bruxelles.”

²³⁵ TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kisse, § 16.

²³⁶ TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kisse, § 19.

²³⁷ TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kisse, § 20-22.

On est donc loin de l'hypothèse où le tribunal arbitral suisse aurait été saisi simultanément ou après le tribunal arbitral étranger. Bien au contraire, il s'agit précisément ici du cas de figure, que la LDIP veut éliminer, où l'intimé à la procédure arbitrale en Suisse tente de bloquer celle-ci en ouvrant – tardivement en l'occurrence – une action devant l'autorité judiciaire de son pays. Dans de telles circonstances, le tribunal arbitral saisi en premier lieu en Suisse – le TAS, en l'occurrence – est légitimé à statuer sur sa compétence sans égard à l'action ouverte a posteriori sur le même objet.”

Vervolgens ging het TAS ook in op de vermeende schendingen van art. 6 EVRM.

Volgens de verdediging van Keisse moest in deze zaak het Belgisch recht toegepast worden en diende de zaak voor de ‘natuurlijke’ rechter te komen en niet voor het TAS. Het TAS was het niet eens met de zienswijze dat dit leidde tot haar onbevoegdheid en verwees daarvoor naar haar uitspraak in de zaak Munoz²³⁸. Het feit dat niet de Belgische rechtsregels van toepassing waren door het aanvaarden van de reglementen van de UCI werd nogmaals door het TAS bevestigd²³⁹.

Over art. 6 EVRM had het TAS het volgende te zeggen: *“La Formation constate enfin que la procédure arbitrale prévue par le Code TAS qui, dans le cadre d'un arbitrage, fait foi en tant que droit procédural (droit formel), garantit pleinement l'exercice par la partie intimée de ses droits de la défense: elle peut en effet exposer, par écrit et par oral, tout moyen de fait et de droit, produire toute pièce, citer tout témoin et expert, s'exprimer librement devant la Formation, utiliser toute voie de recours, etc. ”*

Het TAS besloot aldus dat, aangezien de fundamentele rechten van de verdediging op geen enkele manier werden geschaad, er geen enkele reden was om de zaak op te schorten²⁴⁰.

Nadat deze bezwaren waren beantwoord, ging het TAS over tot de behandeling van de procedurele grieven, opgeworpen door de verdediging van Keisse.

²³⁸ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 26.

²³⁹ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 28.

²⁴⁰ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 31.

Het eerste daarvan handelde over de samenstelling van het dossier. De verdediging beweerde namelijk in haar rechten te zijn geschaad doordat verscheidene expertises, die wel in het dossier voor de disciplinaire commissie van de wielerbond waren opgenomen, niet toegevoegd waren aan het dossier voor het TAS en dat dit aldus geen uitspraak kon doen over de grond van de zaak zonder voldoende wetenschappelijke informatie. Het TAS stede dat het WADA evenwel heeft voorgesteld om de bewuste documenten te vertalen naar het Frans en aan het dossier toe te voegen, maar dat Keisse dat voorstel zou hebben geweigerd en wees bovendien naar art. 44.1, 2 TAS Code, waarin de verantwoordelijkheid van de partijen voor het aanbrengen van de nodige stukken wordt uitgeschreven. Hieruit volgde volgens het TAS dat de partijen zich niet achteraf kunnen beroepen op een onvolledigheid van het dossier waarvan ze zelf aan de basis liggen, het verwees hiervoor naar vroegere rechtspraak²⁴¹ waarin het stelde *“On a preliminary basis, the Panel points out that in CAS arbitration any party wishing to prevail on a disputed issue must discharge its “burden of proof”, i.e. it must meet the onus to substantiate its allegations and to affirmatively prove the facts on which it relies with respect to that issue. Indeed, Art. R44.1 of the CAS Code provides that “together with their written submissions, the parties shall produce all written evidence upon which they intend to rely”, and that “the parties shall specify any witnesses and experts which they intend to call and state any other evidentiary measure which they request”. Therefore, the Panel does not accept the Respondent's submission that “the Panel has an obligation to instruct the case ex officio and cannot simply take its decision on the basis of the evidence submitted by the parties, if it deems it insufficient” (...) Surely, Art. R44.3 of the CAS Code empowers the Panel to order further evidentiary proceedings “if it deems if appropriate to supplement the presentations of the parties”. However, in the Panel's opinion, this is clearly a discretionary power which a CAS panel may exert with an ample margin of appreciation - “if it deems it appropriate” - and which cannot be characterized as an obligation. In particular, the CAS Code does not grant such discretionary power to panels in order to substitute for the parties' burden of introducing evidence sufficient to avoid an adverse ruling; this is clearly confirmed by the circumstance that, in CAS practice, panels resort very rarely to such power. Indeed, it is the Panel's opinion that the CAS Code sets forth an adversarial system of arbitral justice, rather than an inquisitorial one (...)”.*

²⁴¹ CAS 2003/O/506, §54.

Het TAS besloot dus dat het middel, aangevoerd door de verdediging van Keisse, onontvankelijk was en dat het enkel uitspraak kon doen op basis van de stukken toegevoegd aan het dossier via de schriftelijke procedure en enkel indien deze in het Frans waren opgesteld²⁴².

Een tweede grief waarop de verdediging zich beriep was deze in verband met de 'bevoegdheid' van het WADA als verzoekende partij, aangezien zij geen partij was geweest in de procedure voor de disciplinaire commissie van de Belgische Wielerbond. Het TAS weerlegde dit argument door te verwijzen naar art. 330, f UCI ADR, waarin het WADA uitdrukkelijk wordt vermeld als zijnde een instantie, bevoegd om beroep bij het TAS in te stellen. Op deze basis was het aangevoerde middel dan ook ongegrond volgens het TAS²⁴³.

Een derde opgeworpen grief bestond erin dat ingegaan werd tegen de keuze voor het Frans, en niet het Nederlands, als taal voor de procedure. Het TAS verwierp deze grief door te verwijzen naar art. 29 TAS Code waarin staat *“Les langues de travail du TAS sont le français et l’anglais. A défaut d’accord des parties, le Président de la Formation ou, s’il n’est pas encore nommé, le Président de la Chambre concernée choisit, au début de la procédure, une de ces deux langues comme langue de l’arbitrage, en tenant compte de l’ensemble des circonstances qu’il juge pertinentes. La procédure se déroule ensuite exclusivement dans la langue choisie, sauf accord contraire entre les parties et la Formation.*

Sous réserve de l’accord de la Formation, les parties peuvent choisir une autre langue. Elles en informent le TAS. Dans ce cas, la Formation met tout ou partie des frais de traduction et d’interprétation à charge des parties.

La Formation peut ordonner que tous les documents soumis dans des langues différentes de celle de la procédure soient accompagnés d’une traduction certifiée dans la langue de la procédure”.

²⁴² TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse, § 35.

²⁴³ TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse, § 37.

Aangezien de partijen geen overeenkomst hadden bereikt over het gebruik van het Nederlands als taal voor de procedure, moest het TAS aldus de keuze maken voor het Engels of het Frans, het koos voor het Frans om verscheidene redenen.

Ten eerste hadden het WADA en de KBWB deze keuze aanvaard en ten tweede had de verdediging van Keisse reeds verscheidene brieven in het Frans aan het TAS toegestuurd, zo bewees zij volgens het TAS haar kennis van de taal en werd haar aanvaarding van deze taal als taal voor de procedure vermoed. Bovendien bleek uit de gedragingen en opmerkingen van Keisse tijdens de hoorzittingen dat ook hij de Franse taal machtig was. Uit al het voorgaande volgde naar mening van het TAS dat zij door haar keuze voor het Frans geen fouten had gemaakt, zij paste enkel de noodzakelijke regelgeving toe en respecteerde daarenboven het recht van de partijen om zich uit te drukken in een taal die zij machtig waren²⁴⁴.

Een vierde en laatste grief, opgeworpen door de verdediging, bestond erin dat zij niet akkoord ging met de noodzaak om samen met de KBWB, dewelke toch haar tegenpartij was in de eerste zaak, een gezamenlijke arbiter aan te stellen. Ook hier verwees het TAS weer naar de correcte toepassing van haar eigen Code om dit argument te weerleggen en onontvankelijk te verklaren²⁴⁵.

Uit al het voorgaande besloot het TAS dan ook als volgt over de procedurele aspecten:

“48. Il ressort de ce qui précède que les griefs d'ordre procédural soulevés par l'intimé à l'encontre du TAS sont infondés. Il n'a pas été lésé dans ses droits de la défense et les garanties de l'article 6 CEDH ont été respectées.

49. La Formation relève au demeurant que les affaires Wickmayer et Malisse précitées sont toujours en cours actuellement, puisque le jugement de la Cour d'appel de Bruxelles est attendu. L'intimé ne saurait donc tirer argument d'une cause dont l'issue est encore incertaine.

50. Il n'existe ainsi aucun motif suffisamment sérieux pour justifier une suspension de la présente procédure arbitrale, au sens de l'article 186 alinéa 1bis LDIP. ”

²⁴⁴ TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse, § 41-42.

²⁴⁵ TAS 2009/A/2014, Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse, § 44-47.

Een laatste argumentatie van de verdediging waarop het TAS moest ingaan alvorens over te gaan tot het behandelen van de grond van de zaak betrof de ontvankelijkheid van het beroep, ingesteld door het WADA. De verdediging van Keisse stelde namelijk dat het WADA zijn beroepsschrift te laat had ingediend²⁴⁶. Het TAS verwierp ook deze grief via verwijzingen naar de TAS Code en de UCI ADR, volgens haar was het beroepsschrift en de memorie van beroep op tijd ingediend.

Het beroep door het WADA was volgens het TAS dan ook ontvankelijk qua vorm²⁴⁷.

Over de grond van de zaak

Op het moment dat het TAS overging tot het behandelen van de grond van de zaak, zou het eerst nogmaals zijn bevoegdheid in deze zaak bevestigen door te verwijzen naar de artikelen R47 en volgende van de TAS Code²⁴⁸. Vervolgens zette het de, op deze zaak toepasselijke, regelgeving uiteen, zo verwees het TAS naar artikel 21.1 UCI ADR²⁴⁹, artikel 293 UCI ADR²⁵⁰, artikel 295 UCI ADR²⁵¹, artikel 296 UCI ADR²⁵² en artikel 297 UCI ADR²⁵³.

Het TAS ging hierna over tot de analyse van de vermeende inbreuk van Keisse tegen de antidopingreglementering.

Allereerst werd gesteld dat cathine een specifieke stof is, zoals blijkt uit het samengaan van art. 32 UCI ADR en de lijst van verboden stoffen²⁵⁴.

²⁴⁶ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 51.

²⁴⁷ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 51-61.

²⁴⁸ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 62.

²⁴⁹ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 65.

²⁵⁰ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 66.

²⁵¹ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 68.

²⁵² TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 69.

²⁵³ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 70.

²⁵⁴ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 71.

Daarna ging het TAS verder in op het laboratoriumonderzoek en de vaststelling van de inbreuk. Zo stelde het vast dat geen van beide verweerders, noch Keisse, noch de KBWB, de analyse van het Gentse dopinglab betwistten en dat deze analyse de aanwezigheid van cathine, met een concentratie van 10 µg/ml, in het lichaam van Keisse aantoonde. Zij stelden echter wel dat hij hiervoor niet kan worden vervolgd aangezien de analyse van het B-staal enkel de aanwezigheid van en niet de hoeveelheid cathine in het lichaam vaststelde. Ter weerlegging van deze bewering baseerde het TAS zich op art. 24 UCI ADR. In dit artikel is gestipuleerd dat laboratoria, geaccrediteerd of op een andere manier goedgekeurd door het WADA, worden verondersteld analyses uit te voeren in overeenstemming met de *International Standard for Laboratories*.

Het is dan aan de licentiehouders om aan te tonen dat de *ISL* niet is gevolgd en dat dit de *Adverse Analytical Finding* zou kunnen hebben veroorzaakt. Indien hij hierin slaagt is het vervolgens aan de UCI of de nationale instantie om aan te tonen dat dit niet het geval is.

In deze zaak is het Gentse laboratorium zo'n door het WADA goedgekeurd laboratorium en wordt het dus verondersteld de *ISL* te hebben gevolgd. Aangezien de verweerders zich beriepen op een verkeerde analyse van het B-staal kon dit worden gezien als een poging om aan te tonen dat men de *ISL* niet had gevolgd. Wanneer we echter naar de toepasselijke bepalingen van de *ISL* kijken, zeggen deze "*For exogenous Threshold Substances, the "B" Sample results need only confirm the "A" Sample identification for the Adverse Analytical Finding to be valid.*"²⁵⁵ Het lijkt er dus op dat het Gentse laboratorium wel de juiste procedure heeft gevolgd aangezien de bevindingen uit het A-staal werden bevestigd in het B-staal. Dat er geen kwantitatieve bepaling is gebeurd, lijkt irrelevant. Dit is ook de zienswijze die het TAS volgde²⁵⁶.

Op basis van het bovenstaande werd Keisse door het TAS dan ook schuldig bevonden aan een inbreuk op de antidopingreglementering en dit op basis van art. 21.1 UCI ADR en diende hem, in principe, een schorsing van twee jaar te worden opgelegd op basis van art. 293 UCI ADR²⁵⁷.

²⁵⁵ Art. 5.2.4.3.2.4 *ISL*.

²⁵⁶ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 76-77.

²⁵⁷ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 78.

Het TAS ging vervolgens na of er een kwijtschelding of vermindering van de schorsingsperiode kon worden toegekend in deze zaak. Dit was echter niet het geval, noch was er enige reden om een verlenging van de schorsing op te leggen²⁵⁸.

Daarenboven stelde het TAS een inbreuk op de antidopingreglementen vast wegens de aanwezigheid van chlorothiazide, hydrochlorothiazide en aminochlorobenzenebisulphonamide in het lichaam van Keisse²⁵⁹.

Ook hier onderzocht het TAS weer of er redenen tot kwijtschelding, vermindering of verzwaring van de schorsing aanwezig waren. Ook hier was dat volgens haar niet het geval²⁶⁰. Hiervoor baseerde zij zich op volgende redenering.

Keisse beweerde dat de aanwezigheid van hydrochlorothiazide te wijten was aan het consumeren van ZMA, een voedingssupplement geproduceerd door één van zijn sponsors en dat hem geen fout of nalatigheid kan worden verweten, bovendien werd slechts een minieme hoeveelheid hydrochlorothiazide aangetroffen en kon deze geen prestatiebevorderend effect hebben²⁶¹. Het TAS ging dan na wat onder de UCI ADR wordt beschouwd als een fout of nalatigheid en wat als een significante fout of nalatigheid, deze beide begrippen worden in appendix 1 van de UCI ADR verduidelijkt. Het ontbreken van fout of nalatigheid wordt als volgt gedefinieerd *“The rider’s establishing that he did not know or suspect, and could not reasonably have known or suspected even with the exercise of utmost caution, that he had used or been administered the prohibited substance or prohibited method.”*²⁶². Het ontbreken van een grove fout of nalatigheid wordt als volgt omschreven *“The license-holder’s establishing that his fault or negligence, when viewed in the totality of the circumstances and taking into account the criteria for No fault or negligence, was not significant in relationship to the anti-doping rule violation.”*²⁶³.

²⁵⁸ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 79-81.

²⁵⁹ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 82-83.

²⁶⁰ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 96.

²⁶¹ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 84-86.

²⁶² Appendix 1 UCI ADR.

²⁶³ Appendix 1 UCI ADR.

Verwijzend naar eigen vroegere rechtspraak stelde het TAS dat sporters tot zeer hoge voorzichtigheid zijn gehouden om zich erop te kunnen beroepen dat hen geen fout of nalatigheid te verwijten valt²⁶⁴. Zeker in gevallen van voedingssupplementen is het TAS steeds gekant geweest tegen het aanvaarden van strafvermindering op basis van het ontbreken van een significante fout of nalatigheid vanwege de atleet, het verwees hiervoor naar haar beslissing in de zaak Knauss, waarin het stelde dat *“(...) The Appellant did not know that the nutritional supplement contained the prohibited substance until the adverse findings were made. Furthermore, neither the packet itself nor the leaflet with the packet stated that the product contained a prohibited substance. The athlete therefore did not fail to take the clear and obvious precautions which any human being would take in consuming a food or, in this case a nutritional supplement, namely the reading of the package labelling or the accompanying product description and instructions for use.*

His direct inquiry with the distributor of the product falls within this category of a precaution. Had he not taken these precautions, his conduct would indeed constitute “significant fault or negligence (...)”.

One may not conclude from the foregoing, however, that the Appellant was unable, or that he could not reasonably be expected, to undertake further efforts to avoid the prohibited substance from entering his body, tissues or fluids. Of course, the Appellant could have had the nutritional supplements tested for its content. He could also have avoided the risk associated with nutritional supplements by simply not taking any. However, in the Panel's opinion, these failures give rise to ordinary fault or negligence at most, but do not fit the category of “significant” fault or negligence pursuant to Article 10.5.2 FIS-Rules (...)”.

Het TAS zei bovendien dat in de voorliggende zaak niet door Kisse was aangetoond dat hij de nodige voorzorgsmaatregelen had genomen alvorens het product te gebruiken, zo zou hij geen opzoeken hebben gedaan over de samenstelling en het doel van het voedingssupplement²⁶⁵. Daarenboven was er volgens het TAS geen bewijs geleverd dat Kisse niet de bedoeling had gehad om zijn prestaties te verbeteren²⁶⁶.

²⁶⁴ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kisse*, § 89.

²⁶⁵ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kisse*, § 90-91.

²⁶⁶ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kisse*, § 92-93.

Tenslotte zei het TAS dat het argument, aangehaald door Kesse, dat de aangetroffen dosis hydrochlorothiazide te klein was om enig stimulerend effect te hebben, er niet toe doet aangezien er geen threshold was ingesteld voor deze stof²⁶⁷.

Uit al het voorgaande trok het TAS dan ook het besluit dat de inbreuk tegen de antidopingreglementering, begaan door Kesse, bewezen was. Een schorsing van twee jaar diende dan ook te worden opgelegd en dat er geen enkele reden was om de schorsing kwijt te schelden, in te korten of te verlengen²⁶⁸.

Over de looptijd van de schorsing diende het TAS wel nog uitspraak te doen aangezien Kesse reeds een voorlopige schorsing had uitgediend. Na een analyse van deze voorlopige schorsing door zijn ploeg, dewelke was ingegaan op 4 december 2008 en eindigde bij zijn vrijspraak op 2 november 2009, werd deze beschouwd als aftrekbaar van de schorsing die nu door het TAS zou worden opgelegd²⁶⁹.

Een laatste punt waarover het TAS uitspraak moest doen, was de annulatie van de resultaten behaald door Kesse sinds zijn positieve dopingtest tijdens de Zesdaagse van Gent.

Het TAS verwees naar art. 288 UCI ADR waarin staat geschreven dat een positieve test binnen competitie gelijk staat aan annulering van de resultaten, behaald in die competitie. Daarenboven zullen, indien de redelijkheid zich daar niet tegen verzet, alle resultaten behaald tijdens de periode tussen de positieve test en het ingaan van de (voorlopige) schorsing worden geannuleerd op basis van art. 313 UCI ADR²⁷⁰.

Het TAS vond echter dat het niet rechtvaardig zou zijn Kesse te straffen voor de foutieve beslissing van de disciplinaire commissie van de KBWB in haar uitspraak van 2 november 2009. Zij sprak Kesse namelijk vrij van elke dopingbeschuldiging, hetgeen hem toeliet om weer aan wedstrijden deel te nemen.

²⁶⁷ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kesse*, § 94.

²⁶⁸ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kesse*, § 96.

²⁶⁹ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kesse*, § 97-105.

²⁷⁰ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Kesse*, § 106.

De resultaten die hij na zijn positieve test tijdens de Zesdaagse van Gent had behaald, zouden dus niet worden geannuleerd²⁷¹.

De uitspraak van het TAS in de zaak Keisse luidde dus als volgt

“Le Tribunal Arbitral du Sport prononce:

- 1. Dit que l'appel de l'Agence Mondiale Antidopage est recevable;*
- 2. Admet partiellement l'appel de l'Agence Mondiale Antidopage;*
- 3. Réforme la décision prise le 2 novembre 2009 par la Commission disciplinaire de l'ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge en ce sens que M. Iljo Keisse est suspendu pour une période de deux ans à compter de la date de la présente sentence;*
- 4. Dit que la période du 4 décembre 2008 au 2 novembre 2009 durant laquelle M. Iljo Keisse a été suspendu provisoirement sera imputée sur la suspension de deux ans;*
- 5. Dit que seuls doivent être annulés les résultats obtenus par M. Iljo Keisse lors de la compétition les “Six jours de Gand”;*
- 6. (...)*
- 7. Dit que toutes autres ou plus amples conclusions sont rejetées”*

8. Veronica Campbell-Brown

Feiten²⁷²

Op 4 mei 2013 nam de Jamaicaanse sprintster Verconica Campbell-Brown deel aan de *Jamaica International Meet*, een *IAAF World Challenge Meeting*, in Kingston. Gedurende deze wedstrijd won mevrouw Campbell-Brown de 100 meter, waarna ze een dopingcontrole diende te ondergaan. Bij deze controle werden echter niet de correcte procedures gevolgd. Op 24 mei 2013 meldde het bevoegde laboratorium dat het A-staal Hydrochlorothiazide (HCT) bevatte, deze stof was op de verboden lijst van 2013 opgenomen als specifieke stof. Op 13 juni 2013 werd deze bevinding bevestigd na analyse van het B-staal.

²⁷¹ TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, § 107.

²⁷² CAS 2014/A/3487, *Veronica Campbell-Brown v. JAAA & IAAF*, §6-25.

Voorafgaande procedures²⁷³

Als gevolg van haar positieve test werd mevrouw Campbell-Brown gehoord door het *JAAA Disciplinary Panel*. Deze instantie besliste dat, hoewel een specifieke stof was aangetroffen in het staal van de atlete, deze niet was bedoeld om haar sportprestatie te verbeteren, noch om het gebruik van een prestatiebevorderend product te maskeren. Mevrouw Campbell-Brown kreeg dus enkel een vermaning en er werd haar geen schorsing opgelegd.

Het IAAF werd van deze beslissing op de hoogte gebracht en besliste hierop de zaak zelf te analyseren. Het *IAAF Doping Review Board* ging niet akkoord met de beslissing van het JAAA en stelde dat Campbell-Brown niet afdoende had bewezen dat er in haar zaak sprake kon zijn van uitzonderlijke omstandigheden die een strafvermindering tot gevolg zouden kunnen hebben. Het verwees de zaak hierop terug naar het *JAAA Disciplinary Panel*, dat gebonden was door de beslissing van het *IAAF Doping Review Board*. Het JAAA kon dus niet anders dan aan Campbell-Brown een schorsing van twee jaar opleggen.

Beslissing TAS

Het TAS onderzocht in deze zaak vooral artikel 33.3 IAAF ADR, dat zegt “... *If the athlete or other person establishes that a departure from another International Standard or other anti-doping rule or policy has occurred which could reasonably have cause the adverse analytical finding or other anti-doping rule violation, then the IAAF, the member or other prosecuting authority shall have the burden of establishing that such departure did not cause the adverse analytical finding or the factual basis for the anti-doping rule violation.*”. Dit artikel vind zijn inspiratie duidelijk in artikel 3.2 WADC 2009. Het TAS stelt dat het zelden voorkomt dat een afwijking van de *International Standard for Testing* directe aanleiding is voor een positieve controle, maar hoewel de regel reeds in meerdere zaken is toegepast, lijkt hij volgens het TAS nooit grondig te zijn onderzocht²⁷⁴.

Vervolgens ging het TAS deze regel analyseren en verwees het hierbij ook meerdere keren naar de *strict liability*-doctrine.

²⁷³ CAS 2014/A/3487, *Veronica Campbell-Brown v. JAAA & IAAF*, §26-48.

²⁷⁴ CAS 2014/A/3487, *Veronica Campbell-Brown v. JAAA & IAAF*, §142-143.

Zo was volgens haar de verschuiving van de bewijslast in artikel 33.3 IAAF ADR een voorwaarde voor de toelaatbaarheid van het gebruik van *strict liability* in antidopingzaken²⁷⁵.

Er werd vervolgens naar vroegere rechtspraak van het TAS verwezen zoals *“Strict application of the rules is the quid pro quo for the imposition of a regime of strict liability for doping offenses. This fundamental rule which has formed the anchor for CAS rulings for more than two decades of anti-doping arbitrations was laid down eloquently in USA Shooting & Q./ International Shooting Union already in 1995”*²⁷⁶.

Het TAS kwam aldus tot het besluit dat de verschuiving van bewijslast telkens plaatsgrijpt wanneer een atleet kan bewijzen dat het redelijk is te veronderstellen dat de afwijking van de IST tot het positieve resultaat heeft geleid. Het verband tussen de twee moet dus meer zijn dan een loutere hypothese, maar het hoeft niet waarschijnlijk te zijn, enkel mogelijk en geloofwaardig²⁷⁷. Volgens het TAS kan men op basis van die interpretatie tot een juiste balans komen tussen de rechten van de atleet en de legitieme doelstelling ervoor te zorgen dat atleten die een overtreding begaan hun straf niet ontlopen op basis van een kleine inbreuk of inbreuken zonder gevolg tegen de IST. Het TAS sloot zich dan ook nogmaals uitdrukkelijk aan bij de visie dat zowel art. 33.3(b) IAAF ADR als art. 3.2.1 WADA een noodzakelijke voorwaarde zijn om *strict liability* te kunnen opleggen²⁷⁸.

Uiteindelijk besloot het TAS dat niet voldoende was bewezen dat mevrouw Campbell-Brown de haar verweten antidopinginbreuk had begaan. De beslissingen van het IAAF en het JAAA werden dan ook ongedaan gemaakt en de voorlopige schorsing die haar was opgelegd diende onmiddellijk te worden beëindigd²⁷⁹.

Ook in deze zaak hield het TAS duidelijk vast aan de *strict liability*-doctrine, er komt geen verzwakking, noch meer flexibiliteit. Wat wel duidelijk lijkt, is dat de bewijslast, opgelegd aan de atleet, om een fout tegen de IST aan te tonen en het gevolg daarvan op de controlestalen, werd versoepeld.

²⁷⁵ CAS 2014/A/3487, *Veronica Campbell-Brown v. JAAA & IAAF*, §145.

²⁷⁶ CAS 2009/A/1752 & 1753, *Devyatovskiy & Tsikhan v. IOC*.

²⁷⁷ CAS 2014/A/3487, *Veronica Campbell-Brown v. JAAA & IAAF*, §155.

²⁷⁸ CAS 2014/A/3487, *Veronica Campbell-Brown v. JAAA & IAAF*, §156.

²⁷⁹ CAS 2014/A/3487, *Veronica Campbell-Brown v. JAAA & IAAF*, §184.

11. Zaak Leukemans

Bjorn Leukemans, een Belgische wielrenner, werd positief bevonden bij een controle buiten competitie op 26 september 2007, de concentratie testosteron/epitestosteron bedroeg 5.71 op 1, daar waar de maximaal toegelaten waarde 4 op 1 is²⁸⁰. Nadat ook zijn B-staal een positief resultaat opleverde, werd hij op 26 december 2007 ontslagen door zijn ploeg Predictor-Lotto²⁸¹. Hij werd hiervoor vervolgd op basis van het Decreet Medisch Verantwoord Sporten van 27 maart 1991. De renner gaf toe het geneesmiddel *Prasteron* te hebben ingenomen, weliswaar op aanraden en voorschrift van de verantwoordelijke ploegarts bij zijn toenmalige team. De disciplinaire commissie medisch verantwoorde sportbeoefening legde hem, ondanks het bewijs dat de rol van de ploegarts onmiskenbaar was in deze positieve controle, een schorsing op van twee jaar en daarbovenop een geldboete van 1000 euro. Leukemans ging tegen deze beslissing in beroep bij de disciplinaire raad medisch verantwoord sporten, maar deze bevestigde de sancties opgelegd door de disciplinaire commissie²⁸².

Na van deze beslissing te zijn geïnformeerd startte de renner een procedure voor de Raad van State, dewelke op 13 mei 2008 de tenuitvoerlegging van de beslissing van de disciplinaire raad en van de sancties schorste²⁸³.

De Raad van State argumenteerde dat de ploegarts van Leukemans de volle verantwoordelijkheid droeg in deze zaak, hetgeen de verantwoordelijkheid van de renner zwaar verminderde. Ze kwam aldus tot de conclusie dat de beslissing van de disciplinaire raad disproportioneel was²⁸⁴.

Op 27 juni 2008 trok de disciplinaire raad dan ook zijn beslissing in en maakte bekend dat ze, weliswaar in nieuwe samenstelling, opnieuw over de zaak zou oordelen. In deze nieuwe beslissing verwees de raad naar de verantwoordelijkheid van de sporter zelf om aan alle noodzakelijke zorgvuldigheid te voldoen. Daarenboven, zo zei de raad, sloot de mogelijke verantwoordelijkheid van de ploegarts die van de renner niet uit.

²⁸⁰ <http://www.cyclingnews.com/editions/first-edition-cycling-news-for-november-22-2007>, geconsulteerd 8 mei 2014.

²⁸¹ http://www.nieuwsblad.be/SportWereld/cnt/DMF26122007_038, geconsulteerd 8 mei 2014.

²⁸² J. MAESCHALCK, A. VERMEERSCH en K. DE SAEDELEER, *Sportrecht*, die Keure, 2013, 220.

²⁸³ http://www.nieuwsblad.be/SportWereld/cnt/DMF14052008_031, geconsulteerd 8 mei 2014.

²⁸⁴ RvS 13 mei 2008, nr. 182.864, § 23.

Leukemans werd dan ook een nieuwe schorsing opgelegd, deze werd echter herleid van twee jaar naar negen maanden, de geldboete van 1000 euro bleef wel behouden²⁸⁵.

Hierop startte Leukemans opnieuw een procedure voor de Raad van State, dewelke alweer van oordeel was dat de sanctie, opgelegd door de disciplinaire raad, onterecht was. De Raad van State vernietigde dus voor de tweede maal de beslissing van de disciplinaire raad²⁸⁶. Ze stelde in haar vonnis dat het opleggen van een sanctie een mogelijkheid en geen verplichting was onder het decreet Medisch Verantwoord Sporten uit 1991.

Het decreet, zo zei de Raad van State, kon dus geen basis zijn om de sporter foutloos aansprakelijk te stellen, op basis van een *strict liability* dus, zonder dat de disciplinaire, vervolgende instanties zelf aantoonen dat de sporter in kwestie een inbreuk had begaan en hier ook schuld aan had²⁸⁷. Dit was in deze zaak niet het geval aangezien Leukemans een beroep had gedaan op zijn ploegarts, die hem het middel dat tot zijn positieve controle had geleid, had voorgeschreven. De renner zelf had hier dus geen enkele schuld aan²⁸⁸.

De disciplinaire raad besloot in een nieuwe beslissing van 16 november 2012 dan ook om Leukemans geen sancties op te leggen²⁸⁹.

Wat de implicatie van dit arrest op de doctrine van *strict liability* zal zijn, valt nog af te wachten, het WADA heeft hierover nog geen uitspraak gedaan, in tegenstelling tot de bevoegde Vlaamse instanties²⁹⁰.

Uit het bovenstaande onderzoek en uit het arrest van de Raad van State blijkt volgens mij dat er dringend iets veranderd moet worden aan de manier waarop sporters worden vervolgd en waarop procedures voor (vermeende) dopinginbreuken worden gevoerd.

²⁸⁵ J. MAESCHALCK, A. VERMEERSCH en K. DE SAEDELEER, *Sportrecht*, die Keure, 2013, 220.

²⁸⁶ RvS 28 juni 2012, nr. 220.084.

²⁸⁷ RvS 28 juni 2012, nr. 220.084, § 5.1.

²⁸⁸ RvS 28 juni 2012, nr. 220.084, § 5.2.

²⁸⁹ J. MAESCHALCK, A. VERMEERSCH en K. DE SAEDELEER, *Sportrecht*, die Keure, 2013, 220.

²⁹⁰ Philippe Muyters, antwoord op vraag nr. 789 van 24 juli 2012 van Ulla Werbrouck.

12. Alternatieven

a. Threshold

Het invoeren van een threshold voor alle verboden middelen lijkt mij een eerste optie om de strijd tegen doping 'eerlijker' te maken voor de atleet. Het doel hiervan zou zijn om voor elk dopingmiddel een grens vast te stellen op het punt waarvan is bewezen dat een dergelijke dosering prestatieverbeterend is. Onder deze grens is het aan de antidopinginstanties en sportfederaties om het bewijs te leveren dat de atleet het product heeft genomen met het doel zijn prestaties positief te beïnvloeden. Dit bewijs zou bovendien overtuigender moeten zijn dan nu het geval is, zo zou het best zijn niet langer te spreken van *"to the comfortable satisfaction"*, maar eerder van *"proof beyond a reasonable doubt"*.

Boven de vastgestelde grens zou het huidige systeem dan min of meer behouden kunnen blijven. De antidopinginstantie of de sportfederatie zou de inbreuk moeten aantonen en er zou kunnen worden uitgegaan van een bewuste inname ter verbetering van de prestaties, de atleet zou dan belast worden met het geven van een verklaring en bijhorend bewijs dat hij het product niet met die instelling heeft genomen en dat het bijvoorbeeld afkomstig is van een vervuild voedingssupplement of –middel. De bewijslast voor de sporter zou wel lager kunnen worden gelegd zodat, hij meer dan nu het geval is, beschikt over effectieve verdedigingsmogelijkheden tegen het vermoeden van schuld.

Deze regeling zou, in tegenstelling tot de huidige regeling, veel minder in aanvaring komen met artikel 6, §2 EVRM en de rechten van de sporter. Tegelijkertijd zou ze wel de voordelen van de huidige regeling grotendeels behouden.

b. Vrijheid van dopinggebruik

Een andere, maar misschien minder wenselijke, optie is die van het volledig en onvoorwaardelijk toelaten van dopinggebruik. Op die wijze wordt bewijsvoering in verband met dopinginbreuken overbodig en worden de rechter van de sporter niet geschaad. Wanneer dergelijk gebruik bovendien gecontroleerd zou gebeuren door centrale artsen, zal zelfs de gezondheid van de sporters weinig tot geen risico lopen. Het zou ook de drang naar sensatie bij de toeschouwers en organisatoren van wedstrijden tegemoet komen. Een groot probleem zou eventueel kunnen zijn dat op deze manier het gebruik van doping bijna verplicht wordt voor de sporters opdat ze nog maar enige rol van betekenis zouden spelen bij de uitvoering van hun sport, hun broodwinning.

Het lijkt mij dus niet aangewezen deze route te volgen, maar voor de volledigheid wenste ik er toch melding van te maken.

c. 'Normale' bewijsregeling

Een derde, meer voor de hand liggende, mogelijkheid is dat dopingprocedures zouden worden behandeld zoals normale strafrechtelijke procedures. Dit zou ertoe leiden dat men in principe uitgaat van een onschuld van de sporter totdat zijn vermoede schuld is komen vast te staan. De vervolgende instantie zou dan, in tegenstelling tot de huidige regeling, in alle gevallen niet enkel het feit van de dopinginbreuk moeten bewijzen, maar ook opzet of nalatigheid in hoofde van de sporter. Dit zou wel tot het probleem kunnen leiden dat het voor sporters van slechte wil makkelijker zou worden om aan sanctionering te ontkomen. Hiertoe dienen dan ook bij de uitwerking van een nieuw systeem de nodige voorzorgsmaatregelen te worden getroffen en de nodige veiligheden worden ingebouwd. Een dergelijk systeem lijkt mij echter te verkiezen boven het huidige, er wordt aan de sporter een grotere veiligheid geboden doordat de procedures en sancties duidelijk onder het strafrecht vallen, dienen ook verschillende rechten te worden gerespecteerd en dient aan verschillende voorwaarden voor een correcte sanctionering te worden voldaan. Bovendien wordt aan de sporter geen onmogelijke bewijslast meer opgelegd, het is aan de vervolgende instanties om zijn slechte intenties op een overtuigende manier te bewijzen. De sporter kan nadat deze intenties zijn bewezen nog steeds aan sanctionering ontkomen of een lichtere sanctie opgelegd zien indien hij afdoende tegenargumenten kan geven.

Op deze manier zouden sporters zoals bijvoorbeeld Iljo Keisse of Bjorn Leukemans minder snel zijn veroordeeld. Hun zaken zouden eerlijker verlopen zijn aangezien de UCI en het WADA toch over meer middelen beschikken dan de individuele sporter om bepaalde bewijzen te leveren en deze instanties zouden het niet zo makkelijk hebben gehad om een schuld of nalatigheid in hun hoofde te bewijzen. Het ontradende effect kan op deze manier worden versterkt en kunnen nieuwe sancties worden overeengekomen - zoals het ooit gedane voorstel om wielrenners een deel van hun loon te laten terugbetalen indien zij betrapt worden en schuldig worden bevonden aan het gebruik van doping -. Dit is voor mij echter enkel mogelijk in een systeem waar de zwaarste bewijslast bij de vervolgende instantie ligt en niet bij de sporter.

13. Conclusie

Mijn eerste onderzoeksvraag was, zoals in mijn inleiding uiteengezet, of de *strict liability*-doctrine in overeenstemming is met de rechten van de sporter. Het ging over mijn appreciatie - en die van anderen - van de huidige regelgeving.

Zoals is gebleken uit mijn onderzoek en de stelling die ik daarbij heb ingenomen is mijn oorspronkelijke mening dat de huidige regeling de atleet zwaar benadeelt, niet weggewerkt, integendeel zelfs. De regeling is niet in overeenstemming met artikel 6, §2 EVRM, het beginsel *nulla poena sine culpa* wordt niet gerespecteerd en de sporter wordt een veel te grote bewijslast opgelegd. Naar mijn mening is aldus duidelijk gebleken dat de *strict liability*-doctrine een inbreuk uitmaakt tegen de rechten van de sporter en dringend dient te worden aangepast om verdere problemen te vermijden. Indien dit niet gebeurt, zal de kritiek dezelfde blijven en steeds luider gaan klinken. De nieuwe WADA-Code was een mogelijkheid om aanpassingen door te voeren, maar helaas is daar niets van in huis gekomen.

De overwegingen waarop het vasthouden aan de *strict liability*-regeling wordt gebaseerd, maakten mijn tweede vraag uit. Ook hier heb ik, evenwel vaak onrechtstreeks, een antwoord op kunnen geven. Het WADA, het TAS en andere instanties rechtvaardigen het gebruik van de huidige regels vaak op basis van het zogenaamde '*floodgates*-argument', hierin zeggen ze dat de strijd tegen dopinggebruik in de sport alle kracht zou verliezen indien er niet op basis van de *strict liability*-regeling zou worden gewerkt, de valsspelers binnen de sport zouden de bovenhand halen en steeds aan bestraffing kunnen ontkomen. Het is volgens hen spijtig dat enkele onschuldigen hierom moeten lijden, maar wanneer de huidige regeling niet wordt toegepast, zal de strijd tegen doping nutteloos worden. Het lijkt mij dat zowel WADA, IOC, TAS, als vele andere sportbonden uitgaan van het waanidee dat doping ooit volledig uit de sport kan worden gebannen zolang maar aan de *strict liability* wordt vastgehouden. De achterliggende bedoeling, dopinggebruik zoveel als mogelijk uit de sport bannen en onaantrekkelijk maken voor wie het overweegt, is lovenswaardig. De uitwerking, zoals deze nu gebeurt, is dat veel minder.

De derde vraag, of er betere regelingen te implementeren zijn, dient voorzichtig te worden beantwoord.

Een verandering of verbetering van het huidige systeem is naar mijn mening zeker mogelijk zonder dat al te grote problemen worden veroorzaakt, bijvoorbeeld via het systeem van de *thresholds*. Een gehele omkering van het systeem daarentegen is heel wat moeilijker, maar kan nog steeds haalbaar zijn. Zo zou een systeem zoals in het 'gewone' strafrecht de bewijslast volledig bij de vervolgende instantie leggen, maar dan bestaat misschien wel de mogelijkheid om andere, bijkomende sancties op te leggen wanneer een sporter ook effectief schuldig wordt bevonden.

Volgens mij kan dan ook algemeen worden besloten dat kritiek geven op de regeling van *strict liability* niet erg moeilijk is en dat deze kritiek meestal zeer terecht is, maar dat een vervangende regeling uitwerken niet makkelijk is indien men de strijd tegen doping niet wenst te ondergraven.

Ook wil ik in deze masterproef nog een pleidooi opstarten voor een centrale, wereldwijde 'dopingrechtbank'. De huidige procedures, via verscheidene nationale en internationale instanties, met als eindpunt de arbitrage door het TAS zijn namelijk log en traag van nature. Zo moeten sporters en federaties vaak jaren wachten vooraleer er in hun zaak een definitieve beslissing valt en kan bijna iedereen bij diverse instanties beroep instellen tegen een vroegere beslissing. Via een centraal systeem waar alle zaken worden behandeld, natuurlijk met mogelijkheid van een beroepsprocedure, zouden verscheidene zaken vele maanden tot zelfs jaren vroeger zijn afgerond.

Dit is wenselijk voor de sporter. Op deze manier kent hij sneller zijn lot en kan hij zich daar makkelijker bij neerleggen dan wanneer na jarenlange procedures uiteindelijk tot het besluit wordt gekomen dat de sanctie (on)terecht was.

Ook sportorganisaties en -federaties hebben er zeker voordeel bij. Zij moeten namelijk gericht en kordaat kunnen ingrijpen tegen (vermeende) overtredingen en zijn gebaat bij een snelle afhandeling van dopingzaken.

Bibliografie

Wetgeving

- Decreet van 25 mei 2012 betreffende de preventieve en bestrijding van doping in de sport, BS 12 juli 2012 (ed. 1).

Regelgeving

- IOC Medical Code.
- UCI Anti-Doping Rules.
- WADA Prohibited List 2014.
- WADA International Standards.
- World Anti-Doping Code 2009.
- World Anti-Doping Code 2015, Final Draft.

Rechtspraak

- ATF 2 november 2006, nr. 133 I 33.
- CAS 94/129, *USA Shooting & Quigley v. UIT*, 1995.
- CAS 96/156, *Foschi v. Fina*, 1997.
- CAS 00/011, *Raducan v. IOC*, 2000.
- CAS 2001/A/317, *Aanes v. FILA*, 2001.
- CAS 2004/O/645, *USADA v. M. & IAAF*, 2005.
- CAS 2004/O/649, *USADA v. Ch. Gaines*, 2005.
- TAS 2007/O/1381, *RFEC & Alejandro Valverde c. UCI*, 2007.
- CAS 2007/A/1396 & 1402, *WADA and UCI v. Alejandro Valverde & RFEC*, 2010.
- CAS 2008/A/1461 & 1462, *Gatlin v. USADA & IAAF v. Gatlin and USATF*, 2008.
- TAS 2009/A/2014, *Agence Mondiale Antidopage (AMA) c. ASBL Royale Ligue Vélocipédique Belge (RLVB) & Iljo Keisse*, 2010.
- CAS 2011/A/2384 & 2386, *UCI and WADA v. Alberto Contador Velasco & RFEC*, 2011.
- CAS 2014/A/3487, *Veronica Campbell-Brown v. JAAA & IAAF*, 2014.
- CNCDD 17/2010, 2011,
<http://www.albertocontadornotebook.info/ResolutionContador.pdf>.
- EHRM 8 juni 1976, *Engel v. The Netherlands*.
- EHRM 25 augustus 1987, *Lutz v. Germany*.

- EHRM 21 oktober 1997, *Pierre-Bloch v. France*.
- EHRM 5 oktober 2000, *Maaouia v. France*.
- EHRM 12 juli 2001, *Ferrazzini v. Italy*.
- EHRM 18 oktober 2001, *Antikainen v. Finland*.
- EHRM 3 juli 2008, *Lazutina and Danilova v. Switzerland*.
- House of Lords, *John Rylands and Jehu Horrocks v. Thomas Fletcher*, 1868.
- RvS 13 mei 2008, nr. 182.864.
- RvS 28 juni 2012, nr. 220.084.

Rechtsleer

Boeken

- ANDERSON, J., *Modern sports law: A textbook*, Oxford, Hart Publishing Ltd., 2010, 373 p.
- BUTI, A. en FRIDMAN, S., *Drugs, Sport and the Law*, Mudgeeraba (Queensland), Scribblers, 2001, 157 p.
- COOMANS, C., MAESCHALCK, J. en VAN MULDER, S., *Sportrecht in beweging*, Brugge, die Keure, 1992, 134 p.
- DEDECKER, D., *The war on doping: Over korfbalethiek en mensenrechten*, Gent, Larcier, 2010, 83 p.
- HUSAK D. (ed.), *The philosophy of criminal law. Selected essays.*, New York, Oxford University Press, 2010, 458 p.
- MAESCHALCK, J.; VERMEERSCH, A.; DE SAEDELEER, K.; *Sportrecht*, Brugge, die Keure, 2013, 309 p.
- SPENCER, J. R. en PEDAIN, A., "Approaches to strict and constructive liability in continental criminal law" in A. P. SIMESTER (ed.), *Appraising Strict Liability*, Oxford, Oxford University Press, 2005, 286 p.

Artikels

- CONNOLLY, R., "Balancing the Justices in Anti-Doping Law: The Need to Ensure Fair Athletic Competition Through Effective Anti-Doping Programs vs. the Protection of Rights of Accused Athletes", *Virginia Sports and Entertainment Law Journal* 2006, 41-80.
- DECLERQ, L., "De bestraffing van dopingpraktijken in de topsport", *Jura Falc.* 2011-12, afl. 3, 513-555.
- DEDECKER, D., "Osaka Rule [elke sporter die veroordeeld wordt tot een schorsing van meer dan 6 maanden wegens het overtreden van de dopingreglementering mag niet deelnemen aan de eerstvolgende Olympische Spelen] ongeldig, maar ongelijkheid blijft bestaan", *TSP* 2011, 14-15.
- DEDECKER, D., "Het laboratoriumoordeel als godsoordeel", *Juristenkrant* 22 februari 2012, 13.
- FRIEDMAN, S., "Contador, Cows and Strict Liability", *SportsLaw eJournal*, 1 december 2012.
- MORIAU, I., "In de sport is men vaak schuldig tot bewijs van het tegendeel", *Juristenkrant* 11 maart 2009, 9.
- SAVULESCU, J., FODDY, B. en CLAYTON, M., "Why we should allow performance enhancing drugs in sport", *British Journal of Sports Medicine* 2004, 666-670
- SONCK, S., "De case Xavier Malisse, een actuele stand van de procedureslag... De strijd tegen doping of ingaan tegen dopinginquisitie", *TSP* 2010, afl. 5, 33-34.
- VAN STEENBRUGGE, W., "Het WADA [World Anti-Doping Agency] en haar zucht naar macht: maar wat met de sporter?", *TSP* 2010, afl. 5, 35-39.
- VIEWEG, K., "The Definition of Doping and the Proof of a Doping Offence (An Anti-Doping Rule Violation) Under Special Consideration of the German Legal Position", *Marquette Sports Law Review* 2004, 37-48.
- X., "Geneesmiddelen met stoffen die op de verboden dopinglijst staan. Therapeutische noodzaak rechtvaardigt hun gebruik", *Sport & Recht* 2007, 1289-1291.

Onlinebronnen

- BARRY, R., *Michael Rogers returns adverse analytical finding for Clenbuterol*,
<http://www.cyclingnews.com/news/michael-rogers-returns-adverse-analytical-finding-for-clenbuterol>.
- BROWN, G. (ed.), *Contador signs with Discovery Channel*,
<http://autobus.cyclingnews.com/news.php?id=news/2007/jan07/jan15news2>.
- BROWN, G. en DECALUWÉ, B., *Rasmussen takes control of the Tour*,
<http://autobus.cyclingnews.com/road/2007/tour07/?id=results/tour0714>.
- DE KEYSER, P., *Keisse: 'Doping zat in vervuild voedings supplement'*,
<http://www.nieuwsblad.be/sportwereld/cnt/gpb275ncc>.
- FARRAND, S., *Report: Ricco caught buying doping products*,
<http://www.cyclingnews.com/news/report-ricco-caught-buying-doping-products>.
- FARRAND, S., *UCI spells out its case against Keisse*,
<http://www.cyclingnews.com/news/uci-spells-out-its-case-against-keisse>.
- FIW, *Clenbuterol, wat is dat eigenlijk?*,
http://www.nieuwsblad.be/sportwereld/cnt/dmf20100930_037.
- JOHNSON, G., *Alberto Contador suspended over traces of clenbuterol from Tour de France test*, <http://www.cyclingnews.com/news/alberto-contador-suspended-over-traces-of-clenbuterol-from-tour-de-france-test>.
- JONES, J. (ed.), *Contador Crashes*,
<http://autobus.cyclingnews.com/news.php?id=news/2006/aug06/aug11news>.
- LGC, *Schorsing Leukemans voorlopig opgeheven*,
http://www.nieuwsblad.be/SportWereld/cnt/DMF26122007_038.
- LOA, *Predictor-Lotto ontslaat Björn Leukemans*,
http://www.nieuwsblad.be/SportWereld/cnt/DMF14052008_031.
- MACUR, J., *Backup Sample on Landis Is Positive*,
<http://www.nytimes.com/2006/08/05/sports/05cnd-landis.ready.html?pagewanted=2&r=0>.
- MACUR, J., *2nd failed test puts heat on Contador*,
<http://www.nytimes.com/2010/10/05/sports/cycling/05cycling.html?r=0>.

- Parliament UK, *Assizes*, <http://www.parliament.uk/about/living-heritage/transformingsociety/laworder/court/overview/assizes/>.
- STOKES, S., *Arbitrators named for Landis hearing*, <http://www.cyclingnews.com/news/arbitrators-named-for-landis-hearing>.
- TAN, A., *Former Liberty Five : 2/5 cleared. Others still in limbo*, <http://autobus.cyclingnews.com/news.php?id=news/2006/aug06/aug17news2>.
- UCI, *Press Release: Michael Rogers – Clenbuterol Adverse Analytical Finding*, <http://www.uci.ch/Modules/ENews/ENewsDetails.asp?id=OTkyNQ&MenuId=MTI2Mjc>.
- UNESCO, *International Convention against Doping in Sport*, <http://www.unesco.org/eri/la/convention.asp?KO=31037&language=E&order=alpha>.
- VINTON, N., *Experts mixed on Alberto Contador's tainted beef defence for positive clenbuterol test during Tour*, <http://www.nydailynews.com/sports/more-sports/experts-mixed-alberto-contador-tainted-beef-defense-positive-clenbuterol-test-tour-article-1.191272>.
- VROMANS, M., *Court of Arbitration for Sport (CAS): UCI and WADA vs. Alberto Contador and RFEC, Arbitral Award of 6 Februari 2012*, <http://www.marinusvromans.com/court-of-arbitration-for-sport-cas-uci-and-wada-vs-alberto-contador-and-rfec-arbitral-award-of-6-february-2012/>.
- WADA, *A Brief History of Anti-Doping*, <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/History/A-Brief-History-of-Anti-Doping/>.
- WADA, *Funding*, <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/Funding/>.
- WADA, *Governance*, <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/Governance/>.
- WADA, *International Standard for Testing*, [http://www.wada-ama.org/Documents/World Anti-Doping Program/WADP-IS-Testing/2012/WADA IST 2012 EN.pdf](http://www.wada-ama.org/Documents/World%20Anti-Doping%20Program/WADP-IS-Testing/2012/WADA%20IST%202012%20EN.pdf).
- WADA, *Laboratories*, <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Laboratories/>.
- WADA, *Priorities*, <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/History-Mission-Priorities-and-Strategic-Plan/Priorities/>.

- WADA, *Prohibited List*, <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Prohibited-List/>.
- WADA, *Protection of Privacy and Personal Information*, <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Protection-of-Privacy-and-Personal-Information-/>.
- WADA, *Q&A on Therapeutic Use Exemptions*, <http://wada-ama.org/en/Science-Medicine/TUE/QA-on-Therapeutic-Use-Exemptions/>.
- WADA, *Statutes*, <http://www.wada-ama.org/en/About-WADA/Statutes/>.
- WADA, *The Code*, <http://www.wada-ama.org/en/world-anti-doping-program/sports-and-anti-doping-organizations/the-code/>.
- WADA, *Therapeutic Use Exemptions*, <http://www.wada-ama.org/en/World-Anti-Doping-Program/Sports-and-Anti-Doping-Organizations/International-Standards/Therapeutic-Use-Exemptions/>.
- WADA, *WADA appoints Sir Craig Reedie as its new president*, http://playtrue.wada-ama.org/news/wada-appoints-sir-craig-reedie-as-its-new-president/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=wada-appoints-sir-craig-reedie-as-its-new-president.
- X, *Belgische atleet moet niet meer bewijzen hoe doping in zijn lichaam komt*, http://www.nieuwsblad.be/sportwereld/cnt/dmf20120719_00229033.
- X, *Biography*, <http://albertocontador.org/en/alberto-contador/>.
- X, *Alberto Contador's doping case delayed until November*, <http://www.theguardian.com/sport/2011/jul/26/alberto-contador-vuelta-tour-france>.
- X, *Alberto Contador seals third Tour de France victory*, http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/other_sports/cycling/8852774.stm.
- X, *Alberto Contador tests positive for clenbuterol*, <http://www.cyclingnews.com/news/alberto-contador-tests-positive-for-clenbuterol>.
- X, *Belgische atleet moet niet meer bewijzen hoe doping in zijn lichaam komt*, http://www.nieuwsblad.be/sportwereld/cnt/dmf20120719_00229033.
- X, *Biography*, <http://albertocontador.org/en/alberto-contador/>.

- X, *Breyne vrijgesproken na positieve dopingtest die tot zelfmoordpoging leidde*, <http://www.demorgen.be/dm/nl/1001/Wielrennen/article/detail/1861601/2014/04/23/Breyne-vrijgesproken-na-positieve-dopingtest-die-tot-zelfmoordpoging-leidde.dhtml>.
- X, *CAS sanction Contador with two year ban in clenbuterol case*, <http://www.cyclingnews.com/news/cas-sanction-contador-with-two-year-ban-in-clenbuterol-case>.
- X, *Contador seals 2009 Tour victory*, http://news.bbc.co.uk/sport2/hi/other_sports/cycling/8169503.stm.
- X, *Greatest swindle in sporting history*, <http://www.smh.com.au/news/tourdefrance/greatest-swindle-in-sporting-history/2007/07/31/1185647857951.html>.
- X, *Iljo Kisse mag starten in Zesdaagse van Gent*, <http://www.dewielersite.net/db2/wielersite/txtzfiche.php?berid=11308>.
- X, *Iljo Kisse vrijgesproken voor positieve dopingplas*, <http://www.hln.be/hln/nl/1297/Doping-In-Wielrennen/article/detail/1024194/2009/11/02/Iljo-Kisse-vrijgesproken-voor-positieve-dopingplas.dhtml>.
- X, *Keisse ban to end August 6*, <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-ban-to-end-august-6>.
- X, *Keisse doping charges dismissed*, <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-doping-charges-dismissed>.
- X, *Keisse fired for doping*, <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-fired-for-doping>.
- X, *Keisse free to race Gent Six Day after doping suspension suspended*, <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-free-to-race-gent-six-day-after-doping-suspension-suspended>.
- X, *Keisse positive*, <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-positive>.
- X, *Keisse to ask Belgian court to fine UCI*, <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-to-ask-belgian-court-to-fine-uci>.

- X, *Keisse to serve out remainder of doping ban*,
<http://www.cyclingnews.com/news/keisse-to-serve-out-remainder-of-doping-ban>.
- X, *No ban for Rogers after Clenbuterol positive*,
<http://www.cyclingnews.com/news/no-ban-for-rogers-after-clenbuterol-positive>.
- X, *Ook B-staal Breyne positief*,
<http://www.demorgen.be/dm/nl/1001/Wielrennen/article/detail/1800263/2014/02/25/Ook-B-staal-Breyne-positief.dhtml>.
- X, *Palmares Iljo Keisse*, <http://www.iljokeisse.be/Palmares%20Iljo.html>.
- X, *Profiel Iljo Keisse*, <http://www.iljokeisse.be/Profiel.html>.
- X, *Predictor-Lotto suspends Leukemans after positive testosterone test*,
<http://www.cyclingnews.com/editions/first-edition-cycling-news-for-november-22-2007>.
- X, *The Rasmussen Schandal*,
http://vorige.nrc.nl/international/Features/article1858787.ece/The_Rasmussen_schandal.
- X, *UCI appeals Contador decision to Court of Arbitration for Sport*,
<http://www.cyclingnews.com/news/uci-appeals-contador-decision-to-court-of-arbitration-for-sport>.
- X, *UCI waarschuwt renners: "Eet geen vlees in China en Mexico"*,
<http://www.demorgen.be/dm/nl/1001/Wielrennen/article/detail/1783783/2014/01/30/UCI-waarschuwt-renners-Eet-geen-vlees-in-China-en-Mexico.dhtml>.
- X., *Vuelta a Espana – Contador plays down favourite tag*,
<http://web.archive.org/web/20080907162824/http://uk.eurosport.yahoo.com/29082008/58/vuelta-espana-contador-plays-favourite-tag.html>.
- X, *WADA supports UCI in Keisse decision*, <http://www.cyclingnews.com/news/keisse-invited-to-rotterdam-six-day-race>.
- X, *Wat doet clenbuterol? Doping maskeren, spieren versterken en "honden genezen"*,
<http://www.demorgen.be/dm/nl/1001/Wielrennen/article/detail/1163745/2010/09/30/Wat-doet-clenbuterol-Doping-maskeren-spiere-versterken-en-honden-genezen.dhtml>.
- ZALEWSKI, M., *Landis' appeal denied, two year suspension levied*,
<http://www.cyclingnews.com/editions/cycling-news-flash-for-september-21-2007>.

- ZALEWSKI, M., *Landis loses final appeal*, <http://www.cyclingnews.com/news/landis-loses-final-appeal>.

Doctoraten en masterproeven

- HADLEY, B., *Doping and Sport: Guilty and never proven innocent?*, masterproef Master of Science in Technical Management Embry-Riddle Aeronautical University Seattle, 2007, 47 p.
- SOEK, J., *The strict liability principle and the human rights of the athlete in doping cases*, Den Haag, TMC Asser Press, 2006, 373 p.
- VAN DEN NOORTGATE, J., *Studie m.b.t. doping in de sport. Doping in de sport: wat met de rechten van de sporter?*, masterproef Master in de rechten Universiteit Gent, 2013, 111 p.

Varia

- COSTA, J. P., *Legal opinion regarding the draft 3.0 revision of the World Anti-doping Code*, 27 p.
- MUYTERS, P., *Antwoord op vraag nr. 789 van 24 juli 2012 van Ulla Werbrouck*.
- X, *Verslag hoorzitting: ontwerp van decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening*, 21 juni 2007.
- WADA, *Q&A: Strict Liability in Anti-Doping*, September 2008.